

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายงานวิจัย

เรื่อง

การศึกษาค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารและบริโภคนิตยสาร
ของประชากรในกรุงเทพมหานคร

โดย

รองทอง ฉายะพงศ์

ศรีวงศ์ สุมิตร

สำลี วีระบึงสุร

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มิถุนายน 2528

119668253

นางวิมล คุปต์
มอบให้หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
25 / 1 / 29

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

339.48641
81537
ด 2

- 4 ส.ก. 2530

036487

คำนำ

โครงการวิจัยนี้ ได้รับการสนับสนุนจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเป็นโครงการภายใต้การทำงานของคณะกรรมการปฏิบัติการกิจการอาหาร ซึ่งมีคณาจารย์ ดร.ประสม สัตวาศิตตวาท เป็นประธานกรรมการ การดำเนินงานต่าง ๆ ของโครงการวิจัยนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหลายฝ่ายด้วยกัน โดยมีคณะกรรมการปฏิบัติการกิจการอาหาร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นอันดับแรก ทั้งนี้เพราะเป็นผู้ที่ให้ความสนใจและกระตุ้นความสนใจในการทำวิจัยในครั้งนี้แก่คณะผู้วิจัย สำหรับหน่วยงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งรองลงมาที่มีส่วนทำให้งานนี้สำเร็จลุล่วงได้และเป็นหน่วยงานที่ช่วยแก้ปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ให้แก่คณะผู้วิจัยก็คือ กองวิชาการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งในส่วนนี้คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ คุณเชษมจันทร์ เปรมโยธิน ผู้อำนวยการกองวิชาการ คุณวรัญ วรรณตรี หัวหน้าฝ่ายสถิติเศรษฐกิจสังคม กองสำรวจเศรษฐกิจ คุณสือ ล้ออุทัย หัวหน้าฝ่ายระเบียบวิธีสถิติ หน่วยลุ่มตัวอย่าง กองวิชาการ และ คุณลิขิต จัทรมาศ กองแผนที่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ในการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ คณะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากนิสิตปริญญาตรีที่ทำหน้าที่เป็นพนักงานสัมภาษณ์และพนักงานรหัส จำนวน 30 คน นิสิตปริญญาโทที่ทำหน้าที่เป็นนักวิจัยผู้ช่วย 3 คน พนักงานขับรถ 2 คน นอกจากนี้ในการประมวลผลข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์และวิเคราะห์ข้อมูลนั้น คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณสัณญา จันทร์นวล และคุณลักขณา ลัมบุรณี เป็นอย่างยิ่งด้วย

ในด้านการศึกษา คณะผู้วิจัยต้องขอขอบคุณ คุณอังคณา พวงเงิน ซึ่งได้ใช้เวลาและพลังงานทุกชิ้นของโครงการนี้ตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงการศึกษาพัฒนาฉบับในครั้งนี้ และคณะผู้วิจัย ใคร่ขอขอบคุณคุณหญิงกัญญา ใจบาน ที่ได้มาช่วยในการพิมพ์ต้นฉบับครั้งนี้ด้วย

โครงการวิจัยนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยดี ก็โดยอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายซึ่งได้กล่าวข้างต้น รวมทั้งได้รับกำลังใจสนับสนุนจากอีกหลายท่าน ซึ่งมีโอกาสจะกล่าวนามทั้งหมดได้ ซึ่งคณะผู้วิจัยก็ใคร่ขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้ที่มีความ

สำคัญอย่างยิ่งและเป็นผู้ที่เป็นกำลังสำคัญของโครงการนี้และข้าพเจ้าในฐานะหัวหน้าโครงการนี้
ต้องขอขอบพระคุณเป็นพิเศษคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รวงทอง ฉายะพงศ์ สมาชิกของ
โครงการวิจัยนี้ รวมทั้ง ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ศรัังค์ ลุ่มิตร ผู้ซึ่งเป็น
ทั้งสมาชิกและเป็นพี่ปรึกษาของโครงการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยคาดว่าผลของการวิจัยนี้จะเป็นประ-
โยชน์ในการเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับงานวิจัยทางด้านอาหารที่จะมีต่อไปในอนาคตรวมทั้ง เป็น
ประโยชน์ต่อเอกชนซึ่งประกอบธุรกิจทางด้านอาหารในปัจจุบัน

ลำสิณี วรบัณฑูร

ธันวาคม 2528

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	I
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ปัญหาและความสำคัญของการศึกษา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 การศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้อง	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	6
1.5 วิธีการศึกษา	7
บทที่ 2 โครงสร้างทางทฤษฎีและวิธีการวิเคราะห์	8
2.1 สัมการการบริโภคในทางทฤษฎี	8
2.2 ฟังก์ชันที่ใช้ในการวิเคราะห์	12
2.3 วิธีประมาณค่าทางสถิติและการตีความหมาย	15
บทที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ	19
3.1 การกำหนดตัวแปรและการออกแบบสอบถาม	19
3.2 ตัวอย่าง ขนาดของตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง	26
3.3 การเตรียมงานภาคสนาม	32
3.4 การปฏิบัติงานสนาม	34
3.5 การบรรณาธิกรข้อมูลและงานรหัส	37
บทที่ 4 สรุปผลข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม	38
4.1 จำนวนครัวเรือนแบ่งตามชั้นของรายได้และรายจ่าย	38
4.2 วิธีการจัดหาอาหารเข้าและการเปลี่ยนแปลงจากอดีต	41
4.3 วิธีการจัดหาอาหารกลางวันและการเปลี่ยนแปลงจากอดีต	41
4.4 วิธีการจัดหาอาหารเย็นและการเปลี่ยนแปลงจากอดีต	43
4.5 ประเภทของอาหารที่รับประทานในมือต่าง ๆ	47

	หน้า
4.6 เหตุผลของการซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานในมือต่าง ๆ	48
4.7 ประเภทของอาหารสำเร็จรูปมือเป็นและแหล่งที่ครัวเรือนซื้อ อาหารสำเร็จรูป	49
4.8 แหล่งที่ครัวเรือนซื้ออาหารสด	51
4.9 มังสวิรัติ	52
4.10 อิทธิพลของการโฆษณาต่อการบริโภค	57
4.11 การรักษาพยาบาล	60
4.12 ลักษณะของที่อยู่อาศัยและความเป็นเจ้าของ	61
บทที่ 5 สัมภากรการบริโภคของค่าใช้จ่ายและอาหารประเภทต่าง ๆ ของ ครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร	63
5.1 ค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ ของครัวเรือนจำแนกตามระดับ รายได้	63
5.2 ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ ของครัวเรือนจำแนกตาม ระดับรายได้	70
5.3 สัมภากรการบริโภคของการใช้จ่ายอุปโภคบริโภคประเภท ต่าง ๆ ของครัวเรือน	78
5.4 สัมภากรการบริโภคของอาหารประเภทต่าง ๆ ของครัวเรือน ระดับรายได้ต่าง ๆ	93
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย	111
6.1 สรุปผลการวิเคราะห์ในด้านค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคและ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือน	111
6.2 สรุปการวิเคราะห์เกี่ยวกับบริโภคนิสัย	113
6.3 สรุปผลการวิเคราะห์สัมภากรการบริโภคของค่าใช้จ่ายใน การอุปโภคบริโภคของครัวเรือน	114

	หน้า	
6.4	ลุ่มผลการวิเคราะห์ผลการการบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ ของครัวเรือน	115
6.5	การเปรียบเทียบผลการสำรวจของโครงการวิจัย รายงาน ผลการสำรวจภาวะ เศรษฐกิจและสังคมของสำนักงานสถิติ แห่งชาติ	116
บรรณานุกรม		121
ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม		124
ภาคผนวก ข. ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ แบ่งตามชั้นของรายได้ และขนาดของครัวเรือน		139
ภาคผนวก ค. ค่าประมาณของผลการการบริโภคอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ และของลุ่มการการบริโภคอาหารสดในรูปแบบเส้นตรงและรูปค็อก		143
ภาคผนวก ง. ค่าประมาณของลุ่มการการบริโภคอาหาร จำแนกตามราย ละเหียดของอาหารประเภทต่าง ๆ ในรูปแบบเส้นตรงและรูปค็อก และค่าความผิดพลาดของรายได้ของค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ		150

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 จำนวนครัวเรือนแบ่งตามชั้นของรายได้และจำนวนสมาชิกของครัวเรือน	39
4.2 จำนวนครัวเรือนแบ่งตามชั้นของรายจ่ายและจำนวนสมาชิกของครัวเรือน	40
4.3 จำนวนครัวเรือนแบ่งตามวิธีการจัดหาอาหารเข้าในอดีตและปัจจุบัน	42
4.4 จำนวนครัวเรือนแบ่งตามวิธีการจัดหาอาหารกลางวันในอดีตและปัจจุบัน	44
4.5 จำนวนครัวเรือนแบ่งตามวิธีการจัดหาอาหารเป็นในอดีตและปัจจุบัน	46
4.6 ประเภทของอาหารส่วนใหญ่ที่ครัวเรือนรับประทานในมือต่าง ๆ	48
4.7 จำนวนครัวเรือนแบ่งตามเหตุผลที่ซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานในมือต่าง ๆ	49
4.8 จำนวนครัวเรือนที่ใช้อาหารสำเร็จรูปเป็นอาหารเป็นและประเภทของอาหารสำเร็จรูป	50
4.9 จำนวนครัวเรือนแบ่งตามแหล่งที่ครัวเรือนซื้ออาหารสด	51
4.10 จำนวนครัวเรือนแบ่งตามเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงแหล่งซื้ออาหารสด	52
4.11 จำนวนครัวเรือนที่รับประทานมังสวิรัต	53
4.12 จำนวนครัวเรือนที่มีสมาชิกรับประทานมังสวิรัตและประเภทของอาหารมังสวิรัตที่รับประทาน	53
4.13 จำนวนครัวเรือนที่มีสมาชิกรับประทานมังสวิรัตแบ่งตามเหตุผลที่รับประทาน	54

ตารางที่	หน้า	
4.14	จำนวนครัวเรือนที่ไม่รับประทานอาหารประเภทต่าง ๆ และเหตุผลที่ไม่รับประทาน	56
4.15	อิทธิพลของการโฆษณาที่มีต่อการซื้ออาหาร	57
4.16	จำนวนครัวเรือนแยกตามประเภทของอาหารที่ได้รับอิทธิพลจากการโฆษณา	58
4.17	อิทธิพลของการโฆษณาที่มีต่อการซื้ออาหารของสมาชิกของครัวเรือน	59
4.18	อิทธิพลของสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ต่อการโฆษณา	60
4.19	สถานที่ที่ครัวเรือนรับบริการการรักษาพยาบาล	61
4.20	ครัวเรือนตัวอย่างแบ่งตามภาวะความเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย	62
5.1	ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ กับรายได้ระดับต่าง ๆ ของครัวเรือนรวม	65
5.2	ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ กับรายได้ระดับต่าง ๆ ของครัวเรือนขนาดเล็ก	67
5.3	ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ กับรายได้ระดับต่าง ๆ ของครัวเรือนขนาดกลาง	68
5.4	ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ กับรายได้ระดับต่าง ๆ ของครัวเรือนขนาดใหญ่	69
5.5	ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ กับรายได้ระดับต่าง ๆ ของครัวเรือนรวม	72
5.6	ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ กับรายได้ระดับต่าง ๆ ของครัวเรือนขนาดเล็ก	74
5.7	ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ กับรายได้ระดับต่าง ๆ ของครัวเรือนขนาดกลาง	75
5.8	ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ กับรายได้ระดับต่าง ๆ ของครัวเรือนขนาดใหญ่	76

VIII

ตารางที่	หน้า
5.9 ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ และสัดส่วนของค่าใช้จ่ายอาหารแต่ละประเภทต่อค่าใช้จ่ายอาหารรวม	77
5.10 ค่าประมาณการของสมการการบริโภคแบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ	80
5.11 ค่าประมาณการของสมการการบริโภครูปล็อกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ	81
5.12 ค่าประมาณการของสมการการบริโภคแบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้และขนาดครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระ	86
5.13 ค่าประมาณการของสมการการบริโภครูปล็อกซึ่งมีรายได้และขนาดครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระ	88
5.14 ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ อันเนื่องมาจากรายได้ของครัวเรือนต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร	92
5.15 ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายอาหารแบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ	95
5.16 ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายอาหารรูปล็อกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ	98
5.17 ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายอาหารแบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้และขนาดของครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระ	102
5.18 ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายอาหารรูปล็อกซึ่งมีรายได้และขนาดของครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระ	104
5.19 ค่าความยืดหยุ่นของการบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ ของครัวเรือนรายได้ต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร	110
6.1 ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามหมวดค่าใช้จ่าย เปรียบเทียบผลการสำรวจปี 2518-19 และปี 2524	118
6.2 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ ต่อเดือนของครัวเรือน เปรียบเทียบผลการสำรวจปี 2518-19 และปี 2527	120

ตารางที่	หน้า
ข.1 ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ แบ่งตามชั้นของรายได้ของครัวเรือน ขนาดเล็ก	140
ข.2 ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ แบ่งตามชั้นของรายได้ของครัวเรือน ขนาดกลาง	141
ข.3 ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ แบ่งตามชั้นของรายได้ของครัวเรือน ขนาดใหญ่	142
ค.1 ค่าประมาณของสัมภาระการบริโภคอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ในรูป สัมภาระลือกโดยมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ	144
ค.2 ค่าประมาณของสัมภาระการบริโภคอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ในรูป สัมภาระลือกโดยมีรายได้และขนาดของครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระ ..	145
ค.3 ค่าประมาณของสัมภาระการบริโภคอาหารสดในรูปเส้นตรงโดยมีรายได้ เป็นตัวแปรอิสระ	146
ค.4 ค่าประมาณของสัมภาระการบริโภคอาหารสดในรูปเส้นตรงโดยมีรายได้ และขนาดของครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระ	147
ค.5 ค่าประมาณของสัมภาระการบริโภคอาหารสดในรูปลือก โดยมีรายได้ เป็นตัวแปรอิสระ	148
ค.6 ค่าประมาณของสัมภาระการบริโภคอาหารสดในรูปลือก โดยมีรายได้ และขนาดของครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระ	149
ง.1 ค่าประมาณของสัมภาระการบริโภคอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบแบบ เส้นตรงซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ	151
ง.2 ค่าประมาณของสัมภาระการบริโภคอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบแบบ ลือกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ	152
ง.3 ค่าประมาณของสัมภาระการบริโภคอาหารสด แบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้ เป็นตัวแปรอิสระ	153

ตารางที่	หน้า
จ.4 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำผลไม้สด แบบบล็อกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ	154
จ.5 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำผลไม้สด แบบเส้นตรง ซึ่งมียาได้เป็นตัวแปรอิสระ	155
จ.6 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำผลไม้สด แบบบล็อก ซึ่งมียาได้เป็นตัวแปรอิสระ	156
จ.7 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำผลไม้สดและสัตว์ปีกแบบเส้นตรงซึ่งมียาได้เป็นตัวแปรอิสระ	157
จ.8 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำผลไม้สดและสัตว์ปีกแบบบล็อกซึ่งมียาได้เป็นตัวแปรอิสระ	158
จ.9 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำผลไม้และสัตว์น้ำต่าง ๆ แบบเส้นตรงซึ่งมียาได้เป็นตัวแปรอิสระ	159
จ.10 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำผลไม้และสัตว์น้ำต่าง ๆ แบบบล็อกซึ่งมียาได้เป็นตัวแปรอิสระ	160
จ.11 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำผลไม้ นม เนย ไข่ แบบเส้นตรงซึ่งมียาได้เป็นตัวแปรอิสระ	161
จ.12 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำผลไม้ นม เนย ไข่ แบบบล็อกซึ่งมียาได้เป็นตัวแปรอิสระ	162
จ.13 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำผลไม้และไข่แบบเส้นตรงซึ่งมียาได้เป็นตัวแปรอิสระ	163
จ.14 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำผลไม้และไข่แบบบล็อกซึ่งมียาได้เป็นตัวแปรอิสระ	164
จ.15 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำผลไม้แบบเส้นตรงซึ่งมียาได้เป็นตัวแปรอิสระ	165
จ.16 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำผลไม้แบบบล็อกซึ่งมียาได้เป็นตัวแปรอิสระ	166

ตารางที่	หน้า
จ.17 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำ เปส็อกแข็งและผลิตภัณฑ์จากถั่ว แบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ	167
จ.18 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำ เปส็อกแข็งและผลิตภัณฑ์จากถั่ว แบบบล็อกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ	168
จ.19 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำแบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปร อิสระ	169
จ.20 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำแบบบล็อก ซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปร อิสระ	170
จ.21 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำตาลและของหวานแบบเส้นตรง ซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ	171
จ.22 คำประมาณของสัมภาระการบริโภคน้ำตาลและของหวานแบบบล็อก ซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ	172
จ.23 ค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ของค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ ..	173

สถาบันวิทยบริการ
ศาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ปัญหาและความสำคัญของการศึกษา

ในระยะ 15 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2505-2519) ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มของประชาชนไทยโดยทั่วไปได้เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 6.1 ต่อปี นอกจากนั้น ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มมีสัดส่วนสูงเมื่อเทียบกับรายจ่ายประเภทอื่น ๆ สำหรับประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครโดยส่วนรวมนั้นแต่ละครัวเรือนได้ใช้จ่ายเงินเพื่อการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มทั้งที่มีแอลกอฮอล์และไม่มีแอลกอฮอล์ถึงร้อยละ 43.5 ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคและบริโภคทั้งหมดและประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครส่วนกลางได้ใช้จ่ายเงินเพื่อรายการดังกล่าวประมาณร้อยละ 41.7¹ / นอกจากนั้น ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครยังได้เปลี่ยนแปลงรายละเอียดและโครงสร้างในการใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม ตลอดจนเปลี่ยนแปลง "บริโภคนิสัย" ซึ่งหมายความรวมถึงทั้งประเภทของอาหารที่ซื้อหารับประทานรวมทั้งวิธีการจัดหาและจัดเตรียมอาหารด้วย ทั้งนี้เป็นที่เชื่อกันว่าสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง "บริโภคนิสัย" ในการใช้จ่ายเงินสำหรับอาหารและเครื่องดื่ม ดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะในเมืองใหญ่ ๆ เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ หาดใหญ่ เป็นต้น โดยการเปลี่ยนแปลงของสภาวะเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าว มีผลทำให้ประชาชนโดยทั่วไปต้องทำกิจกรรมต่าง ๆ แข่งกับเวลา ตลอดจนต้องมีการจัดสรรค่าใช้จ่ายและวิธีการใช้จ่ายให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรายจ่าย และดัชนีราคาสินค้า

เมื่อค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารและบริโภคนิสัยของประชากรเปลี่ยนแปลงไปภาคธุรกิจจำเป็นต้องปรับปรุงการผลิตอาหารเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะการบริโภคที่เปลี่ยน

¹ สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

ไป ทั้งนี้เพื่อให้การผลิตและการบริโภคเป็นไปอย่างเหมาะสม ซึ่งนอกจากจะมีผลทำให้การผลิตอาหารและปัจจัยการผลิตของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังทำให้ผู้ผลิตได้มีเวลาที่จะปรับปรุงผลิตผลให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคอีกด้วย อาทิ เช่น มีการผลิตอาหารกึ่งสำเร็จรูป หรือจัดร้านอาหารแบบฟาสต์ฟู้ดเพิ่มขึ้น เป็นต้น ด้วยเหตุที่ไม่ได้ผู้ใดได้ทำการศึกษาในเรื่องค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารและบริโภคนิสัยของประชากรในกรุงเทพมหานครอย่างเป็นระบบมาก่อน คณะผู้วิจัยจึงได้เสนอขอทุนวิจัยจากคณะกรรมการปฏิบัติการกิจการทางด้านอาหาร ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อศึกษา ซึ่งคาดว่าผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์วิจัยในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลงานวิจัยขึ้นนี้ อาทิ เช่น เรื่องเทคโนโลยีทางด้านอาหาร ธุรกิจการตลาด ตลอดจนการโฆษณาเกี่ยวกับอาหารต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารและบริโภคนิสัยของประชากรในกรุงเทพมหานครนี้มีวัตถุประสงค์อย่างกว้าง ๆ คือ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดต่าง ๆ และพฤติกรรมกรรมการบริโภคหรือบริโภคนิสัยที่สำคัญ ๆ บางประการ รวมทั้งศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงหรือแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงบริโภคนิสัยและเหตุผลที่จะอธิบายบริโภคนิสัยเหล่านั้นด้วย วัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้อาจแบ่งเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนและค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดต่าง ๆ และวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ เหล่านี้ของครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่าง ๆ กัน
2. เพื่อศึกษาบริโภคนิสัยของประชากรในกรุงเทพมหานครในเรื่องต่าง ๆ เช่น การปรุงอาหารหรือซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานในมือเช้า กลางวัน และเป็น การเปลี่ยนแปลงบริโภคนิสัยเหล่านี้จากอดีตและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง ประเภทของอาหารสำเร็จรูปที่รับประทาน การไม่รับประทานเนื้อสัตว์และอาหารบางประเภท เป็นต้น
3. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ เมื่อรายได้เปลี่ยนไปของครัวเรือนระดับรายได้ต่าง ๆ โดยพิจารณาจากค่าความยืดหยุ่นของการใช้จ่าย

ในการบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ ของครัวเรือน และเปรียบเทียบค่าความยืดหยุ่นระหว่าง การบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ และเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารนั้น ๆ ระหว่าง ครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่างกัน รวมทั้งนำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบกับการศึกษาวิจัย ในอดีตที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ และ

4. เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปที่จะชี้ให้เห็นพฤติกรรมกรรมการบริโภคของประชากรใน กรุงเทพมหานครและแนวโน้มที่จะเป็นในอนาคตเพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อไปในภาคต่าง ๆ ของประเทศ และเพื่อประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมและการพัฒนา เศรษฐกิจ ของประเทศต่อไป

1.3 การศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการใช้ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารที่มีชื่อเสียงมากในอดีต คือการศึกษาของ Earnest Engel ในปี 2400 โดยศึกษาข้อมูลของอังกฤษ และสรุปเป็นกฎที่เรียกว่า "Engel's Law" ซึ่งเป็นกฎเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงอัตราการใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคและการเปลี่ยนแปลงในรายได้ ซึ่งสรุปได้สั้น ๆ ว่าสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารจะลดลงเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น Wright² ได้ศึกษาหาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้ในหมวดสินค้าประเภทต่าง ๆ และสรุปได้ว่า ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้ ในหมวดอาหาร เครื่องดื่ม จะมีค่าน้อยกว่า 1 เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัย มีค่าความ ยืดหยุ่นใกล้เคียง 1 แต่ Rahman³ ได้คัดค้านคำกล่าวนี้ว่าไม่จริงเสมอไป โดยศึกษาจาก ข้อมูลของครัวเรือน 200 ครัวเรือนในชนบทของปากีสถานในปี 2502 และคำนวณความยืดหยุ่น ของการบริโภคอาหารต่อรายได้ได้เท่ากับ 1 ซึ่งเขาได้ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะประชากร

² C.D. Wright, Six Annual Report of the Bureau of Statistics of Labor, Boston, State Printers, March 1875.

³ A.N. Rahman, "Expenditure Elasticities in Rural West Pakistan", Pakistan Development Review, Vol. 3, 1963.

เหล่านั้นมีรายได้อีกมาก ซึ่งอาจจะยังอยู่ในส่วนล่างของเส้น Engel ความยืดหยุ่นจึงมีค่าสูง เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลของประเทศที่พัฒนาแล้ว ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าการใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคและค่าความยืดหยุ่นในการบริโภคจะต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน Rudra และ Roy⁴ ได้ศึกษาความยืดหยุ่นของการบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ ในเขตชนบทและเขตเมืองในอินเดีย และได้ข้อสรุปว่าความยืดหยุ่นของการบริโภคอาหารรวมใกล้เคียงกันทั้งในชนบทและเขตเมืองคือ 0.8 แต่อาหารประเภทข้าวในชนบทมีค่าความยืดหยุ่นมากกว่าในเขตเมืองแต่ยังมีค่าน้อยกว่า 1 แต่อาหารประเภทเนื้อสัตว์ นมเนยไข่ และน้ำตาลมีความยืดหยุ่นมากกว่า 1 ทั้งในเขตเมืองและชนบท นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาที่ค่อนข้างใหม่อีกชิ้นหนึ่งคือการศึกษาของ FAO⁵ ซึ่งได้คำนวณความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้ของอาหารหมวดต่าง ๆ ของประเทศกำลังพัฒนาต่าง ๆ เปรียบเทียบกันเพื่อนำไปคาดคะเนการบริโภคอาหารในประเทศเหล่านั้นในอนาคต

สำหรับการศึกษาการใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคและการบริโภคอาหารหมวดต่าง ๆ ของไทยนั้น มีผู้ทำการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ กัน แต่จะขอนำมากล่าวถึงเพียงบางส่วนดังนี้ คือ การสำรวจข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติเกี่ยวกับรายได้อัตถุและรายจ่ายในการอุปโภคบริโภคประเภทต่าง ๆ ซึ่งแบ่งการสำรวจเป็นภาคต่าง ๆ และกรุงเทพมหานคร สำหรับครัวเรือนในกรุงเทพมหานครนั้นมีการสำรวจในปี พ.ศ. 2505 2511-12 2515 และ 2518-19 ซึ่งสรุปข้อมูลอยู่ในรายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมเขตกรุงเทพมหานคร⁶

⁴ Rudra and Roy, "A Study on the Pattern of Consumer Expenditure in Rural and Urban India" in Studies on Consumer Behavior. Statistical Publishing Society, Calcutta, India, 1960.

⁵ FAO, Agricultural Commodities Projection for 1975 and 1985, 2 volumes, Rome 1967.

⁶ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม เขตกรุงเทพมหานคร.

การวิจัยของ ดร.ชินวรุ ลุ่มทรสลิ้ม ได้ศึกษาหาค่าความยืดหยุ่นในการใช้จ่ายของครอบครัว
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมื่อปี 2509 โดยใช้ข้อมูลการสำรวจการใช้จ่ายของครัวเรือน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2505 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สรุปได้ว่าค่าความยืดหยุ่น
ของอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์สำหรับในเขตเทศบาลและสุขาภิบาลเท่ากับ 0.581
นอกเขตเท่ากับ 0.510 เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มในเขตเทศบาลและสุขาภิบาลเท่ากับ 0.742
นอกเขตเท่ากับ 0.725 นายประดิษฐ์ ธรรมทินโน⁷ ได้ทำการศึกษาค่าความยืดหยุ่น
ของครัวเรือนอันเนื่องมาจากรายได้ในปี 2516 โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจการใช้จ่ายของ
ครัวเรือนในปี 2506 และ 2512 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยศึกษาแยกเป็นรายภาคและ
ของทั้งประเทศ ซึ่งสรุปทั้งประเทศในปี 2512 ได้ดังนี้ ค่าความยืดหยุ่นของอาหารในเมือง
เท่ากับ 0.708 ในชนบทเท่ากับ 0.914 เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มในเมืองเท่ากับ 1.331
ชนบทเท่ากับ 0.986 ที่อยู่อาศัยในเมืองเท่ากับ 1.075 ชนบทเท่ากับ 0.970 ค่ารักษา
พยาบาลในเมืองเท่ากับ 0.924 ชนบทเท่ากับ 0.868 ค่ายานพาหนะในเมืองเท่ากับ
1.715 ชนบทเท่ากับ 1.445 นั่นคือสรุปได้ว่าเป็นไปตามกฎของ Engel กล่าวคือ ความ
ยืดหยุ่นของอาหารน้อยกว่า 1 ค่าเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และรักษาพยาบาลใกล้
เคียง 1 ส่วนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ มากกว่า 1 นางสาว สุภาณี วัฒนทางกูร⁸ ได้ประมาณค่า
ความยืดหยุ่นของการใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร พ.ศ. 2512 โดยอาศัยลักษณะการบริโภคนิสัย
ความเคยชินและอื่น ๆ ของคนไทยโดยทั่ว ๆ ไป เป็นหลักในการคาดคะเน ซึ่งได้ผลการ
คาดคะเนความยืดหยุ่นของข้าวมีค่าระหว่าง 0.1-0.25 เนื้อหมู 0.7-1.25 เนื้อวัว
0.7-1.25 เนื้อเป็ดไก่ 0.5-1.0 เนื้อปลา 0.5-0.9 และผัก 0.5-0.7 นอกจากการ
วิจัยดังกล่าวแล้วยังมีการวิจัยที่มีการกล่าวถึง เรื่องนี้บ้าง เช่นการวิจัยเรื่องสถานะทางเศรษฐกิจ

⁷ Pradit Thammatinno, Patterns of Household Consumption
Expenditure in Thailand 1963 and 1969, Bangkok : M.A. Thesis ;
Thammasat University.

⁸ Supanee Millindankura, The Pressure of Nutritional
Requirement Increases in Population and Per Capita Income an Thai
Agriculture. Bangkok : M.A. Thesis, Kasetsart University.

สังคม และประชากรของกรุงเทพมหานคร⁹ ซึ่งได้สำรวจการบริโภคอาหารของชาวกรุงเทพฯ
มหานครทั้งมือเช้า กลางวัน และเย็น สรุปได้ว่า อาหารมื้อที่ปรุงที่บ้านมากที่สุดคืออาหารเป็น
รองลงมาได้แก่อาหารเช้า อาหารกลางวันรับประทานเป็นอาหารสำเร็จรูปมากที่สุด

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่องค่าใช้จ่ายในการบริโภคและบริโภคนิสัยของประชากรในกรุงเทพฯ
มหานคร ผู้วิจัยจำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครชั้นใน ซึ่งประกอบด้วย
ด้วยประชากรใน 13 เขต¹⁰ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นเขตเมืองและเขตต่อเมือง การที่เลือกศึกษา
เฉพาะกรุงเทพมหานคร เพราะคณะผู้วิจัยเชื่อว่ากรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจ
สังคม วัฒนธรรม และการเมืองของประเทศ จึงมีการเปลี่ยนแปลงสถานะทางเศรษฐกิจและ
สังคมอย่างรวดเร็ว เหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาบริโภคนิสัยของประชากร
ไทยในเมืองใหญ่ ซึ่งถ้าหากการวิจัยนี้ได้ผลตามความคาดหมายแล้ว จะได้มีการศึกษาบริโภค
นิสัยของประชากรในเมืองใหญ่ของภาคอื่น ๆ ในประเทศไทยต่อไป

ขอบเขตการศึกษาเรื่องค่าใช้จ่ายในการบริโภคและบริโภคนิสัยของประชากรใน
กรุงเทพมหานครแบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

- ก. การศึกษาค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ ของประชากรในเขต
กรุงเทพมหานครตอนใน แยกตามระดับรายได้
- ข. การศึกษาบริโภคนิสัยของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครชั้นใน โดยที่บริโภค
นิสัยที่สำคัญที่คณะผู้วิจัยจะทำการศึกษาได้แก่การเตรียมอาหารในมือต่าง ๆ การบริโภคอาหาร
กึ่งสำเร็จรูป อาหารสำเร็จรูป ตลอดจนการไม่บริโภคอาหารบางประเภท เป็นต้น

⁹ เทียนฉาย กิระนันท์ และคณะ โครงการสำรวจสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม
และประชากรของกรุงเทพมหานคร, สุวีฑิตกรณัฒมหาวิทยาลัย, กันยายน 2525.

¹⁰ ได้แก่เขตพระนคร คลองสาน บางกอกน้อย ปทุมวัน ป้อมปราบ สัมพันธวงศ์
บางรัก พญาไท ห้วยขวาง บางกอกใหญ่ ธนบุรี ยานนาวา และดุสิต.

1.5 วิธีการศึกษา

การศึกษาค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารและบริโภคน้สยของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครนี้ จะใช้วิธีการศึกษาดังต่อไปนี้คือ

1. เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากครัวเรือนตัวอย่างประมาณ 2,000 ครัวเรือน ซึ่งสุ่มตัวอย่างได้ ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารสด อาหารกึ่งสำเร็จรูป และอาหารสำเร็จรูปและบริโภคน้สยต่าง ๆ เช่น การปรุงอาหารเอง การซื้ออาหารสำเร็จรูป การไม่บริโภคเนื้อสัตว์หรืออาหารบางชนิด เป็นต้น การรวบรวมข้อมูลนี้จะกล่าวถึงในบทที่ 3
2. นำเสนอข้อมูลปฐมภูมิในรูปของตารางแจกแจงความถี่และคำนวณเปอร์เซ็นต์หรือร้อยละของค่าความถี่เปรียบเทียบกับนั้น ๆ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการสถิติง่าย ๆ ได้แก่ การคำนวณค่าเฉลี่ย (mean) และค่ามัธยฐาน (median) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ส่วนนี้จะกล่าวถึงในบทที่ 4
3. ข้อมูลที่รวบรวมได้จะนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบว่าครัวเรือนระดับรายได้ต่าง ๆ นั้น มีการใช้จ่ายในการบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างไร และคำนวณสัมประสิทธิ์การบริโภคของครัวเรือนระดับรายได้ต่าง ๆ โดยใช้รายได้และขนาดของครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในฟังก์ชันการบริโภคนั้นใช้วิธีการกำลังสองน้อยที่สุดอย่างธรรมดา (ordinary least squares method) จากสัมประสิทธิ์การบริโภคที่ประมาณได้นำมาคำนวณหาค่าความผิดพลาดของการใช้จ่ายบริโภคอาหารหมวดต่าง ๆ ของครัวเรือนอื่นเนื่องมาจากรายได้ซึ่งจะนำมาเปรียบเทียบกับระหว่างครัวเรือนระดับรายได้ต่าง ๆ สำหรับสัมประสิทธิ์การบริโภคที่ใช้ได้ใช้สมการ 2 รูป คือ สมการเส้นตรง (linear function) และสมการลอการิทึม (double-logarithmic function) ทั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบและหาสมการรูปที่เหมาะสมที่สุด รายละเอียดและผลของวิธีการวิเคราะห์นี้จะกล่าวถึงในบทที่ 5

โครงสร้างทางทฤษฎีและวิธีการวิเคราะห์

2.1 สมการการบริโภคในทางทฤษฎี

ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับฟังก์ชันการบริโภคมีหลายทฤษฎี เริ่มจากทฤษฎีของเคนส์ (J.M. Keynes) ซึ่งมีสมมติฐานอย่างง่าย ๆ ว่าค่าใช้จ่ายในการบริโภคเป็นฟังก์ชันของรายได้สุทธิ หรือ

$$C = c[y - t(y)]$$

C คือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงในการบริโภค

y คือรายได้ที่แท้จริง

t(y) คือฟังก์ชันภาษี

ทฤษฎีของ เคนส์ ได้รับการขยายความโดยนักเศรษฐศาสตร์ในระยะต่อมาอีกหลายท่าน ได้แก่ "Absolute Income Hypothesis" โดย J. Tobin และ A. Smithies สมมติฐานเบื้องต้นของทฤษฎีนี้ก็คือ ผู้บริโภคแต่ละคนจะแบ่งสรรรายได้ของเขาในการบริโภคอย่างไรโดยพิจารณาจากระดับรายได้จริง (absolute) ของเขา ถ้าสิ่งอื่น ๆ ไม่เปลี่ยนแปลง การเพิ่มขึ้นในรายได้จริงของเขาจะทำให้สัดส่วนของการใช้จ่ายในการบริโภคของเขาลดลง หรือนั่นคือมีการลดลงของความโน้มเอียงในการบริโภคเฉลี่ย (average propensity to consume : apc) ของครัวเรือน เมื่อครัวเรือนมีรายได้ที่สูงขึ้น

ทฤษฎีอีกทฤษฎีหนึ่งซึ่งพัฒนาขึ้นโดย James Duesenberry คือ "Relative Income Theory" กล่าวว่า สัดส่วนของรายได้ที่ครัวเรือนใช้ในการบริโภคขึ้นอยู่กับรายได้ของครัวเรือนนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับระดับรายได้ของเพื่อนบ้านหรือข้างเคียง มิใช่ระดับรายได้ที่แท้จริงของครัวเรือนนั้น ๆ นั่นคือ การใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือนขึ้นอยู่กับรายได้เปรียบเทียบ ทฤษฎีนี้เน้นให้เห็นลักษณะการบริโภค ซึ่งมักมีการเลียนแบบกัน ซึ่ง Duesenberry เรียกว่า "Demonstration Effect"

ทั้งสองทฤษฎีดังกล่าวนี้ต่างก็เน้นที่รายได้ปัจจุบัน (current income) เป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดการบริโภค แต่ Friedman ไม่ยอมรับว่ารายได้ปัจจุบันเป็นตัวแปรที่สำคัญ เขาให้ความสำคัญกับรายได้ถาวร (permanent income) เรียกว่า "Permanent Income Theory" รายได้ถาวรของครัวเรือนในปีใดปีหนึ่งไม่ได้หมายความถึงรายได้ปัจจุบันในปีนั้น แต่จะหมายถึงรายได้ที่ครัวเรือนคาดว่าจะได้รับตลอดระยะเวลาในอนาคตระยะหนึ่ง ซึ่งเป็นระยะยาว หรือหมายถึงรายได้เฉลี่ย (mean income) ของครัวเรือนนั้นซึ่งจะถือได้ว่าเป็นรายได้ที่ถาวรในระยะเวลาที่ได้นั้นได้ต้องเป็นระยะเวลาซึ่งเจ้าของรายได้ถือว่าไม่มีการกระทบกระเทือนใด ๆ ในรายได้ของเขา ดังนั้น Friedman แบ่งรายได้ที่ปรากฏจริงหรือที่วัดได้ (observed หรือ measured income) เป็น 2 ส่วน คือรายได้ถาวรและรายได้ชั่วคราวชั่วคราว และการบริโภคที่ปรากฏขึ้นจริงหรือที่วัดได้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การบริโภคถาวรและการบริโภคชั่วคราวชั่วคราว การบริโภคถาวรเป็นสัดส่วนที่คงที่ของรายได้ถาวร แต่สัดส่วนนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับของรายได้ถาวร แต่ขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย ความมั่งคั่งและรสนิยม และการบริโภคชั่วคราวชั่วคราวไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ชั่วคราวชั่วคราว หรือรายได้ที่ไม่ได้คาดฝัน แต่รายได้เหล่านี้จะมีผลกระทบต่อการออมทรัพย์

นอกจากนั้น ยังมีกฎที่สำคัญที่เกี่ยวกับการใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคได้แก่ กฎของเอนเจิล (Engel's Law of Family Expenditure) ซึ่งกล่าวว่าเมื่อรายได้ของครอบครัวเพิ่มขึ้น จะทำให้ร้อยละของรายได้ที่ใช้ในการบริโภคอาหารลดลง ร้อยละของรายได้ที่ใช้ในการซื้อสิ่งของจำเป็น เช่น ค่าเสื้อผ้า ค่าที่พักอาศัย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง จะยังคงเดิม และร้อยละของรายได้ที่ใช้เป็นค่าการศึกษา ค่ารักษาพยาบาล และการบันเทิงพักผ่อนหย่อนใจจะเพิ่มขึ้น ซึ่งในการวิจัยนี้ เราจะศึกษาจากข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงของกรุงเทพมหานครว่าเป็นตามกฎของเอนเจิลหรือไม่

ทฤษฎีฟังก์ชันการบริโภคสินค้ารวม (The Theory of Consumption Function for Aggregate Commodity) ในการพิจารณาเปรียบเทียบการบริโภคของครัวเรือนต่าง ๆ โดยพิจารณาจากค่าใช้จ่ายในแต่ละกลุ่มของสินค้า (aggregate commodity) เช่น ค่าใช้จ่ายของอาหารประเภทเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก อาหารประเภทผลไม้ต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งจะสามารถ

เปรียบเทียบกันได้มากกว่าที่จะเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในสินค้าแต่ละชนิด (individual item) เพราะสินค้าแต่ละชนิดจะมีคุณภาพหรือคุณสมบัติแตกต่างกันไปได้มากนอกจากในตลาดที่มีการพัฒนาแล้ว นอกจากนั้นการเปรียบเทียบเป็นกลุ่มสินค้ายังทำได้ง่ายกว่าด้วย

สมมติให้สินค้าที่ผู้บริโภคหรือครัวเรือนจะบริโภคแบ่งออกเป็น m กลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสินค้า n_i ชนิด เช่น กลุ่มที่ 1 มีสินค้า n_1 ชนิด เป็นต้น

ให้ p_{ij} = ราคาของสินค้าที่ j ในกลุ่มสินค้าที่ i

q_{ij} = ปริมาณของสินค้าที่ j ในกลุ่มสินค้าที่ i

y_{ij} = ค่าใช้จ่ายของสินค้าที่ j ในกลุ่มสินค้าที่ i

$$y_{ij} = p_{ij} \cdot q_{ij}$$

ให้ Q_i = ปริมาณสินค้าทั้งหมดของสินค้ากลุ่มที่ i

$$Q_i = \sum_{j=1}^{n_i} q_{ij}$$

ให้ y_i = ค่าใช้จ่ายซื้อสินค้ากลุ่มที่ i

$$y_i = \sum_{j=1}^{n_i} y_{ij}$$

ให้ P_i = ดัชนีราคาของสินค้ากลุ่มที่ i

$$P_i = \frac{y_i}{Q_i}$$

ถ้าฟังก์ชันการบริโภคสินค้าแต่ละชนิดของครัวเรือนเป็นฟังก์ชันกับรายได้

$$q_{ij} = q_{ij}(x)$$

ซึ่ง x = รายได้

$$\text{แต่ } Q_i = q_{i1} + q_{i2} + \dots + q_{in_i}$$

$$\text{นั่นคือ } Q_i = q_{i1}(x) + q_{i2}(x) + \dots + q_{in_i}(x)$$

$$\text{ดังนั้น } Q_i = Q_i(x)$$

ในกรณีที่ไม่มีข้อมูลของปริมาณหรือข้อมูลไม่สมบูรณ์ เราจะใช้ค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินค้าแต่ละกลุ่มแทน ซึ่ง $y_i = P_i \cdot Q_i$

นั่นคือ $y_i = y_i(x)$

differentiate respect to x

$$\frac{dy_i}{dx} = \frac{dP_i}{dx} \cdot Q_i + \frac{dQ_i}{dx} \cdot P_i$$

$\frac{x}{y_i}$ คูณทั้งสองข้าง

$$\begin{aligned} \frac{dy_i}{dx} \cdot \frac{x}{y_i} &= \frac{x}{y_i} \left(\frac{dP_i}{dx} \cdot Q_i + \frac{dQ_i}{dx} \cdot P_i \right) \\ &= \frac{x}{P_i Q_i} \left(\frac{dP_i}{dx} \cdot Q_i + \frac{dQ_i}{dx} \cdot P_i \right) \end{aligned}$$

$$\frac{dy_i}{dx} \cdot \frac{x}{y_i} = \frac{dP_i}{dx} \cdot \frac{x}{P_i} + \frac{dQ_i}{dx} \cdot \frac{x}{Q_i}$$

ซึ่ง $\frac{dy_i}{dx} \cdot \frac{x}{y_i}$ คือความยืดหยุ่นในการใช้จ่าย เกี่ยวกับสินค้ากลุ่มที่ i อันเนื่องมาจากรายได้

สมมติให้ความยืดหยุ่นในการใช้จ่าย เกี่ยวกับสินค้ากลุ่มที่ i อันเนื่องมาจากรายได้

= b

$$b = \frac{dy_i}{dx} \cdot \frac{x}{y_i}$$

$$\frac{dy_i}{y_i} = b \cdot \frac{dx}{x}$$

integrate พังก็ชันจะได้

$$\log y = b \log x + \log a$$

หรือ $y = ax^b$ ซึ่งเรียกว่า Engel curve

ดังนั้น ในการคำนวณความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายของสินค้าอันเนื่องมาจากรายได้

เราจึงใช้ฟังก์ชัน

$$\log y = \log a + b \log x$$

ซึ่งจะได้ความยืดหยุ่นมีค่าคงที่ = b

2.2 ฟังก์ชันที่ใช้ในการวิเคราะห์

ฟังก์ชันที่ใช้ในการวิเคราะห์นี้คือค่าใช้จ่ายของสินค้าที่ i เป็นฟังก์ชันกับรายได้ โดยสมมติว่าราคาสินค้าทั้งหมดคงที่ รสนิยมและความพอใจในการบริโภคสินค้าแต่ละชนิดคงที่ และตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินค้า i : คงที่ด้วย

$$\text{นั่นคือ } y_i = y_i(x)$$

$$y_i = \text{ค่าใช้จ่ายของสินค้ากลุ่มที่ } i \text{ ของครัวเรือน}$$

$$x = \text{รายได้ของครัวเรือน}$$

นอกจากนี้สมการที่ใช้ในการวิเคราะห์นี้อีกสมการหนึ่งคือ ปริมาณแปรขนาดของครัวเรือนโดยสมมติฐานว่าขนาดของครัวเรือนเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินค้านั้นด้วย

$$\text{นั่นคือ } y_i = y_i(x, n)$$

$$n = \text{ขนาดของครัวเรือน}$$

ถ้ามีสินค้า m ชนิด $i = 1, 2, \dots, m$

รูปแบบของสมการที่ใช้ในการวิเคราะห์มี 2 แบบ คือ สมการรูปเส้นตรง (linear function) และสมการรูปล็อก (double logarithmic function) ซึ่งแต่ละรูปแบบก็มีความเหมาะสมสำหรับกรณีแตกต่างกัน กล่าวคือ สมการเส้นตรงนั้นสมมติว่าความโน้มเอียงในการใช้จ่ายบริโภคสินค้าหน่วยสุดท้าย (marginal propensity to consume) มีค่าคงที่ สมการรูปล็อกเหมาะสมในการคำนวณความยืดหยุ่นในทางปฏิบัติ เพราะมีค่าความยืดหยุ่นคงที่ เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ในสมการ เท่ากับค่าความยืดหยุ่น

สมการเส้นตรง

สมการเส้นตรงที่ใช้ในการวิเคราะห์มีรูปดังนี้

$$y_{ij} = a_i + b_i x_j + U_{ij}$$

Y_{ij} = ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของสินค้า i ในครัวเรือนที่ j

x_j = รายได้ของครัวเรือนที่ j

a_i = ค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินค้า i ถ้ารายได้ของครัวเรือนเป็น 0

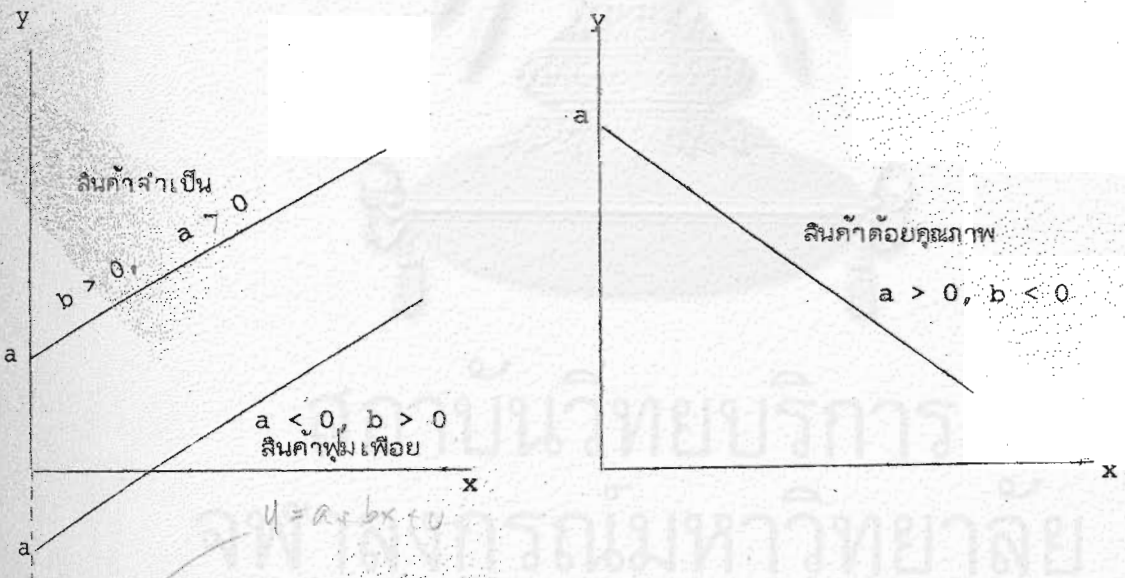
b_i = ความโน้มเอียงในการบริโภคสินค้าที่เพิ่มขึ้น (marginal propensity to consume)

u_{ij} = ปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภคซึ่งเราไม่ได้คำนึงถึงในสมการนี้

ค่าความยืดหยุ่นของการใช้จ่ายอื่น เนื่องมาจากรายได้ของสมการเส้นตรงจะหา

ได้จาก

$$\epsilon_i = b_i \frac{x_j}{Y_{ij}}$$

จากรูป ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายในการบริโภคสินค้านั้น ๆ กับรายได้เป็นเส้นตรง ถ้าเป็นสินค้าที่จำเป็น $a > 0$ และ $b > 0$ ค่าความยืดหยุ่นมีค่าเป็นบวก ถ้าเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย $a < 0$ และ $b > 0$ หมายความว่าผู้บริโภคจะไม่บริโภคสินค้านั้นที่ระดับรายได้ต่ำ ๆ ค่าความยืดหยุ่นมีค่าเป็นบวก สินค้าด้อยคุณภาพ $a > 0$ และ $b < 0$ ค่าความยืดหยุ่นมีค่าเป็นลบ

ข้อบกพร่องของสมการเส้นตรงนี้คือในบางครั้งค่าสัมประสิทธิ์ a_i จะมีค่าเป็นลบ ซึ่งเป็นไปได้ในสินค้าบางชนิดเท่านั้น หรือที่ระดับรายได้ต่ำ่มากๆนอกจากนั้น สมการเส้นตรงจะหมายถึงว่าถ้าผู้บริโภคมีรายได้อ่างขึ้น เขาจะบริโภคสินค้าเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งหมายถึงว่าผู้บริโภคจะไม่มึ่ระดับการบริโภคที่เต็มอ้อม (saturation level of consumption) ดังนั้นสมการเส้นตรงจึงเหมาะสมที่จะใช้กับข้อมูลรายได้ที่ไม่ต่ำหรือสูงมากเกินไป ใช้กับช่วงรายได้ที่ไม่ต่างกันมากนัก

สมการรูปลอการ (double logarithmic function)

สมการรูปลอการที่ใช้ในการวิเคราะห์มีรูปดังนี้

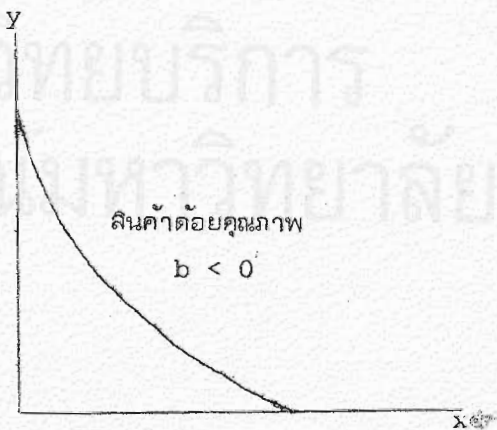
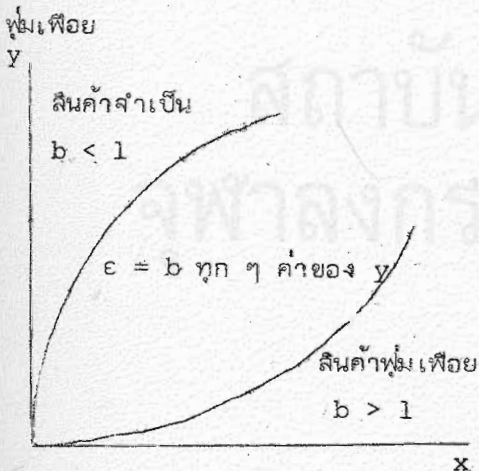
$$\log y_{ij} = a_i + b_i \log x_j + U_{ij}$$

ค่าความยืดหยุ่นของการบริโภคสินค้าอันเนื่องมาจากรายได้มีค่าคงที่ในทุกช่วงรายได้

เท่ากับ b_i

$$\epsilon_i = b_i$$

เส้นของฟังก์ชันรูปลอการจะผ่าน 0 หรือจุดกำเนิด และจะโค้งขึ้นเมื่อ $\epsilon > 1$ ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักเศรษฐศาสตร์ เพราะจะหมายความว่าที่ระดับรายได้ต่ำ่มาก ๆ ผู้บริโภคเกือบจะไม่ซื้อสินค้าบริโภคเลย ซึ่งเป็นไปได้ในสินค้าบางชนิดเท่านั้น และหมายความว่าความนิยมเอียงในการบริโภคจะสูงขึ้นเมื่อรายได้สูงขึ้นซึ่งเป็นไปไม่ได้ในระยะยาว นอกจากจะเป็นสินค้า

การที่ค่าความผิดพลาดมีค่าคงที่ทำให้สมการรูปล็อกไม่เหมาะที่จะใช้กับข้อมูลที่รายได้กระจายห่างจากกันมาก และไม่เหมาะที่จะใช้กับสินค้าประเภทที่มีค่าความผิดพลาดต่ำ แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งที่มีปัญหาดังกล่าว แต่สมการรูปล็อกก็เป็นสมการที่นิยมใช้กับมากในการวิเคราะห์เกี่ยวกับอุปสงค์ (demand analysis) เพราะว่าง่ายต่อการคำนวณและการแปลความหมายค่าที่ประมาณได้ในทางเศรษฐศาสตร์

ในการศึกษานี้จะประมาณความสัมพันธ์ในทั้ง 2 รูปแบบดังกล่าวและเปรียบเทียบผลที่คำนวณได้ว่า สมการรูปใดจะเหมาะสมมากกว่ากัน

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจดังได้กล่าวแล้ว เป็นข้อมูลประเภทที่เรียกว่า cross-section data ซึ่งเป็นข้อมูลที่รวบรวมจากครัวเรือนจำนวนมากในช่วงเวลาเดียวกันเพื่อศึกษาว่าผู้บริโภคในแต่ละระดับรายได้จะมีการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้า นั้น ๆ ในระดับที่แตกต่างกันอย่างไร โดยมีข้อสมมุติว่า รายได้และขนาดของครัวเรือนที่ใช้เป็นตัวแปรในสมการนั้นไม่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน (interdependence) นอกจากนี้ยังมีข้อสมมุติว่า สินค้าแต่ละชนิดนั้นไม่มีความเกี่ยวข้องกันด้วย เราจะใช้สมการแต่ละสมการสำหรับสินค้าแต่ละชนิด โดยไม่คำนึงถึงความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันของสินค้า

2.3 วิธีประมาณค่าทางสถิติและการตีความหมาย

ในการประมาณสมการการบริโภคใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดอย่างธรรมดา (ordinary least squares) ประมาณสมการการบริโภค 2 รูปแบบคือ สมการเส้นตรงและสมการล็อกของค่าใช้จ่ายในการบริโภคประเภทต่าง ๆ และของครัวเรือนระดับรายได้ต่าง ๆ จากนั้นจะนำค่าพารามิเตอร์ในสมการที่ประมาณได้ไปคำนวณหาค่าความผิดพลาดของการใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ การพิจารณาผลของสมการที่ประมาณได้จะพิจารณาจากค่าประมาณของพารามิเตอร์ a และ b ค่า R^2 ค่า standard error ของพารามิเตอร์และค่าสถิติ t ของค่าประมาณของ a และ b และค่าสถิติ F ของสมการ เช่น ผลการประมาณสมการการบริโภคของสินค้า i ของครัวเรือนในชั้นรายได้หนึ่งในรูปสมการเส้นตรงเป็น

$$y = \hat{a} + \hat{b}x \quad R^2$$

$$(S.E.\hat{a}) \quad (S.E.\hat{b}) \quad F$$

$$(t_a) \quad (t_b)$$

\hat{a} หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินค้าหนึ่งเมื่อรายได้ เป็น 0

\hat{b} หมายถึง ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย (marginal propensity to consume) ซึ่งหมายถึงการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายในการบริโภคเมื่อรายได้ เพิ่มขึ้น 1 บาท

t_a และ t_b คือ ค่าสถิติ t เป็นค่าที่นำไปใช้ทดสอบนัยยะสำคัญของค่าประมาณของ a และ b

R^2 หมายถึง เปอร์เซ็นต์ที่รายได้สามารถอธิบายการบริโภคสินค้าชนิดนั้น

F คือค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่า R^2 ซึ่งจะนำไปสรุปได้ว่าสมการที่กะประมาณนี้ ใช้ได้หรือไม่ หรือตัวแปรรายได้นั้นสามารถใช้อธิบายการบริโภคสินค้าชนิดนั้นได้หรือไม่

ถ้าเพิ่มตัวแปรขนาดของครัวเรือน ผลการประมาณสมการการบริโภคของสินค้า i ในขั้นรายได้หนึ่งเป็น

$$y = \hat{a} + \hat{b}x + \hat{c}n \quad R^2$$

$$(S.E.\hat{a}) \quad (S.E.\hat{b}) \quad (S.E.\hat{c}) \quad F$$

$$(t_a) \quad (t_b) \quad (T_c)$$

สัญลักษณ์ที่ใช้ในสมการนี้มีความหมายเหมือนกับสมการข้างบน นอกจากค่า R^2 และ สัญลักษณ์บางตัวที่เพิ่มเติมขึ้น ดังมีความหมายต่อไปนี้

n คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

\hat{c} หมายถึง การเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินค้าชนิดนั้นเมื่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1 คน

t_c คือค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความมีนัยยะสำคัญของค่าประมาณของ c

R^2 หมายถึง เปอร์เซนต์ที่รายได้และขนาดของครัวเรือนสามารถอธิบายการบริโภคสินค้าชนิดนั้น

ถ้าสมการการบริโภคอยู่ในรูปล็อก สมการการบริโภคของสินค้า i ของครัวเรือนในชั้นรายได้หนึ่ง เป็น

$$\log y = \hat{a} + \hat{b} \log x \quad R^2$$

$$\begin{matrix} (S.E._{\hat{a}}) & (S.E._{\hat{b}}) & F \\ t_{\hat{a}} & t_{\hat{b}} & \end{matrix}$$

\hat{b} ในสมการนี้มีความหมายต่างจาก b ในสมการเส้นตรง เพราะ \hat{b} ในสมการรูปล็อก หมายถึง ความยืดหยุ่นของการบริโภคสินค้าชนิดนั้นต่อรายได้ ส่วนค่าสถิติอื่น ๆ มีความหมายเหมือนเดิม

เมื่อประมาณค่าพารามิเตอร์ในสมการได้แล้ว เราจะนำค่านี้มาคำนวณค่าความยืดหยุ่น ดังนี้

ถ้าเป็นสมการเส้นตรง ค่าความยืดหยุ่นคำนวณได้จาก

$$\text{ค่าความยืดหยุ่น } (\eta) = b \cdot \frac{x_i}{y_i}$$

ถ้าเป็นสมการรูปล็อก ค่าความยืดหยุ่น $(\eta) = \hat{b}$

ความหมายของค่าความยืดหยุ่น

ค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้หมายความว่าเมื่อครัวเรือนมีรายได้เปลี่ยนไป 1 เปอร์เซนต์ เขาจะใช้จ่ายเปลี่ยนไป เท่ากับค่าความยืดหยุ่นนั้นหน่วยเป็นเปอร์เซนต์ ค่าของความยืดหยุ่นที่เป็นไปได้อาจแบ่งได้กว้าง ๆ และอธิบายความหมายได้ดังนี้คือ

- ก. ค่าเป็นลบ หมายความว่า ค่าใช้จ่ายที่ต้องการจ่ายจะลดลงเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น
- ข. ค่าเป็น 0 หมายความว่า ค่าใช้จ่ายที่ต้องการจ่ายจะไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น
- ค. ค่าอยู่ระหว่าง 0 กับ 1 หมายความว่า ค่าใช้จ่ายที่ต้องการจ่ายจะเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่น้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้

ง. ค่าเท่ากับ 1 หมายความว่า ค่าใช้จ่ายที่ต้องการจ่ายจะเพิ่มขึ้นในสัดส่วนเดียวกับการเพิ่มขึ้นของรายได้

จ. ค่ามากกว่า 1 หมายความว่า ค่าใช้จ่ายที่ต้องการจ่ายจะเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่มากกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้

เครื่องหมายของ ค่าความยืดหยุ่น เป็นบวกหรือลบ เป็น เครื่องชี้ลักษณะความสัมพันธ์ของ ค่าใช้จ่ายกับรายได้ว่าเป็นไปในทิศทางใด ทำให้ทราบว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าประเภทใด ค่าตัว เลขที่ไม่นิ่งจึง เครื่องหมายจะบอกถึงอัตราการเปลี่ยนแปลงของ ค่าใช้จ่ายเมื่อรายได้เปลี่ยนแปลง

ค่าความยืดหยุ่นของ ค่าใช้จ่ายต่อรายได้นี้จะใช้ 1 เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยถือว่าความยืดหยุ่นของ ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จะมีค่าสูง เมื่อค่ามากกว่า 1 และมีค่าต่ำเมื่อค่าน้อยกว่า 1 โดยทั่วไป สินค้าที่มักถือว่าเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย หรือมีสินค้าอื่นใช้ทดแทนได้ จะมีค่าความยืดหยุ่นสูง ในขณะที่สินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพ หรือสินค้าที่หาสินค้าอื่นทดแทนได้ยากจะมีค่าความยืดหยุ่นต่ำ แต่ถ้าค่าความยืดหยุ่นที่ได้น้อยกว่า 0 ถือว่าสินค้าชนิดนั้นเป็นสินค้าด้อยคุณภาพ (inferior goods)

บทที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

โครงการวิจัยเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการบริโภคและบริโภคนิสัยของประชากรในกรุงเทพมหานครนี้เป็นงานวิจัยที่ต้องอาศัยข้อมูลปฐมภูมิ เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและพฤติกรรมในการบริโภคของครัวเรือนเป็นหลัก ดังนั้นจึงต้องมีการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยข้อมูลที่ต้องการสำหรับการวิจัยนั้นนอกจากข้อมูลทางด้านค่าใช้จ่ายและพฤติกรรมของครัวเรือนในการบริโภคอาหารแล้ว ข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและประชากรของครัวเรือนก็มีความสำคัญที่ควรนำเข้ามาประกอบการวิจัยในฐานะที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในการบริโภคของครัวเรือนด้วย ในการสำรวจภาคสนามโดยการออกสัมภาษณ์ครัวเรือนต่าง ๆ นั้น ใช้ครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 2,000 ครัวเรือนจาก 13 เขตการปกครองของกรุงเทพมหานครชั้นกลาง ในการสำรวจนั้นได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดตัวแปรและออกแบบสอบถาม
2. การเลือกตัวอย่าง
3. การทดสอบแบบทดสอบ
4. การเตรียมงานภาคสนาม
5. การปฏิบัติงานภาคสนาม
6. การบรรณาธิกรข้อมูลและงานรหัส
7. การประมวลผลข้อมูล

3.1 การกำหนดตัวแปรและออกแบบสอบถาม

ในการเตรียมการเพื่อสำรวจข้อมูลปฐมภูมิ คณะผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องทั้งข้อมูลทางด้านค่าใช้จ่ายของครัวเรือน และข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร ประกอบกับการสำรวจวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มีผู้ศึกษาไว้ในอดีต จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยและข้อมูลพื้นฐานดังกล่าว

ผู้วิจัยจึงได้แนวความคิดหลักในการศึกษาค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารและบริโภคนิสัยดังนี้
คือ

ก. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของครัวเรือน ซึ่งได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อายุ เพศ สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ รายจ่าย ระดับการศึกษา

ข. ศึกษาข้อมูลค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคของครัวเรือน ซึ่งได้แก่ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหาร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม ยานพาหนะ พันธุ์พืชและอื่น ๆ

ค. ศึกษาข้อมูลค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหาร ทั้งอาหารสด อาหารกึ่งสำเร็จรูป และอาหารสำเร็จรูป โดยพิจารณาทั้งการบริโภคอาหารในบ้านและนอกบ้าน

ง. ศึกษาพฤติกรรมในการบริโภคอาหารมีอย่างใด ๆ ของครัวเรือน โดยศึกษาว่าครัวเรือนปรุงอาหารเอง ซื้อรับประทานในบ้าน หรือซื้อรับประทานนอกบ้าน ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมในการบริโภคอาหารในอดีต และปัจจุบัน และศึกษาปัจจัยที่กำหนดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครัวเรือนในการบริโภคอาหาร

จ. ศึกษาถึงพฤติกรรมของครัวเรือนในการบริโภคอาหารมังสวิรัต การเลือกบริโภคอาหารบางชนิด และ

ฉ. อิทธิพลของการโฆษณาที่มีต่อการบริโภคอาหารของครัวเรือน

จากแนวความคิดหลักในการสำรวจ คณะผู้วิจัยได้ทำการกำหนดตัวแปรที่สำคัญที่ใช้เป็นหลักในการวิจัย โดยได้ระบุตัวแปรย่อยในตัวแปรแต่ละประเภท พร้อมกับตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับตัวแปรย่อยต่าง ๆ เหล่านี้กับข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากการทำวรรณกรรมปริทัศน์ สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาของโครงการวิจัยนี้คือ

ก. ข้อมูลทั่วไปของครัวเรือน

- ชื่อและนามสกุลของหัวหน้าครัวเรือน
- ชื่อและนามสกุลของผู้ให้สัมภาษณ์

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย²¹

- ความเกี่ยวข้องกับหัวหน้าครัวเรือน
 - สถานที่อยู่
 - วัน เดือน ปี ของการสัมภาษณ์
- ข. ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด
- จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
 - ชื่อและนามสกุลของสมาชิกในครัวเรือน
 - ความเกี่ยวข้องกับหัวหน้าครัวเรือน
 - เพศ
 - อายุ
 - สถานภาพสมรส
 - ระดับการศึกษา
 - อาชีพหลัก และรายได้ต่อเดือน
 - อาชีพรอง และรายได้ต่อเดือน
 - รายได้ประจำจากการประกอบอาชีพทั้งหมด (ต่อเดือน)
 - รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงินที่ได้รับจากนายจ้าง (ต่อเดือน)
 - รายได้อื่น ๆ (ต่อเดือน)
- ค. ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคของครัวเรือน
- ค่าใช้จ่ายรวม (ต่อเดือน)
 - ค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคแยกประเภท (ต่อเดือน)
 - อาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ (อาหารทุกประเภท เครื่องดื่มทั้งที่มีแอลกอฮอล์และไม่มีแอลกอฮอล์)
 - ที่อยู่อาศัย (ค่าเช่า ค่าเช่าซื้อ ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษา ค่าน้ำค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ฯลฯ)
 - ค่ารักษาพยาบาล
 - ค่าเครื่องนุ่งห่ม

- ค่าพาหนะเดินทาง
 - การศึกษา
 - การบันเทิงต่าง ๆ
 - อื่น ๆ (ค่าใช้จ่ายสังคม เช่น งานแต่งงาน งานศพ งานบวช กฐิน ฯลฯ)
- ง. ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารสดของครัวเรือน
- ค่าใช้จ่ายรวมในการบริโภคอาหารสด (บาท/เดือน)
 - จำนวนครั้งในการจ่ายกับข้าว
 - ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารสดประเภทต่าง ๆ (บาท/เดือน)
 - ข้าวและอาหารที่ทำจากแป้ง
 - เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก
 - ปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ
 - นม เนย และไข่
 - น้ำมันและไขมัน
 - ผลไม้
 - ถั่วเปลือกแข็งและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากถั่ว
 - ผัก
 - น้ำตาลและขนมหวาน
 - อื่น ๆ (ได้แก่ เครื่องปรุงรสต่าง ๆ)
- จ. ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารกึ่งสำเร็จรูป
- ค่าใช้จ่ายรวมในการบริโภคอาหารกึ่งสำเร็จรูป (บาท/เดือน)
 - ค่าใช้จ่ายรวมในการบริโภคอาหารกึ่งสำเร็จรูปประเภทต่าง ๆ (บาท/เดือน)
 - ข้าวและอาหารที่ทำจากแป้ง ซึ่งได้แก่ บะหมี่ซอง เส้นหมี่ห่อ โจ๊กซอง ข้าวต้มซอง ข้าวเกรียบและอื่น ๆ

- เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ซึ่งได้แก่ ลูกชิ้นเนื้อวัว ลูกชิ้นไก่ กุนเชียง และอื่น ๆ
- ปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ปลาเค็ม ปลาแห้ง ปลากรอบ กุ้งแห้ง หอยแห้ง กะปิ ปลาร้า ปลาเจ่า ไตปลา และอื่น ๆ
- นม เนย และไข่ ซึ่งได้แก่ เนยสด เนยแข็ง นมข้น นมสด ไข่เยี่ยวม้า และอื่น ๆ
- ผลไม้ ซึ่งได้แก่ ผลไม้แห้ง ผลไม้กระป๋องและอื่น ๆ
- ผัก ได้แก่ ผักดอง ผักกระป๋องและอื่น ๆ
- น้ำตาลและขนมหวาน ได้แก่ แยม เยลลี่และอื่น ๆ
- กาแฟ โอวัลติน และเครื่องดื่มต่าง ๆ
- อื่น ๆ ซึ่งได้แก่ เครื่องปรุงรส เต้าเจี้ยว และอื่น ๆ

ค. ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารสำเร็จรูปของครัวเรือน

- ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารสำเร็จรูปซื้อรับประทานในบ้าน (บาท/เดือน)
- ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารสำเร็จรูปซื้อรับประทานนอกบ้าน (บาท/เดือน)

ช. ข้อมูลเกี่ยวกับบริโภคนิสัยของครัวเรือน (ข้อมูลของเวลาด่วนใหญ่ของครัวเรือน)

1. วิธีการจัดหาอาหารมือต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่กำหนด

- วิธีการจัดหาอาหารในมือต่าง ๆ ของแต่ละวัน

- ทำเอง
- ซื้อสำเร็จรูปรับประทานที่บ้าน
- ทำเองและซื้อสำเร็จรูปรับประทานที่บ้าน
- ซื้อรับประทานนอกบ้าน
- อื่น ๆ

- ไม่รับประทาน

- เปรียบเทียบการจัดหาอาหารในอดีตและปัจจุบัน ว่าเปลี่ยนแปลงหรือไม่ และผิอะไรเป็นสาเหตุ

- เปรียบเทียบการเสด็จอาหารในบัลจูนและที่คาดว่าจะ เป็นในอนาคตว่าจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่ และคาดว่าจะอะไรเป็นสาเหตุ

2. ประเภทของอาหารที่รับประทาน การเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่กำหนด

- ประเภทของอาหารที่รับประทานมื่อต่าง ๆ
 - ข้าว
 - ก๋วยเตี๋ยว
 - อาหารฝรั่ง
 - อื่น ๆ (ให้ระบุประเภท)
- ประเภทอาหารที่รับประทานมื่อต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงจากอดีตหรือไม่ เพราะอะไร
- ประเภทอาหารที่รับประทานมื่อต่าง ๆ จะเปลี่ยนแปลงในอนาคตหรือไม่ เพราะอะไร

3. แหล่งซื้ออาหารสด กึ่งสำเร็จรูปและอาหารสำเร็จรูป การเปลี่ยนแปลง และ

สาเหตุต่าง ๆ

- แหล่งซื้ออาหารสด อาหารกึ่งสำเร็จรูป และอาหารสำเร็จรูป
- แหล่งซื้ออาหารสด อาหารกึ่งสำเร็จรูป และอาหารสำเร็จรูป เปลี่ยนแปลงจากอดีตหรือไม่
- สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงแหล่งซื้ออาหาร

4. การรับประทานอาหารสำเร็จรูป

- จำนวนครั้งในการซื้ออาหารสำเร็จรูปมารับประทานที่บ้าน
- ประเภทของอาหารสำเร็จรูปที่ซื้อมารับประทานในบ้าน (เฉพาะมื่อเป็น)
 - อาหารปิ่นโต
 - อาหารถุงพลาสติก
 - อาหารปิ่นโตและอาหารถุงพลาสติก
 - อาหารจานเดียว (ข้าวผัด ก๋วยเตี๋ยว และอื่น ๆ)
 - อื่น ๆ (ระบุประเภทอาหาร)

- ระยะเวลาของการรับประทานอาหารเป็นโต
 - แหล่งที่ซื้ออาหารสำเร็จรูปประเภทถุงพลาสติก
 - ร้านอาหารใกล้บ้าน
 - ร้านอาหารใกล้ที่ทำงาน
 - ตลาดหรือบรีเวจตลาด
 - อื่น ๆ (ระบุแหล่งที่ซื้อ)
 - เหตุผลของการรับประทานอาหารสำเร็จรูป
5. การรับประทานอาหารมังสวิรัต
- รับประทานมังสวิรัตบ่อยครั้งเพียงใด
 - ประเภทอาหารมังสวิรัต
 - เหตุผลของการรับประทานอาหารมังสวิรัต
 - ระยะเวลาที่รับประทานอาหารมังสวิรัต ใน 1 ปี
 - การรับประทานอาหารอื่นชดเชยสารอาหารที่ขาดไป
6. การเลือกรับประทานอาหารประเภทต่าง ๆ และเหตุผล
7. อิทธิพลของการโฆษณาที่มีต่อการบริโภคอาหาร
- ประเภทอาหารที่ได้รับอิทธิพลจากการโฆษณา
 - ช่วงอายุของสมาชิกของครัวเรือนที่ได้รับอิทธิพลจากการโฆษณา
 - สื่อของการโฆษณาใดที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อผู้บริโภค

ซี. ข้อมูลอื่น ๆ

- การรักษาพยาบาล
 - การรักษาเอง
 - แพทย์รักษาให้
- แหล่งที่ได้ความรู้ในการรักษาพยาบาล (ประสบการณ์ หนังสือ ร้านขายยา ญาติ เพื่อน)
- ประเภทของยาที่ซื้อใช้เองมากที่สุด
- เหตุผลของการซื้อยามารักษาตัวเอง

- แหล่งที่ไปรับการรักษาพยาบาล
- ประเภทที่อยู่อาศัย
- สถานภาพการครองครองที่อยู่อาศัย
- การประเมินฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ให้สัมภาษณ์ (จากการสังเกตของพนักงานสัมภาษณ์)

เมื่อกำหนดตัวแปรทั้งตัวแปรหลักและตัวแปรย่อยแล้ว คณะผู้วิจัยได้ร่างแบบสอบถามให้ตรงตามประเด็นที่ต้องการคำตอบสำหรับแต่ละตัวแปร และได้ตัดแปลงให้เป็นประโยคคำถามที่เหมาะสมในการใช้สอบถามโดยวิธีการสัมภาษณ์และได้บรรณาธิกรร่างแบบสอบถามโดยจัดระบบหมวดหมู่ และลำดับขั้นตอนให้เหมาะสมและสะดวกในการสัมภาษณ์ครัวเรือนตัวอย่าง ทั้งนี้โดยได้รับการแนะนำการร่างแบบสอบถามจากกองวิชาการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ในการร่างแบบสอบถามดังกล่าวนี้ได้เตรียมการคัดรหัสข้อมูลไว้ด้วย รวมทั้งได้จัดทำข้อสงสัยเกี่ยวกับรหัสคำถามทุกคำถามไว้ด้วย

3.2 ตัวอย่าง ขนาดของตัวอย่าง และกระบวนการตัวอย่าง

คณะผู้วิจัยได้กำหนดประชากรเป้าหมายให้ชัดเจนคือ ครัวเรือนตัวอย่าง โดยประชากรที่จะขอช่วยการสำรวจคือ ครัวเรือนส่วนบุคคลที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครชั้น 1 ไม่รวมครัวเรือนสถาบัน ครัวเรือนพิเศษ และครัวเรือนชุด รวมทั้งชาวต่างประเทศที่อาศัยอยู่ชั่วคราว ทั้งนี้โดยอาศัยนิยามของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ให้นิยามของครัวเรือนส่วนบุคคลไว้ดังนี้ ครัวเรือนส่วนบุคคล หมายถึง ครัวเรือนที่ประกอบขึ้นด้วยบุคคลที่กินอยู่ร่วมกันโดยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกันเอง หรือบุคคลที่ไม่มีความสัมพันธ์กันเองก็ตาม แต่มาอยู่ร่วมกันด้วยความสมัครใจและมีจำนวนไม่เกิน 5 คน ครัวเรือนส่วนบุคคลนี้จะอาศัยอยู่ในบ้านประเภทใดก็ได้ เช่น ไร่เรือน ห้องแถว เรือนแพ เป็นต้น ครัวเรือนส่วนบุคคลแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ครัวเรือนคนเดียว และครัวเรือนหลายคน สำหรับครัวเรือนหลายคนก็ได้แก่ ครัวเรือนที่ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปอยู่ร่วมกันในบ้านเดียวกันและใช้สิ่งอุปโภค บริโภค อันจำเป็น

แก่การครองชีพร่วมกัน บุคคลเหล่านี้จะเกี่ยวข้อง เป็นญาติหรือไม่ เป็นญาติกัน เลยกี่ได้

เหตุผลที่ เลือกครัวเรือนส่วนบุคคลที่อาศัยใน เขตกรุงเทพมหานคร ชั้นกลาง เป็น
ประชากรในขอบข่ายการสำรวจก็เพราะคณะผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานว่าครัวเรือนดังกล่าวได้รับ
อิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคมมากกว่าครัวเรือนใน เขตกรุงเทพมหานคร
ชั้นนอก

ในการสัมภาษณ์ครัวเรือนตัวอย่างนั้น ได้กำหนดกรอบการสัมภาษณ์ไว้ดังนี้

- ก. สัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน
- ข. หัวหน้าครัวเรือนหมายถึงบุคคลที่เป็นหลักสำคัญในเชิงเศรษฐกิจของครัวเรือน

มากที่สุด

- ค. ถ้ามีบุคคลที่อยู่ในข่ายการเป็นหัวหน้าครัวเรือนมากกว่า 1 คน ให้เลือกสัมภาษณ์

ผู้ที่อายุมากกว่า

- ง. ถ้าหัวหน้าครัวเรือนไม่อยู่ ให้สัมภาษณ์ภรรยา หรือผู้ที่เป็นหลักสำคัญทางเศรษฐกิจ

รองลงมา

สำหรับขั้นตอนที่สำคัญในการเลือกตัวอย่างครัวเรือนมีดังนี้คือ ชั้นที่ 1 ในเขต
กรุงเทพมหานคร ชั้นกลางซึ่งมี 13 เขตนั้นแบ่งเป็นกลุ่มรวมอาคารย่อย ๆ โดยให้แต่ละกลุ่มรวม
อาคารประกอบด้วยจำนวนครัวเรือนประมาณ 75 ถึง 100 ครัวเรือน แล้วทำการสุ่มเลือก
กลุ่มรวมอาคารโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ (systematic sampling) ได้จำนวนกลุ่มรวม
อาคารทั้งสิ้น 100 กลุ่มรวมอาคาร กระจายอยู่ใน 13 เขต และ 53 แขวง และ ชั้นที่สอง
เลือกครัวเรือนส่วนบุคคลขึ้นมาเป็นตัวอย่าง 20 ครัวเรือน จากแต่ละกลุ่มรวมอาคารตัวอย่าง
ซึ่งทำให้ได้จำนวนครัวเรือนตัวอย่างรวม 2,000 ครัวเรือน อนึ่งในการเลือกกลุ่มรวมอาคาร
และครัวเรือนตัวอย่างจากกลุ่มรวมอาคารนั้น คณะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในการ
เลือกจากหน่วยสุ่มตัวอย่าง กองวิชาการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนและร้อยละของครัวเรือนตัวอย่างที่สุ่มได้และที่ได้ทำการ
สัมภาษณ์จริง จำแนกตามเขตและแขวง แสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

เขต	แขวง	จำนวน ครัวเรือน อาคาร	ขนาด ตัวอย่าง ที่สุ่มได้	ร้อยละ	ขนาดตัวอย่าง ที่ได้ถูก สัมภาษณ์จริง	ร้อยละ
พระนคร		5	100	5	83	4.6
	ตลาดยอด	1	20		16	
	บางขุนพรหม	1	20		20	
	พระบรมมหาราชวัง	1	20		20	
	วังบูรพาภิรมย์	1	20		18	
	ลำราชมรรคา	1	20		9	
คลองสาน		6	120	6	120	6.7
	คลองสาน	1	20		20	
	คลองตันไทร	3	60		60	
	บางสาธุกลาง	1	20		20	
	สี่ม. เต็มเจ้าพระยา	1	20		20	
บางกอกน้อย		11	220	11	202	11.2
	บางขุนนนท์	1	20		20	
	บางขุนศรี	1	20		20	
	บางป้าทร	1	20		-	
	บางพลัด	2	40		40	
	บางยี่ขัน	2	40		41	
	บางอ้อ	1	20		21	
	บ้านช่างหล่อ	3	60		60	

เขต	แขวง	จำนวน ชุมชน อาคาร	ขนาด ตัวอย่าง ที่สุ่มได้	ร้อยละ	ขนาดตัวอย่าง ที่ได้ออก สัมภาษณ์จริง	ร้อยละ	
ปทุมวัน		5	100	5	89	4.9	
	วังใหม่	2	40		32		
	รองเมือง	2	40		37		
	ส่วนลุมพินี	1	20		20		
ป้อมปราบฯ		4	80	4	69	3.8	
	วัดโสมนัส	1	20		18		
	เทพศิรินทร์	1	20		20		
	บ้านบาตร	1	20		15		
	ป้อมปราบ	1	20		16		
	สัมพันธวงศ์		2	40	2	30	1.7
		ตลาดน้อย	1	20		19	
สัมพันธวงศ์		1	20		11		
บางรัก		4	80	4	58	3.2	
	สี่พระยา	1	20		19		
	มหาพฤฒาราม	2	40		39		
	สีลม	1	20		-		
	พญาไท		10	200	10	200	11.1
สามเสนใน		6	120		120		
ถนนพญาไท		1	20		20		
ถนนเพชรบุรี		1	20		20		
ทุ่งพญาไท		1	20		20		
มักกะสัน		1	20		20		

เขต	แขวง	จำนวน คู่มุม อาคาร	ขนาด ตัวอย่าง ที่วัดได้	ร้อยละ	ขนาดตัวอย่าง ที่ได้ออก สัมภาษณ์จริง	ร้อยละ
ห้วยขวาง		10	200	10	165	9.2
	ห้วยขวาง	4	80		78	
	ดินแดง	4	80		77	
	บางกะปิ	1	20		-	
	สามเสนนอก	1	20		20	
บางกอกใหญ่		5	100	5	97	5.4
	วัดอรุณ	1	20		20	
	วัดท่าพระ	4	80		77	
ธนบุรี		11	220	11	210	11.7
	บางยี่เรือ	2	40		33	
	ตลาดพลู	2	40		39	
	บุคคโล	5	100		100	
	วัดกัลยาณ	1	20		18	
	หิรัญบุรี	1	20		20	
ยานนาวา		16	320	16	291	16.1
	บางคอแหลม	1	20		20	
	ช่องนนทรี	2	40		37	
	ทุ่งมหาเมฆ	2	40		39	
	ทุ่ง วัดดอน	3	60		45	
	บางโคล่	2	40		38	
	บางโพงพาง	2	40		36	
	ยานนาวา	2	40		36	
	วัดพระยาไกร	2	40		40	

เขต	แขวง	จำนวน ชุมชน อาคาร	ขนาด ตัวอย่าง ที่สุ่มได้	ร้อยละ	ขนาดตัวอย่าง ที่ได้ออก สัมภาษณ์จริง	ร้อยละ
ดุสิต	-	11	220	11	188	10.4
	ดุสิต	1	20		14	
	ถนนนครไชยศรี	3	60		50	
	บางซื่อ	6	120		113	
	สวนจิตรลดา	1	20		11	
รวม		97	2,000		1,802	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3 การเตรียมงานภาคสนาม

เมื่อได้ร่างแบบสอบถามและเลือกตัวอย่างครัวเรือนได้แล้ว คณะผู้วิจัยก็ได้เตรียมงานขึ้นต่อไปนั่นคือ เตรียมออกเก็บข้อมูลภาคสนาม ซึ่งในการออกภาคสนามนี้ต้องการพนักงานสัมภาษณ์จำนวนหนึ่ง รวมทั้งนักวิจัยผู้ช่วย คณะผู้วิจัยจึงได้รับสมัครนิสิตปริญญาตรีเพื่อทำงานในหน้าที่พนักงานสัมภาษณ์ และพนักงานลงรหัส และรับสมัครนิสิตปริญญาโท เพื่อทำหน้าที่เป็นนักวิจัยผู้ช่วย จากการศึกษาเลือก คณะผู้วิจัยได้เลือกนิสิตปริญญาตรีที่มีบุคลิกเหมาะสมแก่การเป็นพนักงานสัมภาษณ์และลงรหัส รวม 35 คน พร้อมทั้งนักวิจัยผู้ช่วยร้อยละ 3 คน และได้ทำการอบรมเพื่อให้มีสติปัญญาเข้าใจในวัตถุประสงค์ของงานวิจัย รู้จักแบบสอบถามและฝึกหัดในการเป็นพนักงานสัมภาษณ์ที่ดีมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม ก่อนการออกปฏิบัติงานภาคสนามจริง คณะผู้วิจัยได้ทำการทดสอบแบบสอบถามที่ได้ออกขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ เพื่อทดสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมของแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ เนื้อหา ขั้นตอนและลำดับของคำถาม ความคลุมเครือของคำถาม ปฏิกริยาตอบสนองของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่มีต่อคำถามบางข้อ เป็นต้น นอกจากวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้ว การทดสอบแบบสอบถามยังสามารถทำให้การบริหารงานภาคสนามทำได้ดีขึ้น นั่นคือเป็นการฝึกพนักงานสัมภาษณ์โดยให้ออกทดลองปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยให้พนักงานสัมภาษณ์เข้าใจและรู้จักแบบสอบถามดีขึ้น รู้กว้างตนและปฏิบัติตนให้เป็นพนักงานสัมภาษณ์ที่ดีมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังช่วยในการประมาณเวลาที่ใช้ในการสอบถาม ในการทดสอบแบบสอบถาม คณะผู้วิจัยได้เลือกครัวเรือนตัวอย่างที่มีใช้ครัวเรือนตัวอย่างที่ลุ่มไว้แล้ว จำนวน 50 ครัวเรือน ในเขตปทุมวัน และออกทำการทดสอบแบบสอบถามในวันที่ 2 เมษายน 2527 โดยใช้พนักงานสัมภาษณ์ทั้ง 30 คน ที่ได้ผ่านการฝึกอบรมแล้ว ผลของการทดสอบแบบสอบถามนั้นเป็นที่น่าพอใจ เพราะเป็นการดำเนินการที่บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ทั้งคณะผู้วิจัยได้พบข้อบกพร่องของแบบสอบถามหลายประการ ซึ่งก็ได้รับทำการแก้ไขปรับปรุง และจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับที่จะใช้ออกปฏิบัติงานภาคสนาม นอกจากนี้ การทดสอบแบบสอบถามยังทำให้คณะผู้วิจัยได้มองเห็นปัญหาหลายประการที่อาจจะเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานภาคสนาม เช่น การหาครัวเรือนตัวอย่าง การขอเข้าพบหัวหน้าครัวเรือน เป็นต้น รวมทั้งทำให้พนักงานสัมภาษณ์ได้เข้าใจถึงวิธีการใน

การสอบถามด้วย สำหรับเวลาที่ใช้ในการสอบถามแต่ละแบบสอบถามนั้น ปรากฏว่าพนักงาน สัมภาษณ์ใช้เวลาโดยเฉลี่ย 30-45 นาที ต่อแบบสอบถาม 1 ชุด

ในการเตรียมงานสำนัมนั้น คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้คือ

ก. การฝึกอบรมพนักงานสัมภาษณ์

สิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วว่า เมื่อรับสมัครนิสิตปริญญาตรีและนิสิตปริญญาโทเพื่อเข้า มาทำงานในโครงการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยก็ได้จัดการฝึกอบรมนิสิตเหล่านั้น โดยประเด็นของ การฝึกอบรมก็คือ ชี้แจงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการทำวิจัยในโครงการนี้ อธิบายรายละเอียดของแบบสอบถามในทุก ๆ ข้อความ ทั้งนี้เพื่อให้พนักงานสัมภาษณ์และนักวิจัยผู้ช่วยทุกคนรู้จักและเข้าใจแบบสอบถามอย่างถ่องแท้ในทุกแง่มุมและทุกประเด็น แนะนำกลวิธีต่าง ๆ ที่ควรจะใช้ในการสอบถามครัวเรือน การวางตัวและการบอณาถามเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน และถูกต้องที่สุด ในการฝึกอบรมพนักงานสัมภาษณ์และนักวิจัยผู้ช่วยนี้ ภายหลังจากได้มีการทดลอง ออกปฏิบัติงานภาคสนามในการออกทดสอบแบบสอบถาม คณะผู้วิจัยก็ได้ประชุมพนักงานสัมภาษณ์ และนักวิจัยผู้ช่วยอีกครั้งหนึ่ง เพื่อชี้แจงแบบสอบถามที่ได้แก้ไขเรียบร้อยแล้ว และเพื่อให้มีการ แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากประสบการณ์ที่แต่ละคนได้รับจากการออกทดสอบ แบบสอบถาม

ข. การออกจดหมายราชการถึงหัวหน้าครัวเรือน

เมื่อทำการลุ่มครัวเรือนตัวอย่างได้แล้ว คณะผู้วิจัยก็ได้ทำการคัดลอกชื่อ หัวหน้าครัวเรือน ตำบลที่อยู่ จากหน่วยลุ่มตัวอย่าง สำนักงานสถิติและส่งจดหมายราชการ จากคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ แนะนำรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการวิจัย คณะผู้วิจัย และพนักงานสัมภาษณ์ไปยังหัวหน้าครัวเรือนของครัวเรือนตัวอย่างทั้ง 2,000 ครัวอย่าง ล่วง หน้า เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ก่อนการออกปฏิบัติงานภาคสนาม ปรากฏว่ามีจดหมายส่งกลับคืนมา ยังคณะผู้วิจัยรวม 120 ฉบับ สาเหตุส่วนใหญ่เนื่องจากผู้รับตามจําหน้าจดหมายได้โยกย้ายที่อยู่ ไปแล้ว อาคารที่อยู่อาศัยตามจําหน้าจดหมายได้ถูกรื้อถอนหรือทำลายไปแล้ว เป็นต้น

ค. การตรวจสอบแผนที่คุมเขตและแผนที่คุ้มครองอาคาร

คณะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากกองแผนที่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ในการ ออกแผนที่คุมเขตและแผนที่คุ้มครองอาคาร เพื่อสะดวกในการหาครัวเรือนตัวอย่างที่สุ่มได้ ในการเตรียมงานภาคสนามนั้น คณะผู้วิจัยและนักวิจัยผู้ช่วยได้ทำการตรวจสอบแผนที่คุมเขต และแผนที่คุ้มครองอาคาร ของเขตต่าง ๆ ที่เป็นเป้าหมายในการออกสำรวจ ทั้งนี้เพื่อหาตำแหน่งที่ตั้งของ ครัวเรือนตัวอย่าง ในการนี้ต้องใช้แผนที่ของกรุงเทพมหานครประกอบด้วย ซึ่งทำให้สามารถ ชี้ตำแหน่งของครัวเรือนตัวอย่างได้ง่ายขึ้น

3.4 การปฏิบัติงานสนาม

ในการปฏิบัติงานสนามของโครงการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มทำงานออกเป็น 3 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มประกอบด้วยพนักงานสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นนิสิตปริญญาตรี จำนวน 10 คน นิสิตปริญญาโทซึ่งทำหน้าที่เป็นนักวิจัยผู้ช่วย 1 คน นักวิจัยซึ่งเป็นอาจารย์ 1 คน และพนักงาน ชั้บรรณ

ในการออกปฏิบัติงานภาคสนาม กลุ่มผู้ปฏิบัติงานทั้ง 3 กลุ่ม ต้องมาพบกันที่คณะ เศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการดำเนินงาน ตั้งแต่ 7.00 น. ของทุก ๆ วัน หัวหน้ากลุ่ม คือนักวิจัยผู้ช่วยจะเป็นผู้รับงานจากคณะผู้วิจัยซึ่งคณะผู้วิจัยได้มอบหมายให้เป็นรายวัน พื้นที่ ปฏิบัติงานของแต่ละกลุ่มนั้นจะอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน เพื่อประโยชน์ในการติดต่อประสานงาน แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและปัญหาที่เกิดขึ้น เจาะหน้าซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ติดต่อกับกลุ่มอื่น ๆ ไม่ได้ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานสามารถติดต่อกลับไปยังคณะ เศรษฐศาสตร์ได้ตลอดเวลา โดยผู้วิจัยที่เป็นคณาจารย์จะเปลี่ยนกันอยู่ประจำที่คณะ เศรษฐศาสตร์และทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงาน ติดต่อระหว่างกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในแต่ละวัน เมื่อปฏิบัติงานภาคสนามเสร็จสิ้นตามที่ได้ รับมอบหมายแล้ว พนักงานสัมภาษณ์ทุกคนต้องสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นรวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานของกลุ่ม นักวิจัยผู้ช่วยจะทำการรวบรวมปัญหา การแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นดังกล่าวกลับไปรายงานในที่ประชุมร่วมกับคณะผู้วิจัยและนักวิจัยผู้ช่วย ซึ่งจัดใหม่ขึ้นทุก ๆ วัน เป็นของแต่ละวันที่ออกปฏิบัติงานภาคสนาม ในการประชุมร่วมกันนี้ ที่ประชุม

จะพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น สรุปข้อ เสนอแนะสำหรับการปฏิบัติงานในวันต่อไป ศึกษา
แผนที่คุม เขตและแผนที่ชุมชนอาคารตัวอย่างและครัว เรือนตัวอย่าง เพื่อกำหนดพื้นที่ปฏิบัติงานของ
วันต่อไป ดังนั้น นอกจากการมอบหมายทั้งที่ปฏิบัติงานของแต่ละวันแล้วคณะผู้วิจัยจะได้สรุป
ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการออกปฏิบัติงานของ วันที่ผ่านมาและชี้แจงวิธีการแก้ปัญหา รวมทั้งให้ข้อเสนอ
แนะต่าง ๆ เพิ่มเติม ซึ่งเมื่อนักวิจัยผู้ช่วยได้รับการสรุปปัญหา แนวทางแก้ปัญหาแล้วก็จะได้
นำไปสรุปให้พนักงานสัมภาษณ์ต่อไปก่อนออกปฏิบัติงานแต่ละวัน

การออกปฏิบัติงานภาคสนามของโครงการวิจัยนี้ เริ่มตั้งแต่วันที่ 16 เมษายน
2527 เป็นต้นมาโดยไม่มีวันหยุดราชการ พนักงานสัมภาษณ์ออกสอบถามหัวหน้าครัว เรือน
รายแรกในเวลา 8.00 ของทุกวัน และพนักงานสัมภาษณ์แต่ละคนจะสามารถสัมภาษณ์ได้ประมาณ
4-6 ครัวเรือนต่อวัน ในแต่ละวันการสัมภาษณ์จะสิ้นสุดลงในเวลาประมาณ 18.00 น. ใน
การออกสัมภาษณ์นั้น ครัว เรือนที่พนักงานสัมภาษณ์ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ส่วนใหญ่จะ
เป็นครัว เรือนที่ได้รับจดหมายจากคณะผู้วิจัยแล้วและ เข้าใจในวัตถุประสงค์จากการทำวิจัยนี้
อย่างไรก็ตาม มีบางครัว เรือนที่มีปัญหาในการขอสัมภาษณ์หัวหน้าครัว เรือน โดยครัว เรือนดัง
กล่าวนั้น เป็นครัว เรือนที่ถูกเลือกแทนครัว เรือนตัวอย่างที่ได้เลือกไว้แล้ว แต่มีปัญหากการโยก
ย้ายที่อยู่หรือรถถอนไปแล้ว อย่างไรก็ตาม ปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ไขได้เมื่อนักวิจัยซึ่งเป็น
บุคลากรเข้าไปขอพบด้วยตนเองและแจ้งประวัติราชการ รวมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการ
วิจัยนี้ สำหรับครัว เรือนตัวอย่างหรือครัว เรือนที่ถูกเลือกขึ้นมาใหม่แทนครัว เรือนตัวอย่างที่ไม่
ให้ความร่วมมือเลยก็มีอยู่บ้าง แต่ไม่มากนัก ส่วนใหญ่ของครัว เรือนในลักษณะนี้คือครัว เรือน
ซึ่งมีการทำอุตสาหกรรมภายในครัว เรือนอย่างไม่เปิดเผย หรือเป็นครัว เรือนในย่านผู้มีฐานะ
ร่ำรวย ซึ่งจากการนี้ทำให้คณะผู้วิจัยต้องยกเลิกบางแขวงในบางเขตไป เพราะครัว เรือนใน
ละแวกเดียวกันก็จะมีลักษณะเหมือนกันและไม่ต้องการให้ความร่วมมือเช่นเดียวกัน ในที่สุดเมื่อ
เสร็จสิ้นการออกปฏิบัติงานสนาม คณะผู้วิจัยสามารถสอบถามครัว เรือนตัวอย่างได้ 1,802 ครัว
เรือน น้อยกว่าจำนวนครัว เรือนตัวอย่างที่กำหนดไว้ 198 ครัวเรือน อนึ่ง ในการออกสัมภาษณ์
ครัว เรือนตัวอย่างของแขวงบางบ่าหุ เขตบางกอกน้อย และแขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง นั้น
คณะผู้วิจัยไม่สามารถไปสัมภาษณ์ได้เพราะสำหรับแขวงบางบ่าหุ คณะผู้วิจัยไม่สามารถหาทาง

เข้าไปยังพื้นที่ของครัวเรือนตัวอย่างได้ ส่วนแขวงบางกะปินั้นอยู่ห่างไกลจากพื้นที่ปฏิบัติงานอื่น ๆ มาก ประกอบกับควารล่าช้าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้คณะผู้วิจัยไม่มีเวลาออกไปสัมภาษณ์ครัวเรือนตัวอย่างในแขวงบางกะปิได้ จึงจำเป็นต้องตัดครัวเรือนตัวอย่างใน 2 แขวงดังกล่าวทิ้ง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาร้อยละของครัวเรือนตัวอย่างในแต่ละเขตปรากฏว่า ร้อยละของครัวเรือนตัวอย่างที่ออกสัมภาษณ์จริงกับของครัวเรือนตัวอย่างที่สุ่มได้ไม่แตกต่างกันมากนัก แสดงว่า ถึงแม้จะเก็บข้อมูลครัวเรือนตัวอย่างน้อยไปประมาณร้อยละ 10 ของที่กำหนดไว้ แต่การกระจายของครัวเรือนตัวอย่างในเขตต่าง ๆ ไม่ต่างจากที่กำหนดไว้ จึงถือว่าเชื่อถือได้

ในการออกปฏิบัติงานภาคสนามของโครงการวิจัยนี้ ประสบปัญหาที่ทำให้เกิดความล่าช้ากว่าที่ควรจะเป็นหลายประการ โดยประการแรก รถไมโครบัสที่คาดว่าจะได้ทั้งสิ้น 3 คัน นั้นได้เพียง 1 คันในระยะแรก และได้ 2 คัน ในสัปดาห์ต่อมา ดังนั้น จึงต้องใช้รถนั่งส่วนบุคคลและรถรับจ้างสาธารณะ ซึ่งจุเพียง 5 คน (รวมพนักงานขับรถ) ทำให้เกิดความไม่สะดวกต่อการทำงานเป็นอย่างมาก รวมทั้งทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าที่ควรจะเป็น ประการที่สอง ถึงแม้ว่าจะได้มีการศึกษาแผนที่กรุงเทพมหานคร แผนที่คุมเขต และแผนที่ชุมชนอาคารตัวอย่างและครัวเรือนตัวอย่างเป็นอย่างดีก่อนออกปฏิบัติงาน แต่ก็ปรากฏว่าเกิดการหลงทางตั้งแต่หาที่ตั้งของชุมชนอาคารไม่พบไปจนถึงหาครัวเรือนตัวอย่างไม่พบทำให้ต้องเสียเวลาไปอย่างมาก โดยในบางพื้นที่ปฏิบัติงาน พนักงานสัมภาษณ์ไม่สามารถหาครัวเรือนตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์ได้น้อยมาก ประการที่สาม การออกปฏิบัติงานภาคสนามกระทำกันในช่วงเดือนที่ร้อนที่สุดของปี คือเดือนเมษายน ซึ่งทำให้การทำงานล่าช้าไปกว่าที่ควร อันเนื่องมาจากความเหนียวล้าซึ่งมีมากเป็นพิเศษและอากาศร้อนทำให้พนักงานสัมภาษณ์บางคนป่วย ไม่สามารถออกปฏิบัติงานสนามได้ ในที่สุด งานภาคสนามของโครงการวิจัยนี้ก็เสร็จสิ้นลงในวันที่ 30 เมษายน 2527 รวมเวลาออกปฏิบัติงานทั้งสิ้น 15 วัน

คณะผู้วิจัยได้จัดพนักงานสัมภาษณ์สำรองไว้จำนวน 5 คน เพื่อทำการบรรณาธิกรข้อมูลที่รวบรวมมาในแต่ละวันทุกวัน โดยมีนักวิจัยผู้ช่วย 3 คน ที่ออกปฏิบัติงานภาคสนามเป็นผู้ควบคุมดูแล การบรรณาธิกรขั้นต้นนี้ช่วยให้คณะผู้วิจัยพบปัญหาที่เกิดขึ้นในการสอบถามหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งเกิดจากความเข้าใจผิดในประเด็นคำถามในแบบสอบถามของพนักงานสัมภาษณ์และสามารถทำการแก้ไขได้ทันที่

3.5 การบรรณาธิกรข้อมูลและงานรหัส

คณะวิจัยได้จัดให้มีการบรรณาธิกรอย่างละเอียดอีกครั้งภายหลังจากที่ได้มีการบรรณาธิกรอย่างหยาบแล้วในขั้นต้น การบรรณาธิกรขั้นต้นนั้นได้ช่วยให้การบรรณาธิกรข้อมูลเป็นไปได้อย่างขึ้นและรวดเร็วขึ้น เมื่อบรรณาธิกรข้อมูลได้เรียบร้อยแล้วก็ได้จัดการลงรหัสข้อมูล โดยให้พนักงานสัมภาษณ์ที่เคยออกปฏิบัติงานภาคสนาม ทั้งนี้เพราะเป็นผู้มีประสบการณ์ ฐานะละเอียดและเข้าใจข้อมูลที่ปรากฏในแบบสอบถามได้ดี ทำให้การลงรหัสทำได้ถูกต้องยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามมีพนักงานสัมภาษณ์สมัครใจทำงานรหัสเพียง 5 คน ทั้งนี้เพราะเป็นช่วงใกล้เปิดภาคเรียน ประกอบกับคณะผู้วิจัยก็ไม่ต้องการรับสมัครนิสิตชั้นที่ไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับข้อมูลของงานวิจัยนี้มาทำงานรหัส ดังนั้น สิ่งทำให้งานรหัสต้องใช้เวลา นานกว่าที่ควรจะเป็น

เมื่องานรหัสเสร็จสิ้นลง นักวิจัยผู้ช่วยก็ได้ทำการเจาะบัตรและบันทึกข้อมูลลงเทปคอมพิวเตอร์ ซึ่งในกรณีนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อบันทึกข้อมูลและเทปคอมพิวเตอร์แล้วก็ได้มีการตรวจสอบความถูกต้องแก้ไขข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนต่าง ๆ แล้วจึงทำการประเมินผลของข้อมูลนั้น ๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

สรุปผลข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม

จากการสำรวจภาคสนามดังได้กล่าวแล้วในบทที่ 3 ได้ครัวเรือนตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 1,797 ครัวเรือน ซึ่งถ้าแบ่งตามขนาดของครัวเรือนโดยดูจากจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเป็น 3 กลุ่ม คือ ครัวเรือนขนาดเล็กที่มีสมาชิก 1-2 คน มีจำนวน 133 ครัวเรือน ครัวเรือนขนาดกลางที่มีสมาชิก 3-5 คน มีจำนวน 953 ครัวเรือน และครัวเรือนขนาดใหญ่ที่มีสมาชิกมากกว่า 5 คน มีจำนวน 711 ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.4 53.0 และ 39.6 ของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

ต่อไปจะเป็นการสรุปผลข้อมูลของครัวเรือนตัวอย่างในหัวข้อต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

4.1 จำนวนครัวเรือนแบ่งตามชั้นของรายได้และรายจ่าย

ถ้าจัดแบ่งครัวเรือนตามชั้นของรายได้ จะเป็นครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ 2,000 บาท 39 ครัวเรือน หรือร้อยละ 2.17 รายได้ระหว่าง 2,001-4,000 บาท 312 ครัวเรือนหรือร้อยละ 17.36 รายได้ระหว่าง 4,001-6,000 บาท 416 ครัวเรือนหรือร้อยละ 23.16 รายได้ 6,001-8,000 บาท 308 ครัวเรือนหรือ ร้อยละ 17.14 รายได้ 8,001-10,000 บาท 211 ครัวเรือนหรือร้อยละ 11.74 รายได้ 10,001-12,000 บาท 144 ครัวเรือน หรือร้อยละ 8.01 รายได้ 12,001-14,000 บาท 85 ครัวเรือนหรือร้อยละ 4.73 รายได้ 14,001- 8 000 บาท 115 ครัวเรือนและรายได้มากกว่าเดือนละ 18,000 บาท 167 ครัวเรือนหรือร้อยละ 9.29 ดังตารางที่ 4.1

ดังนั้น จะเห็นว่าชั้นของรายได้ที่มีจำนวนครัวเรือนมากที่สุดคือรายได้ 4,001-6,000 บาท มีจำนวนครัวเรือนร้อยละ 23 รองลงมาได้แก่ชั้นรายได้ 2,001-4,000 บาท และชั้นรายได้ 6,001-8,000 บาท ซึ่งมีครัวเรือนร้อยละ 17 ของครัวเรือนทั้งหมด มีฐานของรายได้อยู่ที่ช่วงรายได้ 6,001-8,000 บาท ซึ่งหมายความว่าประมาณครึ่งหนึ่งของครัวเรือนตัวอย่างมีรายได้น้อยกว่า 6,000 บาท เมื่อแบ่งครัวเรือนตามขนาดของครัวเรือนด้วยแล้ว

ถ้าเป็นครัวเรือนขนาดเล็กมีฐานะของรายได้ที่ยัง 3,740 บาท ครัวเรือนขนาดกลาง
ซึ่งมีครัวเรือนส่วนใหญ่ มีรายได้ 2,001-6,000 บาท มีฐานะของรายได้ในช่วง
5,880 บาท ส่วนครัวเรือนขนาดใหญ่ซึ่งมีครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้ 4,001-
10,000 บาท มีฐานะของรายได้เป็น 9,150 บาท

ตารางที่ 4.1 จำนวนครัวเรือนแบ่งตามชั้นของรายได้และจำนวนลูกมาชิกของครัวเรือน

รายได้	จำนวนครัวเรือนที่มีลูกมาชิก			จำนวน ครัวเรือน รวม	ร้อยละ
	1-2 คน	3-5 คน	มากกว่า 5 คน		
ต่ำกว่า 2,000	16	20	3	39	2.17
2,001 - 4,000	58	209	45	312	17.36
4,001 - 6,000	37	263	116	416	23.16
6,001 - 8,000	8	174	126	308	17.14
8,001 -10,000	8	90	113	211	11.74
10,001-12,000	4	63	77	144	8.01
12,001-14,000	2	29	54	85	4.83
14,000-18,000	-	47	68	115	6.40
18,000 ขึ้นไป	-	58	109	167	9.29
รวม	133	953	711	1,797	100.0

ตารางที่ 4.2 จำนวนครัวเรือนแบ่งตามช่วงของรายจ่ายและจำนวนสมาชิกของครัวเรือน

รายจ่าย	จำนวนครัวเรือนที่มีสมาชิก			จำนวนครัวเรือนรวม	ร้อยละ
	1-2 คน	3-5 คน	มากกว่า 5 คน		
ต่ำกว่า 1,500	7	3	1	11	0.61
1,501 - 3,000	60	95	4	159	8.85
3,001 - 4,500	39	279	57	375	20.87
4,501 - 6,000	16	245	144	405	22.54
6,001 - 7,500	5	135	129	269	14.97
7,501 - 9,000	2	81	120	203	11.30
9,001 - 10,500	4	41	88	133	7.40
10,501-13,500	-	42	86	128	7.12
13,500 ขึ้นไป	-	32	82	114	6.34
รวม	133	953	711	1,797	100.0

ถ้าแบ่งครัวเรือนตามรายจ่ายต่อเดือนของครัวเรือน ปรากฏว่าครัวเรือน จำนวน 780 ครัวเรือน หรือเกือบครึ่งหนึ่งของครัวเรือนทั้งหมดมีรายจ่าย 3,001-6,000 บาทต่อเดือน มีรฐานของรายจ่ายของครัวเรือนรวมทั้งหมดเป็น 5,770 บาทต่อเดือน ขึ้นของรายจ่ายที่มีครัวเรือนมากที่สุดคือรายจ่าย 4,501-6,000 บาทต่อเดือนมีจำนวนครัวเรือนประมาณร้อยละ 22 ของครัวเรือนทั้งหมด รองลงมาได้แก่ชั้นของรายจ่าย 3,001-4,500 บาท ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนร้อยละ 21 ของครัวเรือนรวมทั้งหมด

ถ้าแบ่งครัวเรือนตามขนาดของครัวเรือนด้วยแล้ว ถ้าเป็นครัวเรือนขนาดเล็ก มีรฐานของรายจ่ายเท่ากับ 2,975 บาท ถ้าเป็นครัวเรือนขนาดกลาง มีรฐานของรายจ่ายเท่ากับ 5,110 บาท ส่วนครัวเรือนขนาดใหญ่มีรฐานของรายจ่ายเป็น 7,750 บาท

4.2 วิธีการจัดหาอาหารเข้าและการเปลี่ยนแปลงจากอดีต

วิธีการจัดหาอาหารเข้าซึ่งแบ่งเป็น ประงเอง ชื่อสำเร็จรูป ทักเองและชื่อสำเร็จรูป ชื่อรับประทานนอกบ้านและอื่น ๆ (ดูตาราง 4.3) สรุปลงได้ว่าร้อยละ 68 ของครัวเรือนปรุงอาหารเข้ารับประทานเอง ครัวเรือนที่ซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานที่บ้านมีเปอร์เซ็นต์รองลงมาคือร้อยละ 18 ส่วนครัวเรือนที่ซื้อรับประทานนอกบ้านมีร้อยละ 6.4 เมื่อเปรียบเทียบกับอดีตครัวเรือนที่มีวิธีการจัดหาอาหารต่าง ๆ นั้น มีเปอร์เซ็นต์ที่ใกล้เคียงกับปัจจุบัน กล่าวคือ ครัวเรือนที่ปรุงอาหารเข้ารับประทานเองมีมากที่สุดคือร้อยละ 69 และรองลงมา เป็นครัวเรือนที่ซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานที่บ้านมีร้อยละ 17 ผู้ที่เปลี่ยนแปลงวิธีการจัดหาอาหารเข้ามีเพียงเล็กน้อยมาก กล่าวคือ ร้อยละ 98 ของครัวเรือนทั้งหมดมีวิธีการจัดหาอาหารเหมือนเดิม มีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อยในกลุ่มผู้ที่ปรุงอาหารรับประทานเองคือได้เปลี่ยนไปซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานที่บ้านร้อยละ 1 ของผู้ที่เคยปรุงอาหารรับประทานเอง

ดังนั้น สรุปลงได้ว่าวิธีการจัดหาอาหารเข้าของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครนั้น ส่วนใหญ่ปรุงอาหารรับประทานเองประมาณร้อยละ 68 ของครัวเรือนทั้งหมด และเมื่อเปรียบเทียบกับอดีตที่ผ่านมา วิธีการจัดหาอาหารเข้าไม่ได้เปลี่ยนแปลงมาจากเดิม มีการเปลี่ยนแปลงบ้างในกลุ่มครัวเรือนที่ปรุงอาหารรับประทานเองได้เปลี่ยนมาซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานที่บ้านร้อยละ 1 ซึ่งถือว่าเล็กน้อยมาก

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อดีต ปัจจุบัน	ทำเอง	ซื้อสำเร็จรูป	ทำเองและซื้อ สำเร็จรูป	ซื้อรับประทาน นอกบ้าน	ไม่รับประทาน	อื่น ๆ	ไม่ตอบ	รวม
ทำเอง	1,214	3	-	2	-	-	2	1,221
ซื้อสำเร็จรูป	15	307	1	-	-	-	-	323
ทำเองและซื้อ สำเร็จรูป	2	-	93	1	-	-	2	98
ซื้อรับประทาน นอกบ้าน	5	-	1	108	-	-	1	115
อื่น ๆ	-	1	-	-	-	5	-	6
ไม่รับประทาน	1	-	-	-	32	-	-	33
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	1,237	311	95	111	32	5	5	1,796

หมายเหตุ อดีตหมายถึง 2-3 ปีที่ผ่านมา

วิธีการจัดหาอาหารนี้เป็นวิธีการที่เวลาส่วนใหญ่ของสมาชิกส่วนใหญ่ในครัวเรือน

4.3 วิธีการจัดหาอาหารกลางวันและการเปลี่ยนแปลงจากอดีต

ถ้าเราแบ่งวิธีการจัดหาอาหารกลางวันตั้งเป็นอาหารเข้าในหัวข้อที่แล้ว (ดูตารางที่ 4.4) จะพบว่ามีการซื้ออาหารเพียงร้อยละ 34.4 ของครัวเรือนทั้งหมดเท่านั้นที่ปรุงอาหารกลางวันรับประทานเอง ครัวเรือนที่รับประทานนอกบ้านมีมากที่สุดโดยมีร้อยละ 38.5 ของครัวเรือนทั้งหมด ครัวเรือนที่ซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานที่บ้านมีร้อยละ 18.6 ของครัวเรือนทั้งหมด วิธีการจัดหาอาหารกลางวันเช่นนี้ของครัวเรือนนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตโดยร้อยละ 98 ของครัวเรือนทั้งหมดมีวิธีการจัดหาอาหารกลางวันเหมือนเดิม เปรียบเช่นเดียวกับครัวเรือนในวิธีการจัดหาอาหารต่าง ๆ เกือบจะเท่ากันทั้งในอดีตและปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อยในกลุ่มครัวเรือนที่ทำอาหารเองในอดีตได้เปลี่ยนมาทำเอง และซื้อสำเร็จรูปรับประทานที่บ้านโดยมีร้อยละ 3 ของครัวเรือนที่เคยทำอาหารเอง

ดังนั้น สรุปได้ว่าครัวเรือนที่ซื้ออาหารรับประทานนอกบ้านมีมากที่สุดคือร้อยละ 38.5 รองลงมาได้แก่ครัวเรือนที่ปรุงอาหารรับประทานเอง ร้อยละ 34.4 ส่วนการเปลี่ยนแปลงจากอดีตเห็นมีน้อยมาก คือมีเพียงร้อยละ 2 ของครัวเรือนทั้งหมดเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงมีเล็กน้อยในกลุ่มครัวเรือนที่ทำเองเปลี่ยนมาซื้อสำเร็จรูปและทำเองด้วย

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อดีต ปัจจุบัน	ทำเอง	ซื้อสำเร็จรูป รับประทาน	ทำเองและซื้อ สำเร็จรูป	ซื้อรับประทาน นอกบ้าน	ไม่รับประทาน	อื่น ๆ	ไม่ตอบ	รวม
ทำเอง	612	3	-	2	-	-	1	618
ซื้อสำเร็จรูป	1	330	-	-	-	-	3	334
ทำเองและซื้อ สำเร็จรูป	15	-	75	-	-	-	-	90
ซื้อรับประทาน นอกบ้าน	1	-	-	685	-	-	5	691
อื่น ๆ	3	-	-	-	-	34	-	37
ไม่รับประทาน	-	-	-	-	26	-	-	26
รวม	632	333	75	687	26	34	9	1,796

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.4 วิธีการจัดหาอาหารเป็นและการเปลี่ยนแปลงจากอดีต

ครัวเรือนปรุงอาหารเป็นรับประทานเองมีมากที่สุดคือ ร้อยละ 76.8 ของครัวเรือนทั้งหมด ส่วนครัวเรือนที่ต้มมาอีกส่วนหนึ่งและเวลาส่วนใหญ่ซื้อสำเร็จรูปมารับประทานที่บ้านมีการลดลงมาคือร้อยละ 16.3 ของครัวเรือนทั้งหมด ส่วนครัวเรือนที่ทั้งทำเองและซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานที่บ้านด้วยมีร้อยละ 6.5 ของครัวเรือนทั้งหมด วิธีการจัดหาอาหารเป็นเหล่านี้ได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต กล่าวคือ มีเพียงร้อยละ 1.5 ของครัวเรือนทั้งหมดเท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยในครัวเรือนที่เคยปรุงอาหารรับประทานเองเพียงอย่างเดียวได้เปลี่ยนมาทำเองและซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานที่บ้านด้วยประมาณร้อยละ 1 ของครัวเรือนที่เคยทำอาหารเองทั้งหมด

ดังนั้น สรุปได้ว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ปรุงอาหารรับประทานเองและเปรียบเทียบกับอาหารเข้าและกลางวันแล้ว ครัวเรือนที่ปรุงอาหารเป็นรับประทานเองมีสูงที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบกับอดีตแล้วก็ยังไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต โดยมีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อยในครัวเรือนที่ปรุงอาหารเองมาเป็นซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานที่บ้านด้วย

สถาบันวิจัยประชากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.5 จำนวนครัวเรือนแบ่งตามวิธีการจัดหาอาหารเป็นในอดีตและปัจจุบัน

อดีต ปัจจุบัน	ทำเอง	ซื้อสำเร็จรูป รับประทาน	ทำเองและซื้อ สำเร็จรูป	ซื้อรับประทาน นอกบ้าน	อื่น ๆ	ไม่ตอบ	รวม
ทำเอง	1,368	4	-	1	-	3	1,376
ซื้อสำเร็จรูป	1	237	-	1	-	-	239
ทำเองและซื้อสำเร็จรูป	13	-	102	-	-	1	116
ซื้อรับประทาน นอกบ้าน	2	-	1	53	-	-	56
อื่น ๆ	-	-	-	-	4	1	5
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	1,384	241	103	55	4	5	1,792

4.5 ประเภทของอาหารที่รับประทานในมือต่าง ๆ

ถ้าแบ่งประเภทของอาหารที่ล้มาอีกคร้ว เรือนล้วไนใหญ่รับประทานในมือต่าง ๆ เป็น ข้าว กว้ยเตี่ยว อาหารฝรั่ง และอื่น ๆ นอกนั้น ก็มีผู้ไม่รับประทานและไม่ตอบอย่างไรงี้ดี ประเภทของอาหารนี้เป็นอาหารที่ล้วไนใหญ่ของ เวลาที่ล้มาอีกคร้ว เรือนล้วไนใหญ่ รับประทาน

สำหรับอาหารเข้า คร้ว เรือนล้วไนใหญ่หรือร้อยละ 89.5 ของคร้ว เรือนทั้งหมด รับประทานข้าวหรืออาหารไทยเป็นอาหารเข้า รองลงมาได้แก่อาหารเข้าแบบฝรั่ง คือ ร้อยละ 5.8 ของคร้ว เรือนทั้งหมด ผู้ที่ไม่รับประทานอาหารเข้ามีร้อยละ 2 ของคร้ว เรือน ทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบกับอาหารที่เคยรับประทานในอดีต ร้อยละ 99.4 ของคร้ว เรือน ทั้งหมดไม่เปลี่ยนแปลงประเภทของอาหารที่รับประทานในมือเข้า

สำหรับอาหารกลางวัน คร้ว เรือนล้วไนใหญ่หรือร้อยละ 68 ของคร้ว เรือนทั้งหมด รับประทานข้าวเป็นอาหารกลางวัน รองลงมาได้แก่กว้ยเตี่ยวคือร้อยละ 29.1 ของคร้ว เรือน ทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบกับในอดีตประเภทของอาหารที่รับประทานนี้ไม่ต่างจากในอดีตกล่าว คือ ร้อยละ 99.3 ของคร้ว เรือนทั้งหมด รับประทานเหมือนเดิม

สำหรับอาหารเย็น คร้ว เรือนเกือบทั้งหมดหรือร้อยละ 98.4 รับประทานข้าวหรืออาหารไทยเป็นอาหารเย็น และเมื่อเปรียบเทียบกับอดีตแล้วไม่มีการเปลี่ยนแปลงประเภทของอาหารเย็นที่รับประทานเลย

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.6 ประเภทของอาหารส่วนใหญ่วิถีชีวิตที่ครัวเรือนรับประทานในมือต่าง ๆ

ประเภทของ อาหาร	อาหารเช้า		อาหารกลางวัน		อาหารเย็น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าว	1,608	89.5	1,222	68.0	1,769	98.4
กล้วยเตี๋ยว	38	2.1	523	29.1	19	1.1
อาหารฝรั่ง	104	5.8	5	.3	3	.2
อื่น ๆ	8	.4	8	.4	-	-
ไม่รับประทาน	33	1.9	26	1.5	-	-
ไม่ตอบ	6	.3	13	.7	6	.3
รวม	1,797	100.0	1,797	100.0	1,797	100.0

4.6 เหตุผลของการซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานในมือต่าง ๆ

จากตารางที่ 4.3, 4.4 และ 4.5 จะเห็นว่าวิถีชีวิตที่ครัวเรือนที่ซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานทั้งที่ซื้อมารับประทานที่บ้านและออกไปรับประทานนอกบ้านและถ้าแบ่งเหตุผลของการซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานเป็น ไม่มีเวลา, สะดวก, เสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่า, รสชาติดีกว่า และอื่น ๆ แล้ว (ดูตารางที่ 4.6) จะพบว่า การซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานในมือเข้านั้นเป็นเพราะไม่มีเวลา มีร้อยละ 46.4 ของครัวเรือน รองลงมาคือเหตุผลของความสะดวก มีร้อยละ 36.3 ของครัวเรือนทั้งหมดที่ตอบ สำหรับอาหารมื้อกลางวันเกือบครึ่งหนึ่งของครัวเรือนที่ตอบให้เหตุผลว่าซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานเพราะความสะดวก รองลงมาคือเหตุผลว่าไม่มีเวลา ร้อยละ 30 ของครัวเรือนที่ตอบ ส่วนเหตุผลเพราะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่านั้นพอสมควรคือร้อยละ 17.5 ของครัวเรือนที่ตอบ สำหรับอาหารเย็นนั้น การซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานเป็นเพราะไม่มีเวลา และสะดวก มีจำนวนครัวเรือนเกือบจะเท่ากัน คือร้อยละ 36 และ 38 ตามลำดับ ผละเหตุผลเพราะรสชาติดีกว่าก็เป็นเปอร์เซ็นต์ที่

สูงกว่าอาหารมือเช้าและกลางวัน ส่วนเหตุผลเพราะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่มีเปอร์เซ็นต์ใกล้เคียงกับในมือเช้าและกลางวัน ดังนั้น สรุปได้ว่าเหตุผลที่สำคัญของการซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานในมือต่าง ๆ คือ ความสะดวกและการไม่เสียเวลาซึ่งสำคัญกว่าเหตุผลอื่น ๆ มาก

ตารางที่ 4.7 จำนวนครัวเรือนแบ่งตามเหตุผลซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานในมือต่าง ๆ

เหตุผล	เช้า		กลางวัน		เย็น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีเวลา	240	46.4	300	30.5	296	36.2
สะดวก	188	36.3	485	49.3	315	38.5
เสียค่าใช้จ่ายน้อย	62	12.0	172	17.5	116	14.2
รสชาติดีกว่า	2	.3	24	2.4	81	9.9
อื่น ๆ	26	5.0	3	.3	10	1.2
รวม	518	100.0	984	100.0	818	100.0

หมายเหตุ จำนวนครัวเรือนที่ให้เหตุผลนี้ไม่ตรงกับจำนวนครัวเรือนที่ซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานในมือต่าง ๆ ในตารางที่ผ่านมาเพราะในตารางที่ผ่านมาเป็นจำนวนครัวเรือนที่รับประทานอาหารสำเร็จรูปเป็นส่วนใหญ่ แต่ตารางนี้เป็นครัวเรือนที่ให้เหตุผลของการซื้ออาหารสำเร็จรูปซึ่งบางครัวเรือนอาจจะไม่รับประทานเป็นส่วนใหญ่ก็ได้

4.7 ประเภทของอาหารสำเร็จรูปมือเย็นและแหล่งที่ครัวเรือนซื้ออาหารสำเร็จรูป

ประเภทของอาหารสำเร็จรูปที่ครัวเรือนซื้อมารับประทานในมือเย็น อาจแบ่งได้เป็นอาหารปิ้งโต อาหารถุงพลาสติก อาหารจานเดียว และอื่น ๆ ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 จำนวนครัวเรือนที่ใช้อาหารสำเร็จรูปเป็นอาหารเย็น และประเภทของอาหารสำเร็จรูป

ประเภทของอาหารสำเร็จรูปมือเย็น	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละของครัวเรือนตัวอย่าง	ร้อยละของครัวเรือนที่ใช้อาหารสำเร็จรูป
1. อาหารป่นโต	12	0.7	1.3
2. อาหารถุงพลาสติก	823	45.8	91.6
3. อาหารจานเดียว	47	2.6	5.3
4. อื่น ๆ	7	0.4	0.8
5. ไม่รวม	9	0.5	1.0
6. ไม่ซื้ออาหารสำเร็จรูป	899	50.0	-
รวม	1,797	100.0	100.0

หมายเหตุ จำนวนครัวเรือนที่ใช้อาหารสำเร็จรูป 898 ครัวเรือน

จากข้อมูลที่สำรวจสรุปได้ว่ามีครัวเรือนที่เคยรับประทานอาหารสำเร็จรูปเป็นอาหารเย็น รวม 898 ครัวเรือน หรือเท่ากับร้อยละ 50 ของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด อาหารสำเร็จรูปที่ครัวเรือนส่วนใหญ่ใช้เป็นอาหารเย็นคืออาหารถุงพลาสติกซึ่งคิดเป็นร้อยละ 91.7 ของอาหารสำเร็จรูปทุกประเภท รองลงมาคืออาหารจานเดียว แต่ก็คิดเป็นเพียงร้อยละ 5.3 ของอาหารสำเร็จรูปที่ครัวเรือนต่าง ๆ ใช้สำหรับมือเย็น

สำหรับแหล่งที่ครัวเรือนซื้ออาหารสำเร็จรูปนั้น ปรากฏว่าเป็นการซื้อจากร้านอาหารใกล้บ้าน 435 ครัวเรือน หรือร้อยละ 48.4 ของครัวเรือนที่ใช้อาหารสำเร็จรูปทั้งหมด รองลงมาซื้อจากตลาดหรือบริเวณตลาด 341 ครัวเรือน หรือร้อยละ 38.0 นอกจากนี้ยังมีอีก 44 ครัวเรือนหรือร้อยละ 4.9 ซื้อจากร้านอาหารใกล้ที่ทำงาน ครัวเรือนที่เหลือซื้อจากที่อื่น ๆ

4.8 แหล่งที่ครัวเรือนซื้ออาหารสด

แหล่งที่ครัวเรือนซื้ออาหารสดอาจแบ่งได้เป็นตลาดสด ร้านขายของชำใกล้บ้าน ซุปเปอร์มาร์เก็ตและรถขายกับข้าว และอื่น ๆ ดังจะเห็นได้ในตารางที่ 4.9 ครัวเรือนส่วนใหญ่หรือร้อยละ 83.9 ของครัวเรือนซื้ออาหารสดจากตลาดสด รองลงมาหรือร้อยละ 10.5 ซื้อจากร้านขายของชำใกล้บ้านและมีครัวเรือนเพียงร้อยละ 1.4 เท่านั้นที่ซื้อจากซุปเปอร์มาร์เก็ต

ตารางที่ 4.9 จำนวนครัวเรือนแบ่งตามแหล่งที่ครัวเรือนซื้ออาหารสด

สถานที่	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
1. ตลาดสด	1,508	83.9
2. ซุปเปอร์มาร์เก็ต	25	1.4
3. ร้านขายของชำใกล้บ้าน	188	10.5
4. รถขายกับข้าว	22	1.2
5. อื่น ๆ	17	0.9
6. ไม่ได้ซื้อ	22	1.2
7. ไม่ตอบ	15	0.8
รวม	1,797	100.0

เมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต ปรากฏว่าครัวเรือน 1,727 ครัวเรือน หรือร้อยละ 96.1 ไม่ได้เปลี่ยนแปลงแหล่งซื้ออาหารสด และจากจำนวนครัวเรือนที่ให้ข้อมูลว่าได้เปลี่ยนแปลงแหล่งซื้ออาหารสด 44 ครัวเรือนนั้น ส่วนใหญ่คือ 28 ครัวเรือน ให้เหตุผลของการเปลี่ยนแปลงแหล่งที่ซื้อว่าเป็นเพราะสะดวก ครัวเรือนที่เหลือให้เหตุผลว่าเป็นเพราะราคาถูก ธรรมดาให้เสียงมากกว่า สะอาด คุณภาพดีกว่า และบริการดีกว่า (ดูตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 จำนวนครัวเรือนแบ่งตามเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงแหล่งซื้ออาหารสด

เหตุผล	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
1. สะดวก	28	40
2. สะอาด	1	1.4
3. ราคายุติธรรม	5	7.2
4. คุณภาพดีกว่า	1	1.4
5. บริการดีกว่า	1	1.4
6. มีสินค้าให้เลือกมากกว่า	5	7.2
7. อื่น ๆ	3	4.3
8. ไม่ตอบ	26	37.1
รวม	70	100.0

4.9 มังสวิรัติ

อาหารมังสวิรัติในที่นี้จัดแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทแรกหมายถึงอาหารที่ปราศจากเนื้อสัตว์ทุกชนิดและผลิตภัณฑ์ของสัตว์ทุกชนิด ประเภทที่สอง หมายถึงอาหารที่ปราศจากเนื้อสัตว์ทุกชนิด

จากการสำรวจพบว่า มีครัวเรือนที่มีสมาชิกของครัวเรือนรับประทานอาหารมังสวิรัติ 351 ครัวเรือน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 19.5 ของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด โดยที่สมาชิกใน 266 ครัวเรือน หรือ ร้อยละ 75.8 ของครัวเรือนที่รับประทานอาหารมังสวิรัติรับประทานมังสวิรัติบางโอกาส ส่วนอีก 85 ครัวเรือน หรือ ร้อยละ 24.2 รับประทานเป็นประจำ (ดูตารางที่ 4.11)

ก. จำนวนครัวเรือนที่มีสมาชิกรับประทานอาหารมังสวิรัติแบ่งตามประเภทของอาหารมังสวิรัติ ในจำนวนครัวเรือนที่มีสมาชิกรับประทานอาหารมังสวิรัติ 351 ครัวเรือน

นั้น สัตว์ถือว่าเป็นมังสวิรัติประเภทหนึ่งคือไม่รับประทานเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ทุกชนิด เท่ากับ 253 ครว้ เรือน หรือร้อยละ 72.1 อีก 45 ครว้ เรือน หรือร้อยละ 12.8 สัตว์เป็น มังสวิรัติประเภทที่สองคือไม่รับประทานเฉพาะเนื้อสัตว์เท่านั้น ส่วนอีก 52 ครว้ เรือน หรือ ร้อยละ 14.8 ไม่รับประทานเนื้อสัตว์บางชนิด เช่น เนื้อวัว

ตารางที่ 4.11 จำนวนกรว้ เรือนที่รับประทานมังสวิรัติ

การรับประทานมังสวิรัติ	จำนวน	ร้อยละ
รับประทานตลอดเวลา	85	4.7
รับประทานบางโอกาส	266	14.8
ไม่รับประทาน	1,446	80.5
รวม	1,797	100.0

ตารางที่ 4.12 จำนวนกรว้ เรือนที่ได้มาฮึกรับประทานอาหารมังสวิรัติ และประเภท ของอาหารมังสวิรัติที่รับประทาน

ประเภทของอาหารมังสวิรัติ	จำนวนกรว้ เรือน	ร้อยละ
1. ไม่รับประทานเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์จากอาหาร สัตว์ทุกชนิด	253	72.1
2. ไม่รับประทานเนื้อสัตว์ ทำนั้น	45	12.8
3. ไม่รับประทานเนื้อสัตว์บางชนิด	52	14.8
4. ไม่ตอบ	1	0.3
รวม	351	100.0

ครัวเรือนที่รับประทานมังสวิรัตได้ให้เหตุผลของการรับประทาน โดยอาจจัดแบ่ง

ครัวเรือนที่มีสมาชิกรับประทานอาหารมังสวิรัตได้ตามเหตุผลของการรับประทานอาหารมังสวิรัต
ได้ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 จำนวนครัวเรือนที่มีสมาชิกรับประทานอาหารมังสวิรัตแบ่งตามเหตุผล
ที่รับประทาน

เหตุผล	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
1. เพื่อสุขภาพ	19	5.4
2. ความเชื่อทางศาสนา	139	39.6
3. ประเพณีนิยม	184	52.4
4. ไม่ชอบกลิ่นและรสชาติเนื้อสัตว์	6	1.7
5. อื่น ๆ	2	0.6
6. ไม่ตอบ	1	0.3
รวม	351	100.0

จากตารางที่ 4.13 จะเห็นได้ว่าเหตุผลของการรับประทานอาหารมังสวิรัตส่วนใหญ่ เกิดจากประเพณีนิยม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 52.4 ของผู้ที่รับประทานอาหารมังสวิรัตทั้งหมด รองลงมาคือความเชื่อทางศาสนาซึ่งเท่ากับร้อยละ 39.6 นอกนั้นเป็นเพราะเหตุผลอื่นเช่นเพื่อสุขภาพหรือไม่ชอบกลิ่นและรสชาติเนื้อสัตว์ ซึ่งมีจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ค. การบริโภคอาหารอื่นทดแทนหรือเสริมในขณะที่รับประทานอาหารมังสวิรัต
ครัวเรือนที่มีสมาชิกรับประทานอาหารมังสวิรัต 142 ครัวเรือน จาก 351 ครัวเรือน หรือร้อยละ 40.5 บริโภคอาหารเสริมอื่น ๆ เพื่อทดแทนในขณะที่รับประทานอาหารมังสวิรัต โดยส่วนใหญ่จะรับประทานถั่วเป็นอาหารเสริม นอกนั้นรับประทานเห็ด โปรตีนเกษตร และอื่น ๆ เล็กน้อย

ง. อาหารประเภทอื่นที่ครัวเรือนไม่รับประทานและเหตุผลของการไม่รับประทาน นอกจากจะมีครัวเรือนที่มีสมาชิกรับประทานอาหารไม่ถึงครึ่งแล้ว ยังมีหลายครัวเรือนซึ่งไม่รับประทานอาหารบางประเภท เช่น บางครัวเรือนไม่บริโภคเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก บางครัวเรือนไม่บริโภคปลาทะเลและสัตว์น้ำอื่น ๆ บางครัวเรือนไม่บริโภคนม เนย และไข่ เป็นต้น ทั้งนี้โดยให้เหตุผลในการไม่รับประทานอาหารบางประเภทแตกต่างกันไป จากครัวเรือนตัวอย่าง 1,797 ครัวเรือน มีครัวเรือนที่บริโภคอาหารได้ทุกประเภท 719 ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 40.0 ของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด ครัวเรือนที่เหลืออาจจัดแบ่งจำนวนครัวเรือนตามประเภทอาหารที่ไม่บริโภคได้ดังนี้คือ ครัวเรือนที่ไม่บริโภคเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ร้อยละ 29.7 ไม่บริโภคปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ ร้อยละ 7.9 ไม่บริโภคนม เนย ไข่ ร้อยละ 3.4 ไม่บริโภคน้ำมันและไขมัน ร้อยละ 5 ไม่บริโภคผลไม้ ร้อยละ 1.4 ไม่บริโภคผัก ร้อยละ 3 ไม่บริโภคขนมหวาน ร้อยละ 3.5 ของครัวเรือนทั้งหมด ทั้งนี้การไม่บริโภคหมายถึงรวมถึงการบริโภคน้อยมากจนเกือบไม่ได้บริโภคเลยด้วย

ครัวเรือนที่ไม่รับประทานอาหารประเภทต่าง ๆ ให้เหตุผลของการไม่รับประทานอาหารดังแสดงในตารางที่ 4.14 ซึ่งสรุปได้ดังนี้คือ

อาหารประเภทเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ครัวเรือนที่ส่วนใหญ่ที่ไม่รับประทานอาหารประเภทนี้ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะความเชื่อทางศาสนา และเป็นประเพณีนิยมและความเคยชิน และมีจำนวนไม่น้อยที่ให้เหตุผลว่าไม่ชอบกลิ่นและรสชาติของเนื้อสัตว์ ส่วนอาหารประเภทปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ ครัวเรือนที่ไม่รับประทานส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่ชอบกลิ่นและรสชาติ ร้อยละ 65.5 ของผู้ที่ไม่รับประทานทั้งหมด ส่วนอาหารประเภทนม เนย ไข่ นั้น ครัวเรือนที่ไม่รับประทานส่วนใหญ่หรือร้อยละ 77 ให้เหตุผลว่า เป็นเพราะไม่ชอบกลิ่นและรสชาติ เช่นเดียวกัน

ส่วนอาหารประเภทน้ำมันและไขมัน ครัวเรือนที่ไม่บริโภคหรือบริโภคน้อยมากส่วนใหญ่คือร้อยละ 47.8 ให้เหตุผลว่าไม่ชอบกลิ่นและรสชาติและรองลงมาคือร้อยละ 43.3 ให้เหตุผลในเรื่องสุขภาพ

ส่วนอาหารอื่น ๆ ได้แก่ ผลไม้ ผัก และขนมหวานนั้น ครัวเรือนที่ไม่บริโภคส่วนใหญ่ เป็นเพราะไม่ชอบกลิ่นและรสชาติ เช่นเดียวกัน

หน่วย : จำนวน

เหตุผลที่ไม่รับประทาน	เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก	ปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ	นม เนย ไข่	น้ำมันและไขมัน*	ผลไม้*	ผัก*	ขนมหวาน*	อื่น ๆ	รวม
1. เพื่อสุขภาพ	35	15	5	39	-	3	25	1	123
2. ความเชื่อทางศาสนา	174	2	-	-	-	-	-	2	178
3. ประเพณีนิยมและความ เคยชิน	117	1	1	1	-	-	-	3	123
4. ไม่ชอบกลิ่นและรสชาติ	165	93	47	43	12	48	108	11	527
5. อื่น ๆ	14	26	3	3	10	1	11	4	72
6. ไม่ตอบ	28	5	5	4	2	2	9	-	55
รวม	533	142	61	90	24	54	153	21	1,078

หมายเหตุ *ครัวเรือนที่ไม่รับประทานอาหารเหล่านี้หมายถึงรวมทั้งรับประทานน้อยมากหรือ ก็อาจจะไม่ได้รับประทานเลย

4.10 อิทธิพลของการโฆษณาต่อการบริโภค

ก. อิทธิพลของการโฆษณาที่มีต่อการซื้ออาหารของครัวเรือน โดยทั่วไปปรากฏว่ามีครัวเรือนประมาณ ร้อยละ 45.9 หรือ 825 ครัวเรือน จากครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด ยอมรับว่าการโฆษณามีอิทธิพลต่อการซื้ออาหารของครัวเรือนล้วนซึ่งร้อยละ 53.9 ไม่คิดว่าการโฆษณามีอิทธิพลต่อการซื้ออาหาร

ตารางที่ 4.15 อิทธิพลของการโฆษณาที่มีต่อการซื้ออาหาร

อิทธิพลของการโฆษณา	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
1. มีอิทธิพล	826	45.9
2. ไม่มีอิทธิพล	969	53.9
3. ไม่ตอบ	2	0.2
รวม	1,797	100.0

ส่วนประเภทของอาหารที่ได้รับอิทธิพลจากการโฆษณา หากแบ่งประเภทของอาหารเป็น อาหารสำเร็จรูป อาหารกึ่งสำเร็จรูป ขนม เครื่องดื่ม และอาหารประเภทอาหารปรุงสำเร็จ ปรากฏว่า การโฆษณามีอิทธิพลต่ออาหารประเภทขนมมากที่สุด กล่าวคือ จากครัวเรือนที่ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องนี้ 831 ครัวเรือน มีผู้ให้ความเห็นว่าการโฆษณามีอิทธิพลต่ออาหารประเภทขนมถึงร้อยละ 40.7 รองลงมาเป็นอาหารกึ่งสำเร็จรูปและเครื่องดื่ม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 23.8 และ 23.3 ตามลำดับ รายละเอียดเกี่ยวกับอิทธิพลของการโฆษณาที่มีต่ออาหารประเภทต่าง ๆ แสดงในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 จำนวนครัวเรือนแยกตามประเภทของอาหารที่ได้รับอิทธิพลจากการโฆษณา

ประเภทของอาหาร	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
1. อาหารสำเร็จรูป	82	9.9
2. อาหารกึ่งสำเร็จรูป	198	23.8
3. ขนม	338	40.7
4. เครื่องดื่ม	194	23.4
5. อาหารปรุงสำเร็จ	16	1.9
6. อื่น ๆ	2	0.2
7. ไม่ตอบ	1	0.1
รวม	831	100.0

ข. จำนวนครัวเรือนแยกตามอิทธิพลของการโฆษณาที่มีต่อสมาชิกประเภทต่าง ๆ ของครัวเรือน หากแบ่งประเภทของสมาชิกของครัวเรือนตามอายุ โดยจัดแบ่งเป็นสมาชิกที่มีอายุต่ำกว่า 12 ปี อายุระหว่าง 13-20 ปี อายุระหว่าง 21-30 ปี และผู้ที่มีอายุมากกว่า 30 ปี จากจำนวนครัวเรือนที่ตอบคำถามประเด็นนี้ 978 ครัวเรือน ปรากฏว่า 345 ครัวเรือน หรือร้อยละ 35.3 ให้คำตอบว่า การโฆษณามีอิทธิพลต่อทุกคนในครัวเรือน ร้อยละ 36.4 ตอบว่าการโฆษณามีอิทธิพลต่อเฉพาะสมาชิกของครัวเรือนที่มีอายุต่ำกว่า 12 ปี ส่วนสมาชิกของครัวเรือนที่มีอายุระหว่าง 13-20 ปี 21-30 ปี ได้รับอิทธิพลจากการโฆษณาเท่า ๆ กัน คือ ร้อยละ 12.3 สำหรับสมาชิกของครัวเรือนที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป ในจำนวนนี้มีเพียงร้อยละ 3.7 ที่การโฆษณามีอิทธิพลต่อการซื้ออาหาร (ดูตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 อิทธิพลของการโฆษณาที่มีต่อการซื้ออาหารของสมาชิก

ของครัวเรือน

อายุ	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
ทุกคน	345	35.3
ต่ำกว่า 12 ปี	356	36.4
13 - 20 ปี	120	12.3
21 - 30 ปี	120	12.3
30 ปีขึ้นไป	37	3.7
รวม	978	100.0

ค. ประเภทของสื่อมวลชนที่มีประสิทธิภาพในการโฆษณา ในปัจจุบันการโฆษณา

สินค้าโดยทั่วไป กระทำโดยผ่านสื่อมวลชนหลายประเภท อาทิเช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น จากการสำรวจครัวเรือนตัวอย่างในเขตชั้นในของกรุงเทพมหานคร พบว่า ร้อยละ 96.4 ของครัวเรือนที่ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้ความเห็นว่าโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีประสิทธิภาพในการโฆษณาสูงสุด ส่วนวิทยุและหนังสือพิมพ์มีอิทธิพลน้อยคือมีเพียงร้อยละ 1.7 และ 1.5 ของครัวเรือนเท่านั้น ดังแสดงในตารางที่ 4.18

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.18 อิทธิพลของสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ต่อการโฆษณา

ประเภทของสื่อมวลชน	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
วิทยุ	17	1.7
โทรทัศน์	946	96.4
หนังสือพิมพ์	15	1.5
อื่น ๆ	3	0.4
รวม	981	100.0

4.11 การรักษาพยาบาล

เมื่อสมาชิกของครัวเรือนเจ็บป่วย ได้มีการรักษาพยาบาลในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น รักษาตนเอง หรือให้ผู้อื่นรักษา หรือทั้ง 2 อย่างแล้วแต่กรณี การรักษากันเองนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นกรณีที่อาการป่วยไม่รุนแรง ส่วนการที่ต้องไปให้ผู้อื่นรักษานั้น เป็นเพราะสะดวกในการรักษา และอาการป่วยรุนแรง

อนึ่ง ครัวเรือนที่ให้ผู้อื่นรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วยนั้น ส่วนใหญ่ได้ไปรักษาพยาบาลที่คลินิกเอกชน รองลงมา ก็ไปรักษาพยาบาลที่คลินิกของรัฐ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.17

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.19 สถานที่ที่ครัวเรือนรับบริการการรักษายาบาล

สถานที่	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
โรงพยาบาลของรัฐ	471	28.9
โรงพยาบาลของเอกชน	126	7.7
คลินิกเอกชน	928	56.9
สถานีอนามัย	100	6.1
แพทย์แผนโบราณ	1	0.1
อื่น ๆ	6	0.3
รวม	1,632	100.0

4.12 ลักษณะของที่อยู่อาศัยและความเป็นเจ้าของ

ลักษณะของที่อยู่อาศัยและภาวะความเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย มีรายละเอียดดังนี้

ก. ลักษณะของที่อยู่อาศัย ในจำนวนครัวเรือนตัวอย่าง 1,797 ครัวเรือน ส่วนใหญ่คือร้อยละ 59.6 มีที่อยู่อาศัยเป็นห้องแถวหรือตึกแถว ร้อยละ 28.9 เป็นบ้านเดี่ยว ร้อยละ 6.7 เป็นห้องชุด ร้อยละ 2.3 เป็นห้องภายในบ้าน ร้อยละ 1.8 เป็นเพิงพักชั่วคราว ร้อยละ 0.2 เป็นที่อยู่อาศัยบนร้านค้า ส่วนที่เหลือเป็นที่อยู่อาศัยลักษณะอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ระบุข้างต้น

ข. ภาวะความเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย สำหรับภาวะของความเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยนั้น ปรากฏว่าส่วนใหญ่คือร้อยละ 33.4 ของครัวเรือนทั้งหมด เข้าที่อาศัย ร้อยละ 10.8 เข้าซื้อ ร้อยละ 8 อยู่กับผู้อื่นโดยไม่เสียค่าเช่า ร้อยละ 0.3 อยู่กับผู้อื่นโดยจ่ายค่าเช่า ร้อยละ 21.3 เป็นเจ้าของบ้านแต่เช่าที่ดิน และในจำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมดนี้เพียงร้อยละ 26 เท่านั้น ที่เป็นเจ้าของทั้งบ้านและที่ดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ครัวเรือนตัวอย่างแบ่งตามภาวะความเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย

ภาวะความเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
เป็นเจ้าของบ้านและที่ดิน	468	26.0
เป็นเจ้าของบ้านแต่เช่าที่ดิน	383	21.3
เช่าซื้อ	194	10.8
เช่า	600	33.3
อยู่โดยผู้อื่นจ่ายค่าเช่าให้	6	0.3
อยู่โดยไม่ต้องจ่ายค่าเช่าเลย	143	8.0
อื่น ๆ	1	0.1
ไม่ตอบ	2	0.2
รวม	1,797	100.0

สถาบันวิจัยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัมมนาการบริการลูกค้าของค่าใช้จ่ายและอาหารประเภทต่าง ๆ

ของครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ และรายได้ของครัวเรือนในรูปแบบการบริการลูกค้าของค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทและแต่ละระดับรายได้ของครัวเรือน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการบริการอาหารประเภทต่าง ๆ และรายได้ในรูปแบบการบริการเช่นเดียวกันคือเป็นสัมมนาการบริการของอาหารแต่ละประเภทและของครัวเรือนระดับรายได้ต่าง ๆ หลังจากนั้นจะนำค่าที่ประมาณได้ในสัมมนาการบริการไปคำนวณหาค่าความยืดหยุ่นของการบริการอาหารแต่ละประเภทเพื่อเปรียบเทียบกับระหว่างประเภทของอาหารและระดับรายได้ต่าง ๆ ของครัวเรือน

5.1 ค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ ของครัวเรือนจำแนกตามระดับรายได้

ในการจำแนกครัวเรือนตามระดับรายได้นั้น ได้ทำการจำแนกครัวเรือนเป็น 9 กลุ่มคือ กลุ่มแรก ครัวเรือนซึ่งมีระดับรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือน กลุ่มที่สอง คือ ครัวเรือนที่มีรายได้มากกว่า 2,000 บาท ถึง 4,000 บาทต่อเดือน กลุ่มที่สาม คือ ครัวเรือนซึ่งมีรายได้มากกว่า 4,000 บาท ถึง 6,000 บาทต่อเดือน กลุ่มที่สี่คือครัวเรือนที่มีรายได้มากกว่า 6,000 บาท ถึง 8,000 บาทต่อเดือน กลุ่มที่ห้า คือครัวเรือนที่มีรายได้มากกว่า 8,000 บาท ถึง 10,000 บาทต่อเดือน กลุ่มที่หก คือครัวเรือนที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท ถึง 12,000 บาทต่อเดือน กลุ่มที่เจ็ด คือครัวเรือนที่มีรายได้มากกว่า 12,000 บาท ถึง 14,000 บาทต่อเดือน กลุ่มที่แปด คือครัวเรือนที่มีรายได้มากกว่า 14,000 บาท ถึง 18,000 บาทต่อเดือน และกลุ่มสุดท้ายคือครัวเรือนที่มีรายได้มากกว่า 18,000 บาทต่อเดือน จำนวนครัวเรือนจำแนกตามระดับรายได้คือ 39, 312, 416, 308, 211, 144, 83, 115 และ 169 ครัวเรือนตามลำดับ นอกจากนี้แบ่งครัวเรือนตามระดับรายได้แล้ว ยังจำแนกครัวเรือนเป็น 3 กลุ่ม ตามขนาดครัวเรือน นั่นคือ ครัวเรือนขนาดเล็กมีสมาชิก 1-2 คน

จำนวนครัวเรือนในกลุ่มนี้คือ 133 ครัวเรือน ครัวเรือนขนาดกลางมีสมาชิก 3-5 คน จำนวนครัวเรือนของกลุ่มคือ 953 ครัวเรือน และครัวเรือนขนาดใหญ่มีสมาชิกมากกว่า 5 คนขึ้นไป จำนวนครัวเรือนขนาดใหญ่คือ 711 ครัวเรือน จะเห็นได้ว่าครัวเรือนตัวอย่างที่สำรวจส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนขนาดกลาง รองลงมาคือขนาดใหญ่ ส่วนครัวเรือนขนาดเล็กมีไม่มากนัก

เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคของครัวเรือนทั้งหมด จะพบว่า ครัวเรือนใช้จ่ายอุปโภคบริโภคอาหาร เครื่องดื่มและยาสูบมากที่สุดนั้นคือโดยเฉลี่ยของครัวเรือนทั้งหมด ใช้จ่ายค่าอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ร้อยละ 59.8 หรือประมาณ 4,094 บาทต่อเดือน รองลงมาคือการใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยโดยค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายหมวดนี้ของครัวเรือนทั้งหมดคือประมาณ 856 บาทต่อเดือน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.5 ของค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภค รวม ครัวเรือนใช้จ่ายเงินเป็นค่ารักษาพยาบาลน้อยที่สุดคือประมาณ ร้อยละ 2.0 หรือ 135 บาทต่อเดือน จากตารางที่ 5.1 จะเห็นว่า ครัวเรือนทุกระดับรายได้ใช้จ่ายค่าอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ มากที่สุด รองลงมาเป็นอันดับสองคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ ต่อค่าใช้จ่ายรวมของครัวเรือนที่มีระดับรายได้สูงกว่าจะมีค่าน้อยกว่า ค่าใช้จ่ายที่น่าสนใจอีกรายการหนึ่งคือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพาหนะเดินทาง โดยจะเห็นได้ว่า ครัวเรือนระดับรายได้ต่ำ ใช้จ่ายรายการนี้ร้อยละ 2.4 รายได้ระดับปานกลาง ใช้จ่ายร้อยละ 7.7 ส่วนครัวเรือนที่มีรายได้สูง ใช้จ่ายรายการนี้สูงถึงร้อยละ 11.9 ของรายจ่ายรวมของครัวเรือน และเช่นเดียวกับกับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าครัวเรือนที่มีรายได้มากกว่า จะใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษามากกว่าครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ

พิจารณาตารางที่ 5.2, 5.3 และ 5.4 ซึ่งแสดงค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภครายการต่าง ๆ ของครัวเรือนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ แบบแผนการใช้จ่ายของครัวเรือนขนาดต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน นั่นคือ ใช้จ่ายเป็นค่าอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบมากที่สุด รองลงมาคือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ยกเว้นครัวเรือนขนาดเล็กที่มีระดับรายได้มากกว่า 18,000 บาทต่อเดือน ใช้จ่ายเกี่ยวกับพาหนะเดินทางมากเป็นทีสองรองจากค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม

ตารางที่ 5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ และรายได้ระดับต่าง ๆ ของครัวเรือนรวม

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	ค่าใช้จ่ายประเภท									จำนวน ครัวเรือน
	อาหาร เครื่อง ดื่มและยาสูบ	ที่อยู่อาศัย	การรักษา พยาบาล	เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม	พาหนะเดิน ทาง	การศึกษา	การบันเทิง	อื่น ๆ	ค่าใช้จ่าย รวม	
น้อยกว่า 2,000	1843.8205 (61.8)	497.8974 (16.7)	113.7949 (3.8)	141.0000 (4.7)	72.4359 (2.4)	119.4615 (4.0)	77.5641 (2.6)	118.3846 (4.0)	2984.3589 (100)	39 (2.2)
2,001-4,000	2300.2179 (66.5)	475.5833 (13.7)	78.0737 (2.3)	126.5192 (3.7)	137.8269 (4.0)	122.1442 (3.5)	49.1250 (1.4)	170.3942 (4.9)	3459.8844 (100)	312 (17.4)
4,001-6,000	3102.1779 (65.1)	646.1803 (13.6)	94.3341 (2.0)	180.8750 (3.8)	211.1995 (4.4)	228.3582 (4.8)	81.1827 (1.7)	217.4207 (4.6)	4761.7284 (100)	416 (23.2)
6,001-8,000	3890.8377 (62.3)	731.2662 (11.7)	139.8344 (2.3)	269.0097 (4.3)	406.4318 (6.5)	379.4545 (6.1)	132.3474 (2.1)	292.7013 (4.7)	6241.883 (100)	308 (17.1)
8,001-10,000	4586.6209 (61.4)	915.1090 (12.3)	158.0332 (2.1)	336.3460 (4.5)	525.2175 (7.1)	448.4076 (6.0)	202.6635 (2.7)	293.3365 (3.9)	7465.8342 (100)	211 (11.7)
10,001-12,000	4998.5764 (60.0)	958.3194 (11.5)	158.3889 (1.9)	405.7708 (4.9)	639.6667 (7.7)	484.7917 (5.8)	252.3611 (3.0)	434.7569 (5.2)	8332.6319 (100)	144 (8.0)
12,001-14,000	5811.5181 (61.0)	805.1446 (8.5)	172.7831 (1.8)	594.1807 (6.2)	825.9277 (8.7)	550.9157 (5.8)	354.6747 (3.7)	405.8795 (4.3)	9521.0241 (100)	83 (4.6)
14,001-18,000	6024.4087 (55.9)	1270.9217 (11.8)	176.1913 (1.6)	532.8087 (4.9)	1129.9478 (10.5)	499.2000 (4.6)	412.6696 (3.8)	739.5739 (6.9)	10785.72 (100)	115 (5.4)
มากกว่า 18,000	7196.7456 (51.0)	1974.1065 (14.0)	241.7160 (1.7)	763.1065 (5.4)	1685.1006 (11.9)	889.8639 (6.3)	562.1953 (4.0)	808.0651 (5.7)	14120.897 (100)	159 (9.4)
รวม	4094.2938 (59.8)	856.7245 (12.5)	135.0668 (2.0)	318.3233 (4.7)	525.9316 (7.7)	374.2805 (5.5)	191.3717 (2.8)	344.0067 (5.0)	6839.9989 (100)	1737 (100)

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม

ยาสูบ จากตารางที่ 5.2 ซึ่งเป็นตารางที่แสดงค่าใช้จ่ายของครัวเรือนขนาดเล็กตามชั้น รายได้ จะเห็นได้ว่าเมื่อครัวเรือนมีรายได้อัตราสูงขึ้น ครัวเรือนมีสัดส่วน ค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ต่อค่าใช้จ่ายรวมลดลง จากร้อยละ 63.1 สำหรับครัวเรือนที่มีรายได้น้อยกว่า 2,000 บาท เป็นร้อยละ 62.8 สำหรับครัวเรือนระดับรายได้ 6,001-8,000 บาท และลดลงเป็น ร้อยละ 81.83 สำหรับครัวเรือนรายได้ 10,001-12,000 และลดลงเหลือ ร้อยละ 40 สำหรับครัวเรือนที่มีรายได้น้อยกว่า 18,000 บาทต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม พาหนะเดินทาง บันเทิง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ มีสัดส่วน การใช้จ่ายต่อค่าใช้จ่ายรวมเพิ่มมากขึ้น สำหรับครัวเรือนที่มีระดับรายได้อัตราสูงขึ้น ครัวเรือนขนาดเล็กที่มีรายได้น้อยกว่า 18,000 บาทต่อเดือน ใช้จ่ายในรายการอื่น ๆ สูงมากคือประมาณ ร้อยละ 18.1 ซึ่งรายการค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นี้ คือค่าใช้จ่ายเพื่อการสังคมต่าง ๆ ซึ่งจะเห็นว่าครัวเรือนที่มีรายได้น้อยกว่าก็ใช้จ่ายในรายการนี้ค่อนข้างสูง แต่ก็ยังน้อยกว่าครัวเรือนที่มีระดับรายได้อัตราสูง

จากตารางที่ 5.3 ซึ่งแสดงค่าใช้จ่ายของครัวเรือนขนาดกลาง จะพบว่า ค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ เป็นรายการใหญ่ที่สุดของค่าใช้จ่ายของครัวเรือนขนาดกลาง และรายการที่เล็กที่สุดคือค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล สำหรับค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบนั้น ก็เป็นเช่นเดียวกับของครัวเรือนขนาดเล็ก นั่นคือ สำหรับครัวเรือนที่มีรายได้อัตราสูงขึ้น สัดส่วนของค่าใช้จ่ายหมวดนี้ต่อค่าใช้จ่ายรวมลดลง สำหรับครัวเรือนขนาดกลางที่มีรายได้น้อยกว่าครัวเรือนต่อเดือนอยู่ในช่วง 2,000-4,000 บาท ครัวเรือนใช้จ่ายเป็นค่าอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ร้อยละ 67.2 ของค่าใช้จ่ายรวม เมื่อรายได้ของครัวเรือนอยู่ในระดับสูงขึ้น สัดส่วนของค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ ต่อค่าใช้จ่ายรวมก็มีค่าลดลง โดยลดลงเป็น ร้อยละ 65.2, 61.9, 60.0, 59.2, 59.2, 52.2 และ 46.4 ของค่าใช้จ่ายรวมตามลำดับ ค่าใช้จ่ายรายการสำคัญอีกรายการหนึ่งคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย จากตารางที่ 5.3 จะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายหมวดนี้มีสัดส่วนต่อค่าใช้จ่ายรวมมากเป็นอันดับรองจากค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ ส่วนค่าใช้จ่ายหมวดค่าพาหนะเดินทางสำหรับครัวเรือนขนาดกลางนั้น ปรากฏว่า เมื่อครัวเรือนมีรายได้อัตราสูงขึ้น สัดส่วนของค่าใช้จ่ายหมวดนี้มีค่าเพิ่มขึ้น โดย

ตารางที่ 5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ และรายได้ระดับต่าง ๆ ของครัวเรือนขนาดเล็ก

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	ค่าใช้จ่ายประเภท									จำนวน ครัวเรือน
	อาหาร, เครื่อง ดื่มและยาสูบ	ที่อยู่อาศัย	การรักษา พยาบาล	เสื้อผ้า, เครื่องนุ่งห่ม	พาหนะเดิน ทาง	การศึกษา	การบันเทิง	อื่น ๆ	ค่าใช้จ่าย รวม	
น้อยกว่า 2,000	1210.5000 (63.1)	278.3125 (14.5)	94.0000 (4.9)	119.4375 (6.2)	34.3750 (1.8)	7.1875 (0.4)	51.8125 (2.7)	121.8750 (6.4)	1917.5 (100)	16 (12.33)
2,001-4,000	1612.9138 (6)	467.5690 (17.9)	62.3448 (2.4)	100.4310 (3.8)	122.4483 (4.6)	43.9483 (1.7)	54.5862 (2.1)	169.6034 (6.4)	2633.8448 (100)	58 (43.31)
4,001-6,000	2273.9730 (58.1)	905.9730 (23.1)	62.8919 (1.6)	167.9730 (4.3)	154.6216 (3.9)	36.0000 (0.9)	109.8378 (2.8)	205.5135 (5.3)	3916.7838 (100)	37 (27.82)
6,001-8,000	2988.2500 (62.8)	679.3750 (14.3)	70.8750 (1.5)	356.3750 (7.5)	288.2750 (6.1)	48.3750 (1.0)	152.5000 (3.2)	170.7500 (3.6)	4755.375 (100)	8 (6.02)
8,001-10,000	3332.5000 (49.4)	813.8750 (12.1)	320.1250 (4.7)	470.6250 (7.0)	503.7500 (7.5)	175.6250 (2.6)	808.7500 (11.9)	324.3750 (4.8)	6749.625 (100)	8 (6.02)
10,001-12,000	3800.0000 (51.83)	1227.5000 (17.6)	135.2500 (1.04)	675.0000 (9.21)	800.0000 (10.91)	1.0000 (0.01)	162.5000 (2.2)	470.0000 (6.4)	7331.25 (100)	4 (3.0)
12,001-14,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14,001-18,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มากกว่า 18,000	4000.0000 (40.0)	800.0000 (8.0)	340.0000 (3.4)	1000.0000 (10.0)	1450.0000 (14.5)	1.0000 (0.00)	600.0000 (6.0)	1810.0000 (18.1)	10001.000 (100)	2 (1.5)
										133 (100)

หมายเหตุ

ค่าในวงเล็บคือค่าร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม

ตารางที่ 5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ และรายได้ระดับต่าง ๆ ของครัวเรือนขนาดกลาง

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	ค่าใช้จ่ายประเภท									จำนวน ครัวเรือน
	อาหาร, เครื่อง ดื่มและยาสูบ	ที่อยู่อาศัย	การรักษา พยาบาล	เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม	พาหนะเดิน ทาง	การศึกษา	การบันเทิง	อื่น ๆ	ค่าใช้จ่าย รวม	
น้อยกว่า 2,000	2087.0500 (62.6)	631.2500 (18.9)	109.4500 (3.3)	103.1500 (3.1)	98.7000 (3.0)	127.2000 (3.8)	79.7500 (2.4)	95.8500 (2.9)	3332.4 (100)	20 (2.1)
2,001-4,000	2333.9522 (67.1)	464.2967 (13.4)	79.1148 (2.3)	128.8995 (3.7)	130.5455 (3.8)	116.4976 (3.3)	51.2632 (1.4)	170.2823 (4.9)	3474.8518 (100)	209 (22.0)
4,001-6,000	3009.5437 (65.2)	614.2928 (13.3)	97.7338 (2.1)	179.0532 (3.9)	202.7643 (4.4)	209.0228 (4.5)	83.8365 (1.8)	221.0989 (4.8)	4617.346 (100)	263 (27.6)
6,001-8,000	3687.3103 (61.9)	700.8851 (11.8)	130.3046 (2.2)	268.5345 (4.5)	407.7184 (6.9)	315.4138 (5.3)	147.4598 (2.5)	294.3736 (4.9)	5952.0001 (100)	174 (18.3)
8,001-10,000	4158.6556 (60.0)	974.8778 (14.0)	107.0667 (1.5)	318.6111 (4.6)	518.5778 (7.5)	357.2222 (5.1)	214.7111 (3.1)	294.5222 (4.2)	6944.2445 (100)	90 (9.4)
10,001-12,000	4507.3175 (59.2)	918.4444 (12.1)	113.3016 (1.5)	361.0794 (4.7)	644.1905 (8.5)	418.0159 (5.5)	242.7460 (3.2)	402.5079 (5.3)	7607.6032 (100)	63 (6.6)
12,001-14,000	5181.1724 (59.2)	814.0345 (9.3)	177.3793 (2.0)	589.6552 (6.8)	846.2069 (9.7)	411.5517 (4.7)	275.0000 (3.1)	455.1724 (5.2)	8750.1724 (100)	29 (3.0)
14,001-18,000	5360.4255 (52.2)	1361.7234 (13.3)	139.8085 (1.4)	478.9362 (4.7)	1298.0213 (12.6)	371.6809 (3.6)	455.7021 (4.4)	803.0638 (7.8)	10269.361 (100)	47 (4.9)
มากกว่า 18,000	6379.6724 (46.4)	2316.6379 (16.9)	188.0172 (1.4)	876.0345 (6.4)	1925.5690 (14.0)	704.3103 (5.1)	663.4483 (4.8)	688.2414 (5.0)	13741.93 (100)	58 (6.1)
										953 (100)

หมายเหตุ ค่าในวงเล็บคือร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม

ตารางที่ 5.4 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ และรายได้ระดับต่าง ๆ ของครัวเรือนขนาดใหญ่

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	ค่าใช้จ่ายประเภท									จำนวน ครัวเรือน
	อาหาร, เครื่อง ดื่มและยาสูบ	ที่อยู่อาศัย	การรักษา พยาบาล	เสื้อผ้า, เครื่องนุ่งห่ม	พาหนะเดิน ทาง	การศึกษา	การบันเทิง	อื่น ๆ	ค่าใช้จ่าย รวม	
น้อยกว่า 2,000	3600.0000 (56.7)	780.0000 (12.3)	248.3333 (3.9)	508.3333 (8.0)	100.3333 (1.6)	666.6667 (10.5)	200.3333 (3.1)	250.0000 (3.9)	6353.999 (100)	3 (0.4)
2,001-4,000	3043.3333 (68.1)	536.3333 (12.1)	93.5111 (2.1)	149.0889 (3.3)	191.4667 (4.3)	249.1556 (5.6)	32.1556 (0.7)	171.9333 (3.8)	4468.9778 (100)	45 (6.3)
4,001-6,000	3576.3707 (66.8)	635.6121 (11.9)	96.6552 (1.8)	189.1207 (3.5)	248.3707 (4.6)	333.5517 (6.2)	66.0259 (1.2)	212.8793 (4.0)	5358.5863 (100)	116 (16.3)
6,001-8,000	4229.2063 (62.8)	776.5159 (11.5)	157.3730 (2.8)	264.1190 (3.9)	412.1190 (6.1)	488.9127 (7.3)	110.1984 (1.6)	298.1349 (4.4)	6736.5692 (100)	126 (17.7)
8,001-10,000	5016.2655 (63.2)	874.6726 (11.0)	187.1504 (2.4)	340.9646 (4.3)	532.2124 (6.7)	540.3451 (6.8)	150.1593 (1.9)	290.1947 (3.7)	7931.9646 (100)	113 (16.0)
10,001-12,000	5462.7792 (60.3)	973.8442 (10.3)	196.4805 (2.2)	428.3506 (4.8)	627.6364 (7.0)	564.5584 (6.3)	264.8961 (3.0)	459.3117 (5.1)	8977.8571 (100)	77 (10.8)
12,001-14,000	6150.0370 (61.9)	800.3704 (8.1)	170.3148 (1.7)	.6111 (0.0)	815.0370 (8.2)	625.7593 (6.3)	397.4630 (4.0)	379.4074 (3.8)	9935.0000 (100)	54 (7.6)
14,001-18,000	6463.3382 (58.2)	1203.1618 (10.9)	201.3382 (1.8)	570.0441 (5.1)	1013.7794 (9.1)	587.3382 (5.3)	382.9265 (3.4)	695.6912 (6.2)	11142.616 (100)	68 (9.6)
มากกว่า 18,000	7690.1743 (53.4)	1813.3853 (12.6)	268.4862 (1.9)	698.6697 (4.9)	1501.4587 (10.6)	1004.9083 (7.0)	507.6239 (3.5)	853.4404 (5.9)	14398.144 (100)	109 (15.3)
										711 (100)

หมายเหตุ ค่าในวงเล็บคือร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม

สำหรับครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่ำ มีค่าใช้จ่ายในหมวดนี้ในสัดส่วน ร้อยละ 3 แต่เมื่อรายได้สูงขึ้น ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นตามลำดับ คือ 3.8, 4.4, 6.9, 7.5, 8.5, 9.7, 12.6 และ 14.0 ค่าใช้จ่ายหมวดเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ค่าใช้จ่ายบันเทิง ก็เช่นเดียวกันกับค่าใช้จ่ายหมวดพาหนะ นั่นคือสำหรับครัวเรือนที่มีรายได้ในระดับสูงขึ้น ค่าใช้จ่ายในหมวดต่าง ๆ ดังกล่าว มีสัดส่วนต่อค่าใช้จ่ายรวมสูงขึ้น ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ของครัวเรือนขนาดกลางมีสัดส่วนต่อค่าใช้จ่ายรวมประมาณ ร้อยละ 5 ซึ่งก็ไม่สูงมากนัก

สำหรับครัวเรือนขนาดใหญ่ นั้น ก็มีลักษณะการใช้จ่ายเหมือนกับครัวเรือนขนาดเล็ก และขนาดกลาง นั่นคือ สัดส่วนในการใช้จ่ายเป็นค่าอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบนั้น มีค่ามากที่สุด และสำหรับครัวเรือนที่มีรายได้สูงขึ้น สัดส่วนนี้ก็มีค่าลดลง ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 5.4 ค่าใช้จ่ายรายการหนึ่งที่น่าสนใจคือ ค่าใช้จ่ายพาหนะเดินทางจะเห็นได้ว่า สำหรับครัวเรือนที่มีรายได้มากขึ้น ค่าใช้จ่ายหมวดนี้มีสัดส่วนต่อค่าใช้จ่ายรวมสูงขึ้น โดยครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือน มีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายหมวดนี้เป็นร้อยละ 1.6 ของค่าใช้จ่ายรวม ครัวเรือนที่มีรายได้เดือนละ 2,001-4,000 บาท ใช้จ่ายค่าพาหนะเดินทางร้อยละ 4.3 ของค่าใช้จ่ายรวม ครัวเรือนที่มีรายได้ 4,001-6,000 บาท ใช้จ่ายหมวดนี้ร้อยละ 4.6 ของค่าใช้จ่ายรวม และสัดส่วนของค่าใช้จ่ายนี้ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 6.1, 6.7, 7.0, 8.2, 9.1 และ 10.8 ของค่าใช้จ่ายรวมสำหรับครัวเรือนที่มีรายได้ครัวเรือน 6,001-2,000 บาท, 8,001-10,000 บาท, 10,001-12,000 บาท, 12,001-14,000 บาท, 14,001-18,000 บาท และมากกว่า 18,000 บาท ตามลำดับ

5.2 ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ ของครัวเรือนจำแนกตามระดับรายได้

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายหมวดอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ เป็นรายการที่สำคัญมากที่สุดของครัวเรือน ดังนั้น จึงนำค่าใช้จ่ายหมวดอาหารมาแยกพิจารณาเป็นรายการย่อย โดยแยกประเภทอาหารออกเป็น 10 ประเภท คือ ข้าวและแป้ง เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ปลา นมเนยไข่ น้ำมันและไขมัน ผลไม้ ถั่วเปลือกแข็ง ผัก น้ำตาลและของหวาน และอื่น ๆ การแบ่งประเภทอาหารดังกล่าวนี้แบ่งตามการแบ่งของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยนี้กับผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

พิจารณาตารางที่ 5.5 ซึ่งแสดงข้อมูลค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ ของครัวเรือนรวม แบ่งตามชั้นของรายได้ จะเห็นได้ว่า ครัวเรือนใช้จ่ายเงินเพื่อซื้ออาหารสดประเภทเนื้อสัตว์ สัตว์ปีกมากที่สุด ประเภทอาหารที่มีการใช้จ่ายที่มากรองลงมานั้นก็แตกต่างกันไป แล้วแต่ระดับรายได้ต่อเนื่องของครัวเรือน นั่นคือ สำหรับครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำคือ ต่ำกว่า 8,000 บาทต่อเดือน ใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อข้าวและแป้งมากเป็นที่สองรองจากค่าใช้จ่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก สำหรับครัวเรือนที่มีรายได้ประมาณ 8,000 บาทถึง 12,000 บาทต่อเดือน ใช้จ่ายเงินซื้ออาหารประเภทปลามากเป็นที่สองรองจากอาหารประเภทเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก โดยอาหารประเภทข้าวและแป้งนั้น ครัวเรือนในกลุ่มนี้ใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อรับประทานมากเป็นอันดับสาม ส่วนครัวเรือนที่มีรายได้ต่อเนื่องเดือน 12,001-18,000 บาทนั้น ใช้จ่ายเงินซื้อผลไม้มากเป็นที่สองรองจากเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก สำหรับอาหารประเภทปลานั้น ครัวเรือนในกลุ่มนี้ใช้จ่ายเงินซื้ออาหารเป็นอันดับสาม และอันดับสี่คือค่าใช้จ่ายอาหารประเภทข้าวและแป้ง ครัวเรือนที่มีรายได้ต่อเนื่องมากกว่า 18,000 บาท ใช้จ่ายเงินเพื่อซื้ออาหารประเภทปลามากเป็นที่สอง รองลงมาคือผลไม้ อันดับสี่ คือข้าวและแป้ง ประเภทอาหารที่ครัวเรือนในกรุงเทพมหานครชั้นกลางซื้อรับประทานน้อยที่สุด คือ อาหารประเภทถั่วเปลือกแข็ง โดยครัวเรือนที่มีรายได้ต่อเนื่องตั้งแต่ 2,000 บาทขึ้นไป ใช้จ่ายเงินเพื่อซื้ออาหารประเภทถั่วเปลือกน้อยที่สุด คืออยู่ในลำดับที่ 10 แต่ครัวเรือนที่มีรายได้ต่อเนื่องน้อยกว่า 2,000 บาท ใช้จ่ายเงินเพื่อซื้ออาหารประเภทเครื่องปรุงรสต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในหมวดประเภทอาหารอื่น ๆ น้อยที่สุด ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทถั่วนั้น ซื้อรับประทานมากเป็นอันดับที่ 7

เมื่อพิจารณาครัวเรือนทั้งหมด จะพบว่าครัวเรือนในกรุงเทพมหานครชั้นกลางใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อเนื้อสัตว์และสัตว์ปีกมากที่สุดคือ ร้อยละ 26.6 ของค่าใช้จ่ายอาหารทั้งหมด รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทข้าวและแป้ง ร้อยละ 14.0 อันดับสามคือ ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทปลา ร้อยละ 13.5 อันดับสี่ คือค่าใช้จ่ายอาหารประเภทผลไม้ ร้อยละ 12.2 อันดับต่อ ๆ ไป เรียงจากมากไปหาน้อย คือค่าใช้จ่ายประเภทผัก ร้อยละ 11.7 ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทนมเนยไข่ ร้อยละ 8.6 ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทน้ำตาลขนมหวาน ร้อยละ 6.0 ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทน้ำมัน ไขมัน ร้อยละ 4.1 ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทอื่น ๆ

ตารางที่ 5.5 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ และรายได้ระดับต่าง ๆ ของครัวเรือนรวม

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	ค่าใช้จ่ายอาหาร											จำนวน ครัวเรือน
	ข้าวและ แป้ง	เนื้อสัตว์ สด/ปีก	ปลาและ สัตว์น้ำอื่น ๆ	นม เหย ย	น้ำมัน โยน	ผลไม้	ถั่วเปลือก แข็ง	ผัก	น้ำตาลและ ของหวาน	อื่น ๆ	ค่าใช้จ่าย อาหารสตรีม	
น้อยกว่า 2,000	199.2564 (21.7)	233.2051 (25.4)	100.5128 (10.9)	58.5897 (6.4)	52.8462 (5.7)	62.3077 (6.8)	55.5128 (6.0)	85.7692 (9.3)	44.5897 (4.9)	26.5897 (2.9)	918.3793 (100)	39
2,001-4,000	188.6891 (16.1)	316.5577 (27.1)	132.3782 (11.4)	107.3942 (9.2)	57.6282 (4.9)	115.1538 (9.8)	9.1731 (0.8)	145.7500 (12.5)	71.6603 (6.1)	24.5801 (2.1)	1169.4647 (100)	312
4,001-6,000	237.7067 (15.1)	410.8317 (2.1)	193.8702 (12.3)	128.7380 (8.2)	63.7861 (4.0)	178.9760 (11.4)	15.4111 (0.9)	199.2957 (12.7)	116.9399 (7.4)	29.7740 (1.9)	1575.3294 (100)	416
6,001-8,000	274.1234 (14.6)	522.6753 (27.8)	226.0747 (12.0)	164.1526 (8.7)	86.7110 (4.6)	217.0162 (11.6)	17.3344 (0.9)	219.2305 (11.7)	111.1039 (5.9)	41.6039 (2.2)	1880.0259 (100)	308
8,001-10,000	293.3934 (13.7)	554.1043 (26.0)	309.0995 (14.5)	187.6919 (8.8)	85.1327 (4.0)	263.1611 (12.3)	25.3744 (1.2)	242.3460 (11.4)	131.5782 (6.2)	42.5972 (1.9)	2134.4787 (100)	211
10,001-12,000	298.9580 (13.1)	626.3916 (27.5)	334.3357 (14.7)	201.2708 (8.8)	94.7153 (4.2)	266.0139 (11.7)	16.9792 (0.7)	270.0000 (11.8)	132.1389 (5.8)	37.7153 (1.7)	2273.5187 (100)	143
12,001-14,000	326.6386 (12.0)	715.6506 (26.4)	356.3355 (13.1)	271.6145 (10.0)	102.5904 (3.8)	394.2169 (14.5)	27.5904 (1.0)	324.6386 (12.0)	137.0361 (5.1)	56.0000 (2.1)	2712.3616 (100)	83
14,001-18,000	307.3043 (12.0)	690.7. 7 (26.9)	367.1739 (14.3)	217.5130 (8.5)	91.2696 (3.6)	387.1739 (15.1)	30.1826 (1.2)	274.3739 (10.7)	146.8435 (5.7)	51.5217 (2.0)	2564.0781 (100)	115
มากกว่า 18,000	460.2840 (13.1)	909.1006 (26.0)	554.3491 (15.9)	273.3314 (7.8)	124.0710 (3.6)	473.7870 (13.6)	43.6213 (1.3)	374.7988 (10.7)	172.1243 (4.9)	107.6391 (3.1)	3493.1066 (100)	169
รวม	275.5312 (14.0)	522.6676 (26.6)	264.0195 (13.5)	168.1931 (8.6)	80.6144 (4.1)	239.7334 (12.2)	20.9844 (1.1)	288.7718 (11.7)	117.4763 (6.0)	42.8987 (2.2)	1960.8904 (100)	1797

ซึ่งหมายถึง เครื่องปรุงรสต่าง ๆ ร้อยละ 2.2 และค่าใช้จ่ายอาหารประเภทข้าวเปลือกแข็ง ร้อยละ 1.1

เมื่อแบ่งครัวเรือนออกเป็น 3 ขนาด คือขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ แล้ว ตัวเลขที่แสดงค่าใช้จ่ายและสัดส่วนของค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทต่อค่าใช้จ่ายรวม ซึ่งแสดงใน ตารางที่ 5.6 ตารางที่ 5.7 และ ตารางที่ 5.8 ก็มีแบบแผนการใช้จ่ายคล้ายกันกับของ ครัวเรือนรวม ยกเว้นข้อมูลสำหรับครัวเรือนขนาดเล็กที่มีจำนวนครัวเรือนตัวอย่างไม่มากนัก คือ 133 ครัวเรือน หรือร้อยละ 7 ของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด ที่มีแบบแผนการใช้จ่าย อาหารประเภทต่าง ๆ แตกต่างจากแบบแผนของครัวเรือนทั้งหมดโดยเฉลี่ย สำหรับครัวเรือน ขนาดกลาง (ตารางที่ 5.7) ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์และสัตว์ปีกมีค่ามากที่สุด ยกเว้นสำหรับครัวเรือนขนาดกลางที่มีรายได้น้อยกว่า 2,000 บาทต่อเดือน ที่ใช้จ่ายหมวดนี้ มากเป็นอันดับสอง ในขณะที่อันดับหนึ่ง คือค่าใช้จ่ายอาหารประเภทข้าวและแป้ง ในกลุ่มครัว เรือนขนาดกลาง ข้าวและแป้งเป็นประเภทอาหารที่ครัวเรือนใช้จ่ายเงินซื้อในสัดส่วนไม่สูงนัก นั่นคือ ครัวเรือนที่มีรายได้ 2,001-6,000 ใช้จ่ายเงินซื้อข้าวและแป้งเป็นอันดับสอง ครัว เรือนที่มีรายได้ 6,001-8,000 ใช้จ่ายเงินซื้อข้าวและแป้งเป็นอันดับสาม ครัวเรือนที่มี รายได้ 8,001-10,000 ใช้จ่ายเงินซื้อข้าวและแป้งเป็นอันดับสี่ และครัวเรือนที่มีรายได้ มากกว่า 10,000 บาท ใช้จ่ายเงินซื้อข้าวและแป้งเป็นอันดับห้า ค่าใช้จ่ายอาหารประเภท ปลาเนื้อ ครัวเรือนขนาดกลางที่มีรายได้น้อยใช้จ่ายกับซื้อปลาเป็นอันดับสี่หรืออันดับห้า แต่ สำหรับครัวเรือนที่มีรายได้มากกว่า 6,000 บาทต่อเดือน ใช้จ่ายเงินเพื่อซื้ออาหารประเภท ปลาบริโภคมากเป็นอันดับที่สองหรืออันดับที่สาม ครัวเรือนขนาดกลางที่มีรายได้ 8,001- 10,000 บาท ใช้จ่ายเงินเพื่อซื้ออาหารประเภทผลไม้ บริโภคมากเป็นอันดับสอง เช่นเดียวกับ ครัวเรือนที่มีรายได้ 12,000-18,000 บาทต่อเดือน ในกลุ่มครัวเรือนขนาดกลางนี้ ไม่ว่าจะครัวเรือนจะมีรายได้น้อยหรือมาก ต่างก็ใช้จ่ายเงินเพื่อซื้ออาหารประเภทข้าว เปลือกแข็งน้อยที่สุดเหมือนกัน

ตารางที่ 5.8 แสดงค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ ของครัวเรือนขนาดใหญ่ จะเห็นได้ว่า ครัวเรือนขนาดใหญ่ทุกระดับรายได้นั้นครัวเรือนที่มีรายได้น้อยกว่า

ตารางที่ 5.6 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ และรายได้ระดับต่าง ๆ ของครัวเรือนขนาดเล็ก

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	ค่าใช้จ่ายอาหาร											จำนวน ครัวเรือน
	ข้าวและ แป้ง	เนื้อสัตว์ สดทุก	ปลาและ สัตว์น้ำอื่น ๆ	นม เนย ไข่	น้ำมัน ไขมัน	ผลไม้	ถั่วเปลือก แข็ง	ผัก	น้ำตาลและ ของหวาน	อื่น ๆ	ค่าใช้จ่าย อาหารโดยรวม	
น้อยกว่า 2,000	91.0625 (14.0)	216.8750 (33.2)	115.6250 (17.7)	31.6250 (4.8)	41.8750 (6.4)	61.8750 (9.5)	1.5625 (0.2)	62.8125 (9.6)	9.6875 (1.5)	19.9375 (3.1)	652.9375 (100)	16
2,001-4,000	82.0000 (13.2)	127.5862 (20.6)	91.1897 (14.7)	53.3103 (8.6)	40.0517 (6.5)	84.3103 (13.6)	5.9483 (1.0)	73.8793 (11.9)	47.5812 (7.7)	13.9138 (2.2)	619.7758 (100)	58
4,001-6,000	218.8919 (20.3)	158.2432 (14.7)	88.1622 (8.2)	59.7568 (5.6)	34.9730 (3.3)	125.6757 (11.7)	10.0000 (0.9)	145.6757 (13.5)	219.8108 (20.4)	15.1892 (1.4)	1076.3785 (100)	37
6,001-8,000	128.7500 (11.5)	268.7500 (24.0)	213.1250 (19.0)	115.1250 (10.3)	52.8750 (4.7)	168.7500 (15.0)	4.3750 (0.4)	135.0000 (12.0)	11.6250 (1.0)	24.0000 (2.1)	1122.375 (100)	8
8,001-10,000	178.7500 (14.0)	297.0000 (23.2)	161.2500 (12.6)	81.5000 (6.4)	26.2500 (2.1)	286.8750 (22.4)	23.1250 (1.8)	131.2500 (10.3)	64.5000 (5.0)	27.5000 (2.2)	1278.000 (100)	8
10,001-12,000	142.5000 (12.0)	275.0000 (23.2)	137.5000 (11.6)	27.5000 (2.3)	28.7500 (2.4)	395.0000 (33.4)	7.5000 (0.6)	132.5000 (11.2)	29.5000 (2.5)	9.5000 (0.8)	1184.75 (100)	4
12,001-14,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14,001-18,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มากกว่า 18,000	120.0000 (5.5)	125.0000 (5.7)	375.0000 (17.2)	255.0000 (11.7)	30.0000 (1.4)	900.0000 (41.3)	15.0000 (0.7)	300.0000 (13.8)	50.0000 (2.3)	10.0000 (0.4)	2180.000 (100)	2

ตารางที่ 5.7 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ และรายได้ระดับต่าง ๆ ของครัวเรือนชนบทกลาง

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	ค่าใช้จ่ายอาหาร										จำนวน ครัวเรือน	
	ข้าวและ แป้ง	เนื้อสัตว์ สัตว์ปีก	ปลาและ สัตว์น้ำอื่น ๆ	นม เนย ไข่	น้ำมัน ไขมัน	ผลไม้	ถั่วเปลือก แข็ง	ผัก	น้ำตาลและ ของหวาน	อื่น ๆ		ค่าใช้จ่าย อาหารสัปดาห์
น้อยกว่า 2,000	282.7000 (27.4)	255.0000 (24.7)	88.5000 (8.6)	78.7000 (7.6)	67.0500 (6.5)	53.5000 (5.2)	4.5000 (0.4)	97.0000 (9.4)	75.2000 (7.3)	29.4000 (2.9)	1031.55 (100)	20
2,001-4,000	194.1388 (15.9)	346.0718 (28.4)	136.7416 (11.2)	117.2010 (9.6)	57.5407 (4.7)	120.8995 (9.9)	9.7743 (0.8)	150.1148 (12.3)	61.2010 (5.0)	26.7512 (2.2)	1220.4547 (100)	203
4,001-6,000	206.9392 (13.7)	395.8593 (26.2)	188.8555 (12.5)	130.2814 (8.6)	58.0152 (3.9)	190.4068 (12.6)	16.9886 (1.1)	192.3080 (12.8)	100.4373 (6.7)	28.7110 (1.9)	1508.8023 (100)	263
6,001-8,000	226.0632 (12.6)	491.3966 (27.3)	229.9195 (12.8)	161.0172 (8.9)	81.4540 (4.5)	221.0517 (12.3)	16.6839 (0.9)	212.4368 (11.8)	119.0632 (6.6)	40.7184 (2.3)	1799.8045 (100)	174
8,001-10,000	232.7444 (12.9)	432.8889 (23.9)	260.4444 (14.4)	166.2778 (9.2)	68.2333 (3.8)	270.6111 (15.0)	21.9889 (1.2)	205.8889 (11.4)	116.3222 (6.4)	31.8222 (1.8)	1806.7221 (100)	90
10,001-12,000	244.1452 (12.0)	500.6935 (24.7)	341.6129 (16.9)	194.4127 (9.6)	79.6825 (3.9)	254.6825 (12.6)	16.1905 (0.8)	261.1111 (12.9)	105.7302 (5.2)	28.9683 (1.4)	2027.2294 (100)	62
12,001-14,000	260.3793 (10.5)	589.9655 (23.7)	347.2414 (14.0)	219.6897 (8.8)	94.9655 (3.8)	454.4828 (18.3)	18.1034 (0.7)	333.7931 (13.4)	129.5172 (5.2)	40.0690 (1.6)	2488.2069 (100)	23
14,001-18,000	198.5745 (9.3)	626.5532 (29.2)	306.1702 (14.3)	187.7872 (8.8)	65.2553 (3.0)	363.5106 (17.0)	12.9787 (0.6)	201.5532 (9.4)	138.0851 (6.4)	42.4255 (2.0)	2142.8935 (100)	47
มากกว่า 18,000	309.6552 (10.8)	686.3793 (23.9)	536.3798 (18.7)	239.8793 (8.3)	102.7931 (3.6)	456.7241 (15.9)	23.7931 (0.8)	348.5517 (12.1)	124.8966 (4.3)	47.2069 (1.6)	2876.2586 (100)	58

ตารางที่ 5.8 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ และระดับรายได้ต่าง ๆ ของครัวเรือนขนาดใหญ่

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	ค่าใช้จ่ายอาหาร										ค่าใช้จ่าย อาหารสดรวม	จำนวน ครัวเรือน
	ข้าวและ แป้ง	เนื้อสัตว์ สดปีก	ปลาและ สัตว์น้ำอื่น ๆ	นม เนย ไข่	น้ำมัน ไขมัน	ผลไม้	ถั่วเปลือก แข็ง	ผัก	น้ำตาลและ ของหวาน	อื่น ๆ		
น้อยกว่า 2,000	220.0000 (13.8)	175.0000 (11.0)	100.0000 (6.3)	68.3333 (4.3)	16.6667 (1.0)	123.3333 (7.8)	683.3333 (43.0)	133.3333 (8.4)	26.6667 (1.7)	43.3333 (2.7)	1589.6669 (100)	3
2,001-4,000	300.8889 (13.3)	423.0444 (25.9)	166.6667 (10.3)	131.5556 (8.0)	80.6889 (4.9)	128.2222 (7.8)	10.4444 (0.7)	218.1111 (13.3)	151.2667 (9.2)	28.2444 (1.7)	1641.1333 (100)	45
4,001-6,000	313.4655 (16.6)	525.3448 (27.9)	238.9569 (12.7)	147.2414 (7.8)	86.0603 (4.6)	170.0000 (9.0)	13.5603 (0.7)	232.2414 (12.3)	121.5431 (6.4)	30.8362 (2.0)	1885.3102 (100)	116
6,001-8,000	349.7222 (17.2)	581.9921 (28.5)	221.5873 (10.9)	171.5952 (8.4)	96.1190 (4.7)	214.5079 (10.5)	19.0556 (0.9)	233.9603 (11.5)	106.4286 (5.2)	43.9444 (2.2)	2038.9126 (100)	126
8,001-10,000	349.8142 (14.2)	688.8496 (27.2)	358.3186 (14.6)	212.2655 (8.6)	102.7611 (4.2)	255.5457 (10.4)	28.2301 (1.2)	279.5556 (11.4)	143.4779 (6.1)	52.2478 (2.1)	2456.1565 (100)	113
10,001-12,000	351.2222 (13.8)	745.8571 (29.4)	338.7013 (13.3)	215.9091 (8.5)	110.4416 (4.4)	268.5844 (10.6)	18.1169 (0.7)	284.4156 (11.2)	159.0906 (6.3)	46.3377 (1.8)	2538.6751 (100)	77
12,001-14,000	362.2222 (12.8)	783.1481 (27.6)	361.2963 (12.7)	293.5000 (10.6)	106.6852 (3.8)	361.8519 (12.8)	32.8852 (1.1)	319.7222 (11.3)	141.0741 (5.0)	64.5566 (2.3)	2832.7408 (100)	54
14,001-18,000	382.4559 (13.4)	735.0735 (25.8)	409.3382 (14.3)	238.0588 (8.3)	109.2500 (3.8)	403.5294 (14.1)	42.0735 (1.5)	324.7059 (11.4)	152.8971 (5.4)	57.8088 (2.0)	2835.1911 (100)	63
มากกว่า 18,000	546.6789 (14.2)	1042.0000 (27.1)	567.2018 (14.7)	291.4679 (7.6)	137.1193 (3.6)	475.0459 (12.4)	54.6972 (1.4)	390.1376 (10.1)	199.4954 (5.2)	141.5872 (3.7)	3845.4312 (100)	103

ตารางที่ 5.9 ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ และสัดส่วนของค่าใช้จ่ายอาหารแต่ละประเภทต่อค่าใช้จ่ายอาหารรวม

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	ค่าใช้จ่ายอาหาร สด		ค่าใช้จ่ายอาหาร กึ่งสำเร็จรูป		ค่าใช้จ่ายอาหาร สำเร็จรูป		ค่าใช้จ่ายอาหาร รวม	
	บาท/เดือน	ร้อยละ	บาท/เดือน	ร้อยละ	บาท/เดือน	ร้อยละ	บาท/เดือน	ร้อยละ
น้อยกว่า 2,000	666.82	39.8	161.82	9.7	847.91	50.5	1676.55	100
2,001-4,000	1093.29	67.9	154.73	9.6	361.97	22.5	1609.99	100
4,001-6,000	1406.56	54.2	268.51	10.4	917.93	35.4	2593.0	100
6,001-8,000	1674.67	49.1	355.91	10.4	1377.93	40.5	3408.51	100
8,001-10,000	2094.03	49.4	456.72	10.8	1691.01	39.8	4241.76	100
10,001-12,000	2328.08	45.1	471.24	9.1	2363.89	45.8	5163.21	100
12,001-14,000	2625.79	46.4	615.11	10.9	2412.90	42.7	5653.8	100
14,001-18,000	2906.10	44.0	686.61	10.4	3006.96	45.6	6599.67	100
มากกว่า 18,000	4146.43	50.0	925.57	11.2	3214.67	38.8	8286.67	100

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2,000 บาทต่อเดือน ใช้จ่ายเงินซื้ออาหารประเภทเนื้อสัตว์และสัตว์ปีกมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือค่าใช้จ่ายอาหารประเภทข้าวและแป้ง อย่างไรก็ตามอาหารประเภทข้าวและแป้งนี้ ครัวเรือนขนาดใหญ่ที่มีรายได้ 8,001-10,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 18,000 บาท ใช้จ่ายเงินซื้อเพื่อบริโภคมากเป็นอันดับสาม โดยค่าใช้จ่ายอาหารประเภทปลา ครัวเรือนในกลุ่มดังกล่าวนี้ใช้จ่ายมากเป็นอันดับสอง สำหรับครัวเรือนที่มีรายได้ระดับอื่น ๆ ใช้จ่ายเงินซื้ออาหารประเภทปลามากเป็นอันดับสามหรืออันดับสี่ ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทหัวของครัวเรือนขนาดใหญ่ก็เหมือนกันกับของครัวเรือนขนาดเล็กและขนาดกลาง นั่นคือ ครัวเรือนใช้จ่ายเงินเพื่อซื้ออาหารประเภทหัวเปลือกแข็งน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ แล้ว คณะผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารสัตว์ อาหารส่วา เร็จรูปและอาหารกึ่งส่วา เร็จรูปของครัวเรือนด้วย ดังแสดงในตารางที่ 5.9 ตารางดังกล่าวแบ่งครัวเรือนตามขนาดของรายได้รวมของครัวเรือน โดยพิจารณารายได้ต่อเดือนของครัวเรือน จากตัวเลขที่แสดงอัตราส่วนของค่าใช้จ่ายอาหารสัตว์ต่อค่าใช้จ่ายอาหารรวมอัตราส่วนของค่าใช้จ่ายอาหารส่วา เร็จรูปต่อค่าใช้จ่ายอาหารรวมและอัตราส่วนของค่าใช้จ่ายอาหารกึ่งส่วา เร็จรูปต่อค่าใช้จ่ายอาหารรวม จะพบว่า สำหรับครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่อเดือนสูงขึ้น อัตราส่วนของค่าใช้จ่ายอาหารสัตว์ลดลง ในขณะที่อัตราส่วนของค่าใช้จ่ายอาหารส่วา เร็จรูปและอัตราส่วนของค่าใช้จ่ายอาหารกึ่งส่วา เร็จรูปมีค่าเพิ่มขึ้น ยกเว้นครัวเรือนที่มีระดับรายได้น้อยกว่า 2,000 และมากกว่า 18,000 บาท ต่อเดือน ซึ่งครัวเรือนในกลุ่มนี้มีน้อยมาก ดังนั้น จึงตัดออกจากการพิจารณา

5.3 สมการการบริโภคของการใช้จ่ายอุปโภคบริโภคประเภทต่าง ๆ ของครัวเรือน

5.3.1 ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคประเภทต่าง ๆ กับรายได้ของครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่าง ๆ

ถ้าแบ่งครัวเรือนตัวอย่างในกรุงเทพมหานครชั้นกลางตามระดับรายได้

เป็น 3 กลุ่ม คือครัวเรือนที่มีรายได้ระดับต่ำ กลาง และสูง คือมีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาท ต่อเดือน รายได้ 6,000-12,000 บาทต่อเดือนและรายได้มากกว่า 12,000 บาทต่อเดือน

ตามลำดับ จำนวนครัวเรือนในกลุ่มรายได้ระดับต่ำ กลาง และสูง เป็น 767, 663 และ 367 ครัวเรือน ตามลำดับ จากครัวเรือนตัวอย่าง 1,797 ครัวเรือน จากข้อมูลนี้จะเป็นว่าครัวเรือนส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มรายได้น้อย ซึ่งต่อไปจะพิจารณาความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคประเภทต่าง ๆ กับรายได้ของกลุ่มรายได้ระดับต่าง ๆ เหล่านี้ในรูปสมการการบริโภคแบบสมการเส้นตรง ผลการประมาณสมการดังกล่าวแสดงในตารางที่ 5.10 เพื่อพิจารณาครัวเรือนรวมทั้งหมดโดยไม่แบ่งชั้นของรายได้สรุปได้ว่า รายได้เป็นตัวแปรที่มีนัยยะสำคัญในการกำหนดค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคทุกประเภท โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะ ซึ่งมี R^2 เป็น 0.45 และ 0.34 ตามลำดับ ส่วนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอกจากนี้ สามารถอธิบายได้ด้วยรายได้เช่นเดียวกัน แต่มีนัยยะสำคัญสูงไม่มากและค่า R^2 ก็ไม่สูงมากนัก ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยารักษาโรคเป็นค่าใช้จ่ายที่อธิบายด้วยรายได้น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เมื่อใช้รูปสมการการบริโภคเป็นสมการล็อก (ตารางที่ 5.11) สำหรับครัวเรือนรวมทั้งหมด รายได้เป็นตัวแปรที่กำหนดที่มีนัยยะสำคัญสำหรับค่าใช้จ่ายทุกประเภทเช่นเดียวกับสมการเส้นตรง และอธิบายค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะได้ดีที่สุด เช่นเดียวกัน คือมี R^2 เป็น .59 และ .21 ตามลำดับ และอธิบายได้น้อยที่สุดสำหรับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยารักษาโรค และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม

สำหรับครัวเรือนรายได้น้อยนั้น รายได้เป็นตัวแปรที่สำคัญในการอธิบายค่าใช้จ่ายเกือบทุกประเภท ยกเว้นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยารักษาโรค และสามารถอธิบายค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ได้ดีที่น้อยคือมี $R^2 = 0.28$ สำหรับครัวเรือนรายได้ปานกลาง รายได้เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคได้ทุกประเภท โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ มี $R^2 = 0.14$ เช่นเดียวกับครัวเรือนรายได้น้อย และสามารถอธิบายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยารักษาโรคได้น้อยที่สุด สำหรับครัวเรือนรายได้สูงซึ่งมีจำนวนครัวเรือนน้อยที่สุดในตัวอย่างนั้น รายได้เป็นตัวแปรที่อธิบายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้น้อยกว่าครัวเรือนรายได้อื่น ๆ โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างหมวดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้ว รายได้ก็ยังล้าสามารถอธิบายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ

ค่าประมาณการของสัมประสิทธิ์การบริโภคแบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ค่าใช้จ่าย (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
อาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ	1797	2515.5465	.1685	38.132	.4475	1454.0236
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	970.1832	.4095	17.312	.2815	299.7043
6,000 - 12,000	663	1877.1597	.2826	10.251	.1372	105.0798
มากกว่า 12,000	367	5234.1864	.0606	5.688	.0814	32.3559
ที่อยู่อาศัย	1797	380.4430	.0508	20.775	.1938	431.6099
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	273.7714	.0695	5.043	.0322	25.4345
6,000 - 12,000	663	238.6735	.0685	4.901	.0351	24.0178
มากกว่า 12,000	367	573.5006	.0433	5.784	.0840	33.4584
ยารักษาโรค	1797	88.4694	.0050	7.729	.0322	59.7431
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	68.1795	.0048	1.353	.0024	1.8295
6,000 - 12,000	663	70.3171	.0091	1.736	.0045	3.0147
มากกว่า 12,000	367	171.7691	.0016	.976	.0026	.9521
เครื่องนุ่งห่ม	1797	103.1812	.0230	20.609	.1914	424.7373
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	40.1627	.0274	6.165	.0473	38.0014
6,000 - 12,000	663	27.4399	.0334	5.087	.0377	25.8731
มากกว่า 12,000	367	415.9981	.0112	3.219	.0276	10.3612

ค่าใช้จ่าย (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
พาหนะเดินทาง	1797	-43.8798	.0608	30.654	.3436	939.6950
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	5.4136	.0397	7.409	.0669	54.8870
6,000 - 12,000	663	-31.3897	.0601	5.229	.0397	27.3448
มากกว่า 12,000	367	268.6606	.0495	7.626	.1374	58.1509
การศึกษา	1797	154.4007	.0235	15.366	.1162	236.1280
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	-27.4694	.0487	7.027	.0606	49.3820
6,000 - 12,000	663	127.2586	.0339	3.005	.0135	9.0300
มากกว่า 12,000	367	454.8482	.0111	2.611	.0183	6.8180
การบันเทิง	1797	1.6378	.0203	19.932	.1812	397.2962
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	23.9632	.0103	3.382	.0174	11.4395
6,000 - 12,000	663	-86.7232	.0305	5.025	.0368	25.2540
มากกว่า 12,000	367	172.9971	.0139	4.263	.0474	18.1697
อื่น ๆ	1797	91.5655	.0269	17.846	.1507	318.4972
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	81.5336	.0263	4.282	.0234	18.3387
6,000 - 12,000	663	-6.0706	.0377	4.510	.0299	20.3360
มากกว่า 12,000	367	241.4862	.0215	4.391	.0502	19.2798

ค่าประมาณของค่าการบริการที่เลือกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ค่าใช้จ่าย (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
อาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ	1797	3.2186	.5598	50.962	.5913	2597.1663
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	2.5411	.6379	19.429	.3304	377.4891
6,000 - 12,000	663	3.0391	.5842	12.580	.1701	158.2675
มากกว่า 12,000	367	5.9603	.2787	6.517	.0957	42.4700
ที่อยู่อาศัย	1797	-0.1125	.7128	15.309	.1155	234.3507
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	.0587	.6911	4.175	.0222	17.4271
6,000 - 12,000	663	-2.4667	.9805	5.231	.0342	27.3632
มากกว่า 12,000	367	-.2571	.7233	5.359	.0668	28.7190
การรักษาโรค	1797	-0.5304	.5025	8.362	.0375	69.9297
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	1.0259	.3112	1.787	.0041	3.1919
6,000 - 12,000	663	-6.0272	1.1157	3.936	.0196	15.4893
มากกว่า 12,000	367	2.6729	.1779	.805	.0016	.6482
เครื่องนุ่งห่ม	1797	-3.3433	.9490	21.698	0.0278	470.7974
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	-3.5237	.9653	6.982	.0599	48.7453
6,000 - 12,000	663	-4.4043	1.0715	5.239	.0343	27.4474
มากกว่า 12,000	367	1.1629	.4892	3.545	.0303	12.5688

ค่าใช้จ่าย (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
พาหนะ เดินทาง	1797	- 7.6051	1.4264	21.509	.2049	462.6532
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	- 6.7044	1.3023	6.022	.0452	36.2616
6,000 - 12,000	663	- 6.9295	1.3626	4.505	.0256	20.2953
มากกว่า 12,000	367	- 1.7101	.8212	3.648	.0321	13.31155
การศึกษา	1797	- 8.2434	1.3837	14.800	.1088	219.0313
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	-11.9175	1.8149	6.498	.0523	42.2304
6,000 - 12,000	663	- 4.1819	.9557	2.114	.0057	4.4809
มากกว่า 12,000	367	- 3.4510	.8805	2.708	.0179	7.3333
การบันเทิง	1797	- 9.6751	1.4593	17.338	.1435	300.6093
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	- 6.8324	1.1052	4.541	.0262	20.6217
6,000 - 12,000	663	-14.1312	1.9621	4.919	.0303	24.1960
มากกว่า 12,000	367	- 2.9826	.7812	2.489	.0512	6.1975
อื่น ๆ	1797	- 1.5634	.7640	19.203	.1704	368.7742
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	- .9859	.6939	5.482	.0378	30.0540
6,000 - 12,000	663	- 3.5561	.9811	5.230	.0342	27.3485
มากกว่า 12,000	367	- .15346	.6244	4.723	.0527	22.3099

ได้ดีที่สุดและเท่า ๆ กับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพาหนะเดินทาง ส่วนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยารักษาโรคนั้นไม่สามารถอธิบายได้ด้วยรายได้เช่นเดียวกับครัวเรือนรายได้น้อย เมื่อใช้รูปแบบการบริโภคเป็นรูปล็อก (ตารางที่ 5.11) สำหรับผู้มีรายได้น้อย รายได้เป็นตัวแปรที่สําคัญที่สุดในการอธิบายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ซึ่งมี $R^2 = 0.33$ ส่วนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นั้น รายได้สามารถอธิบายได้ดีพอสมควร รองลงมาได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพาหนะเดินทาง และรายได้ไม่สามารถอธิบายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยารักษาโรคได้ ส่วนรายได้ระดับกลางนั้นเช่นเดียวกับรายได้น้อยคือรายได้สามารถอธิบายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ได้ดีที่สุด แต่ก็น้อยกว่ากลุ่มผู้มีรายได้น้อย ส่วนค่าใช้จ่ายประเภทอื่นที่เปลี่ยนแปลงตามรายได้รองลงมาได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบันเทิง อย่างไรก็ตาม รายได้เป็นตัวแปรที่อธิบายค่าใช้จ่ายได้ทุกประเภทสำหรับผู้มีรายได้ระดับกลาง แต่อธิบายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาได้ด้อยที่สุด สำหรับผู้มีรายได้นั้น รายได้ก็ยังเป็นตัวแปรที่อธิบายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ได้ดีที่สุด ถึงแม้จะน้อยกว่ากลุ่มผู้มีรายได้น้อยและระดับกลางก็ตาม รายได้สามารถอธิบายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบันเทิงรองลงมา แต่รายได้ไม่สามารถอธิบายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยารักษาโรคได้เช่นเดียวกับผู้มีรายได้น้อย เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้มีรายได้อันต่าง ๆ รายได้เป็นตัวแปรที่อธิบายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ได้ดีที่สุดทั้ง 3 กลุ่มรายได้ โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยและอธิบายได้น้อยลงเมื่อรายได้สูงขึ้นในทางตรงกันข้าม เมื่อรายได้สูงขึ้นรายได้ใช้เป็นตัวแปรอธิบายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบันเทิงได้ดีขึ้น ส่วนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยารักษาโรคอธิบายด้วยรายได้เกือบไม่ได้โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยและรายได้สูงนั้นใช้อธิบายไม่ได้ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างรูปแบบการเส้นตรงและล็อกแล้ว ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ก็ต่างกันมากมีแตกต่างกันบ้างเล็กน้อยและสัมประสิทธิ์ล็อกส่วนใหญ่มีค่า R^2 สูงกว่าเล็กน้อย

5.3.2 ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ และรายได้กับขนาดของครัวเรือน

เมื่อนำตัวแปรขนาดของครัวเรือนมาพิจารณาด้วย ผลการประมาณสัมภาระ ถดถอยเชิงซ้อน แสดงในตารางที่ 5.12 ถ้าพิจารณาครัวเรือนรวมทั้งหมดแล้ว ขนาดของ ครัวเรือนอธิบายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ทีวีที่ลุด รองลงมา ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยารักษาโรค และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ส่วนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอกจากนี้ไม่สามารถอธิบายด้วยขนาดของครัวเรือนได้ ถ้าใช้ สัมภาระรูปล็อก (ตารางที่ 5.12) จะได้ผลที่ใกล้เคียงกันคือขนาดของครัวเรือนอธิบายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ทีวีที่ลุด รองลงมาได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยารักษาโรค และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพาหนะเดินทาง ส่วนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอกจากนี้ ขนาดของครัวเรือนไม่สามารถอธิบายได้

เมื่อแบ่งกลุ่มรายได้เป็น 3 กลุ่ม คือผู้มีรายได้น้อย กลาง และสูง สำหรับ ผู้มีรายได้น้อยนั้น ขนาดของครัวเรือนอธิบายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ทีวีที่ลุด รองลงมาได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพาหนะเดินทาง ส่วนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม นั้น ขนาดของครัวเรือนอธิบายได้น้อยที่สุด ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอกจากนี้ ขนาดของครัวเรือนอธิบายไม่ได้เลย สำหรับผู้มีรายได้อีกกลางและสูงนั้น ขนาดของครัวเรือนอธิบายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาเช่นเดียวกับครัวเรือนที่มีรายได้น้อย แต่ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอกจากนี้ขนาดของครัวเรือนอธิบายไม่ได้เลย ดังนั้น สรุปได้ว่าค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่นั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับขนาดของครัวเรือน มีแต่เพียงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาเท่านั้น ที่ขึ้นอยู่กับขนาดของครัวเรือน สำหรับครัวเรือนที่มีรายได้น้อยนั้น ยังมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพาหนะเดินทางและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ที่ขึ้นอยู่กับขนาดของครัวเรือน

ถ้าใช้สัมภาระรูปล็อก ผลการประมาณสัมภาระใกล้เคียงกับสัมภาระเส้นตรง ดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ ขนาดของครัวเรือนอธิบายค่าใช้จ่ายได้น้อยประเภท ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา ส่วนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยารักษาโรคและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพาหนะเดินทางนั้น สามารถอธิบายได้เล็กน้อยสำหรับ ครัวเรือนรายได้น้อยและรายได้อีกกลาง (ตารางที่ 5.13)

ตารางที่ 5.12 ค่าประมาณการของสัมประสิทธิ์การบริโภคแบบเต็มตรงซึ่งมีรายได้และขนาดของครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระ

ค่าใช้จ่าย (บาท/เดือน)	N	a	b ₁	b ₂	t ₁	t ₂	R ²	F
อาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ	1797	1112.9280	.1372	318.6587	33.738	23.240	.5205	1240.9907
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	376.1917	.3201	230.0265	14.734	14.801	.4416	302.1038
6,000 - 12,000	663	1057.3968	.2598	177.7485	10.034	9.788	.2405	107.9790
มากกว่า 12,000	367	2773.5972	.0619	355.9461	6.503	9.604	.2671	66.3383
ที่อยู่อาศัย	1797	386.3196	.0509	- 1.3351	19.714	- .157	.1938	215.7001
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	306.4609	.0744	-12.6592	5.189	-1.234	.0341	13.4678
6,000 - 12,000	663	246.7941	.0688	- 1.7608	4.893	- .179	.0351	12.0073
มากกว่า 12,000	367	672.7683	.0432	-14.3600	5.770	- .493	.0846	16.8159
ยารักษาโรค	1797	48.5670	.0041	9.0653	6.036	4.078	.0411	30.4457
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	57.5556	.0032	4.1142	.869	1.549	.0055	2.1167
6,000 - 12,000	663	42.4748	.0083	6.037	1.583	1.645	.0086	2.8648
มากกว่า 12,000	367	107.7080	.0016	9.267	.999	1.456	.0024	1.5378
เครื่องนุ่งห่ม	1797	37.9034	.0215	14.8303	18.347	3.851	.1930	221.4180
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	17.9577	.0241	8.5991	5.219	2.607	.0557	22.5420
6,000 - 12,000	663	27.6703	.0334	- .0450	5.063	- .011	.0377	12.9171
มากกว่า 12,000	367	311.5324	.0112	15.1119	3.236	1.118	.0309	5.8090

ค่าใช้จ่าย (บาท/เดือน)	N	a	b ₁	b ₂	t ₁	t ₂	R ²	F
พาหนะเดินทาง	1797	- 61.0796	.0604	3.9076	28.834	.567	.3437	469.8311
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	- 48.1207	.0316	20.7315	5.771	5.284	.0999	42.3714
6,000 - 12,000	663	- 46.6534	.0597	3.3096	5.168	.409	.0400	13.7381
มากกว่า 12,000	367	500.9479	.0494	-33.6024	7.613	-1.331	.1416	30.0227
การศึกษา	1797	-116.3896	.0174	61.5204	11.237	12.067	.1826	200.3853
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	-149.8886	.0303	47.4075	4.444	9.734	.1643	75.0913
6,000 - 12,000	663	- 71.8569	.0284	43.1741	2.559	5.554	.0575	20.1418
มากกว่า 12,000	367	78.1898	.0114	77.1087	2.760	4.778	.0763	15.0268
การบันเทิง	1797	11.2760	.0205	- 2.1897	19.067	- .621	.1814	198.7729
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	32.8663	.0117	- 3.4478	3.673	-1.515	.0177	6.8770
6,000 - 12,000	663	- 25.8325	.0322	-13.2029	5.317	-3.105	.0507	17.6119
มากกว่า 12,000	367	175.4982	.3618	.0139	4.256	- .028	.0474	9.0604
อื่น ๆ	1797	80.992	.0267	2.4022	16.145	.458	.1508	159.2836
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	84.2276	.0267	- 1.0433	4.174	- .228	.0235	9.1840
6,000 - 12,000	663	- 10.4131	.0261	.9416	4.473	.160	.0299	10.1658
มากกว่า 12,000	367	267.8372	.0375	- 3.8119	4.382	- .200	.0503	9.6345

ค่าประมาณการของสัมประสิทธิ์การบริโภคในรูปฟังก์ชันมีรายได้และขนาดของครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระ

ค่าใช้จ่าย (บาท/เดือน)	N	a	b ₁	b ₂	t ₁	t ₂	R ²	F
อาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ	1797	3.6508	.4460	.3695	41.451	23.493	.6875	1973.0959
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	3.2690	.4889	.3763	16.514	16.521	.5066	392.3031
6,000 - 12,000	663	5.4783	.4886	.2972	11.298	12.205	.3045	168.7743
มากกว่า 12,000	367	0.0220	.2615	.3570	6.815	9.947	.2750	75.8941
ที่อยู่อาศัย	1797	.2352	.6774	.1150	12.996	1.509	.1166	118.3974
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	- 2.3825	.6549	.0912	3.767	.682	.0228	8.9402
6,000 - 12,000	663	-.3584	.9588	.0673	5.029	.628	.0347	13.8678
มากกว่า 12,000	367	.0523	.7196	.0750	5.323	.593	.0676	14.5124
ยารักษาโรค	1797	1.8467	.3491	.4982	5.224	5.100	.0513	48.4576
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	- 5.2035	.1432	.4244	.788	3.032	.0159	6.2086
6,000 - 12,000	663	2.2058	.9037	.6596	3.167	4.106	.0406	16.3340
มากกว่า 12,000	367	- 3.2265	.1613	.3460	.731	1.676	.0085	1.7295
เครื่องนุ่งห่ม	1797	- 3.4511	.9182	.098	18.753	1.395	.2086	236.4952
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	- 4.4029	.9504	.0375	6.544	.336	.0600	24.4008
6,000 - 12,000	663	.8683	1.0711	.0011	5.147	.010	.0343	13.7060
มากกว่า 12,000	367	- 7.0239	.4787	.2182	3.474	1.693	.0372	7.7463

ตารางที่ 5.13 (ต่อ)

ค่าใช้จ่าย (บาท/เดือน)	N	a	b ₁	b ₂	t ₁	t ₂	R ²	F
พาหนะเดินทาง	1797	- 7.0239	1.2734	.4969	17.243	4.603	.2142	244.5234
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	- 5.5553	1.0671	.5941	4.733	3.424	.0596	24.2485
6,000 - 12,000	663	- 6.2146	1.1786	.5725	3.857	3.328	.0394	15.8173
มากกว่า 12,000	367	- 1.8781	.8153	.1244	3.615	.590	.0329	6.8190
การศึกษา	1797	- 5.1051	.5575	2.6832	5.847	19.253	.2614	317.4180
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	- 6.0315	.6103	3.0435	2.383	15.442	.2777	146.8961
6,000 - 12,000	663	- .5639	.0244	2.8973	.058	12.243	.1676	77.6184
มากกว่า 12,000	367	- 6.1214	.7855	1.9781	2.548	6.861	.1213	27.6234
การบันเทิง	1797	-10.0815	1.5663	-.3475	16.643	-2.526	.1465	153.9453
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	- 7.6585	1.2742	-.4271	4.999	-2.178	.0322	12.7324
6,000 - 12,000	663	-14.9225	2.1658	-.6337	5.363	-2.787	.0400	16.0889
มากกว่า 12,000	367	- 3.2193	.7728	.1753	2.458	.596	.0160	3.2715
อื่น ๆ	1797	- 1.5434	.7587	.0171	17.026	.263	.1705	184.3260
รายได้น้อยกว่า 6,000	767	- .9743	.6916	.0059	5.201	.058	.0378	15.0091
6,000 - 12,000	663	- 3.4891	.9639	.0536	5.050	.499	.0345	13.7855
มากกว่า 12,000	367	- .0758	.6271	-.0575	4.735	-.464	.0532	11.2408

5.3.3 ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ อันเนื่องมาจากรายได้

เมื่อพิจารณาครัวเรือนรวมทั้งหมด ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ แสดงในตารางที่ 5.14 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ที่อยู่อาศัย ค่ารักษาพยาบาล และเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม มีค่าความยืดหยุ่นต่ำกว่า โดยค่ารักษาพยาบาลมีค่าความยืดหยุ่นต่ำสุดเท่ากับ 0.5025 สูงขึ้นมาได้แก่ค่าความยืดหยุ่นของอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ซึ่งมีความยืดหยุ่นเท่ากับ .5598 ส่วนค่าใช้จ่ายยานพาหนะ การศึกษา และการบันเทิงมีค่าความยืดหยุ่นสูงคือมากกว่า 1 แสดงว่าอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ที่อยู่อาศัย ค่ารักษาพยาบาล เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม หรือปัจจัย 4 เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประชากรในกรุงเทพมหานครชั้นในโดยส่วนรวม

เมื่อพิจารณาเฉพาะครัวเรือนที่มีรายได้น้อย ได้ผลเช่นเดียวกับครัวเรือนรวมทั้งหมด กล่าวคือปัจจัย 4 คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย ค่ารักษาพยาบาล และเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มยังเป็นสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพของครัวเรือนรายได้น้อยเพราะมีค่าความยืดหยุ่นต่ำ โดยอาหารมีค่าความยืดหยุ่นต่ำสุดเท่ากับ .6379 และค่ารักษาพยาบาลมีค่าความยืดหยุ่นต่ำสุดเท่ากับ .3113 ส่วนค่าพาหนะเดินทาง การศึกษา และการบันเทิงมีค่าความยืดหยุ่นสูงโดยมีค่าเป็น 1.3023, 1.08149 และ 1.1052 ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่าเมื่อรายได้สูงขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์ เขาจะใช้จ่ายในการพาหนะเดินทาง การศึกษาและการบันเทิงเป็น 1.3, 1.8 และ 1.1 เปอร์เซ็นต์

สำหรับครัวเรือนที่มีรายได้ระดับกลาง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ มีค่าความยืดหยุ่นต่ำสุดเป็น .5842 ส่วนค่าที่อยู่อาศัยและการศึกษามีค่าความยืดหยุ่นค่อนข้างสูงคือใกล้เคียง 1 โดยมีค่าเป็น .9805 และ .9558 ตามลำดับ ในขณะที่ค่าเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มและค่ารักษาพยาบาลมีค่าความยืดหยุ่นสูงเป็น 1.1158, 1.0715 ตามลำดับ ซึ่งผิดกับครัวเรือนที่มีรายได้น้อยซึ่งมีค่าความยืดหยุ่นซึ่งตั้งได้กล่าวแล้ว ส่วนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่ายานพาหนะ และค่าบันเทิง มีความยืดหยุ่นสูง ซึ่งจะสังเกตได้ว่าเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มและการรักษาพยาบาล ซึ่งเป็นสินค้าที่จำเป็นสำหรับผู้มีรายได้น้อยได้กลับเป็นสินค้าที่ไม่จำเป็นมากนักสำหรับผู้มีรายได้กลาง ในขณะที่การศึกษาซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นต่อการครองชีพ

ของผู้มีรายได้น้อยได้กลับเป็นสิ่งที่มีค่าสำหรับผู้มีรายได้กลาง

สำหรับครัวเรือนที่มีรายได้น้อย ค่าใช้จ่ายทุกประเภทมีความยืดหยุ่นต่ำกว่า 1 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลมีความยืดหยุ่นต่ำสุดเป็น 0.1780 สูงขึ้นมาได้แก่ค่าอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ซึ่งมีความยืดหยุ่นเป็น 0.2787 ซึ่งก็จะเห็นว่าเป็นค่าที่ค่อนข้างต่ำมาก โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ และเมื่อเทียบกับครัวเรือนรายได้น้อยและรายได้ระดับกลาง อย่างไรก็ตาม ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายทุกประเภทมีค่าต่ำกว่า 1 หมายความว่า เมื่อรายได้น้อยขึ้น เขาจะใช้จ่ายในแต่ละประเภทน้อยกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น และในทางตรงกันข้าม ถ้ารายได้น้อยลง เขาก็จะลดการใช้จ่ายลงน้อยกว่ารายได้ที่ลดลง นั่นคือการใช้จ่ายทุกประเภทเป็นสิ่งที่มีค่าสำหรับผู้มีรายได้น้อย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาและค่ายานพาหนะเป็นค่าใช้จ่ายที่มีความยืดหยุ่นสูงกว่าค่าใช้จ่ายอื่น ๆ กล่าวคือมีความยืดหยุ่นเป็น 0.8806 และ 0.8213 ตามลำดับ นั่นคือ เมื่อเทียบการใช้จ่ายอื่น ๆ แล้ว ค่ายานพาหนะและการศึกษาเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้มากกว่าค่าใช้จ่ายอื่น ๆ หรือเป็นสิ่งที่จำเป็นน้อยกว่าค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างครัวเรือนรายได้อันต่าง ๆ ของค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายแต่ละประเภท สำหรับอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ครัวเรือนทุกระดับรายได้มีความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายประเภทนี้ต่ำ โดยมีความยืดหยุ่นของครัวเรือนรายได้น้อย กลาง และสูง เป็น .6379 .5842 และ .2787 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นว่าค่าความยืดหยุ่นมีค่าที่ลดลงเมื่อรายได้น้อยขึ้น หมายความว่า ยิ่งครัวเรือนมีรายได้น้อยขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์ อัตราการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารก็ยิ่งลดลง ซึ่งสอดคล้องกับหลักเศรษฐศาสตร์ ส่วนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล นั้นมีความยืดหยุ่นต่ำสำหรับผู้มีรายได้น้อย และรายได้น้อย ส่วนผู้มีรายได้อันกลางมีความยืดหยุ่นสูง แสดงว่าเมื่อครัวเรือนรายได้อันกลางมีรายได้น้อยขึ้นจะเพิ่มการใช้จ่ายประเภทนี้ในอัตรามากกว่ารายได้ ซึ่งผิดกับครัวเรือนรายได้น้อยและรายได้น้อย ส่วนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาสำหรับผู้มีรายได้น้อยมีความยืดหยุ่นสูง และลดลงต่ำกว่า 1 สำหรับผู้มีรายได้อันกลางและสูง ซึ่งหมายความว่าสำหรับครัวเรือนรายได้น้อยนั้นถ้าเขามีรายได้น้อยขึ้น เขาจะเพิ่มค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาในเปอร์เซ็นต์ที่มาก

กว่ารายได้ ส่วนครัวเรือนรายได้ระดับกลางนั้นจะเพิ่มค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาในเปอร์เซ็นต์ใกล้เคียงกับรายได้ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม มีค่าความยืดหยุ่นใกล้เคียง 1 สำหรับครัวเรือนรายได้ต่ำและกลาง แสดงว่าเมื่อรายได้สูงขึ้น เขาจะเพิ่มค่าใช้จ่ายประเภทนี้ในเปอร์เซ็นต์ใกล้เคียงกับรายได้ แต่ครัวเรือนรายได้สูงจะเพิ่มค่าใช้จ่ายประเภทนี้ในเปอร์เซ็นต์น้อยกว่ารายได้

ตารางที่ 5.14 ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ อันเนื่องมาจากรายได้ของครัวเรือนรายได้ต่าง ๆ ใน กทม.

ประเภทของค่าใช้จ่าย	ครัวเรือนรวม	รายได้น้อย	รายได้กลาง	รายได้สูง
อาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ	.5598	.6379	.5842	.2787
ที่อยู่อาศัย	.7128	.6911	.9805	.7233
ยารักษาโรค	.5025	.3113	1.1158	.1780
เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม	.9490	.9653	1.0715	.4893
พาหนะเดินทาง	1.4264	1.3023	1.3627	.8213
การศึกษา	1.3837	1.8149	.9558	.8806
บันเทิง	1.4593	1.1052	1.9622	.7813
อื่น ๆ	.7640	.6940	.9812	.6244

5.4 สัมมนาการบริการโภชนาการของอาหารประเภทต่าง ๆ ของครัวเรือนระดับรายได้ต่าง ๆ

5.4.1 ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ กับรายได้ของครัวเรือนที่มีรายได้ระดับต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาครัวเรือนรวมทั้งหมดโดยไม่แบ่งชั้นของรายได้แล้ว รายได้เป็นตัวแปรที่มีนัยยะสำคัญในการอธิบายค่าใช้จ่ายในการบริการโภชนาการได้ทุกประเภท โดยเฉพาะอาหารประเภทผลไม้ ผัก เนื้อสัตว์ และปลา (ดังแสดงในตารางที่ 5.15 ซึ่งเป็นผลการคำนวณสัมมนาการบริการโภชนาการของอาหารประเภทต่าง ๆ ในรูปสัมมนาเส้นตรงของครัวเรือนระดับรายได้ต่ำ กลาง และสูง) นั่นคือ เมื่อรายได้อัปชันครัวเรือนจะบริการโภชนาการประเภทเหล่านี้สูงชันกว่าอาหารประเภทอื่น ๆ เพราะค่าใช้จ่ายอาหารเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับรายได้อัปชันกว่าอาหารประเภทอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ดี R^2 ในสัมมนาการบริการโภชนาการเหล่านี้มีค่าประมาณ 0.10 เท่านั้น ซึ่งหมายความว่ารายได้อัปชันสามารถอธิบายค่าใช้จ่ายอาหารเหล่านี้ได้เพียง 10% เท่านั้น ส่วนที่เหลือ 90% นั้น อธิบายด้วยตัวแปรอื่น ๆ นั่นคือถึงแม้ว่ารายได้อัปชันจะเป็นตัวแปรที่มีนัยยะสำคัญในการอธิบายการบริการโภชนาการทุกประเภทโดยเฉพาะ ผลไม้ ผัก เนื้อสัตว์ และปลา แต่ก็เป็นตัวแปรที่ไม่มีความสำคัญมากนักเมื่อเทียบกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น อาจจะเป็นขนาดของครัวเรือน การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน หรือฐานะทางสังคมของครัวเรือน เป็นต้น

เมื่อเปลี่ยนรูปสัมมนาเป็นรูปล็อกบ้าง (ตารางที่ 5.16) ผลการประมาณสัมมนาใกล้เคียงกับสัมมนาเส้นตรง กล่าวคือ รายได้เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายการบริการโภชนาการได้ทุกประเภทโดยเฉพาะอาหารประเภทผลไม้ ซึ่งมี $R^2 = 0.12$ รองลงมาได้แก่ อาหารประเภทผัก ข้าว เนื้อสัตว์ ปลา นมเนยไข่ ซึ่งรายได้อัปชันมีนัยยะสำคัญในการอธิบายใกล้เคียงกัน R^2 ประมาณ = .07 ในขณะที่รายได้อัปชันสามารถอธิบายการบริการโภชนาการประเภทไขมันได้น้อยที่สุด

อย่างไรก็ดี จะเห็นว่าค่า R^2 มีค่าประมาณใกล้เคียงกับสัมมนาเส้นตรง

เมื่อแบ่งครัวเรือนตามระดับของรายได้เป็นครัวเรือนที่มีรายได้อัปชันต่ำ กลาง และสูงแล้ว ผลการประมาณสัมมนาการบริการโภชนาการเส้นตรง ล้อรูปได้ว่าครัวเรือนที่มีรายได้อัปชันรายได้อัปชันเป็นตัวแปรที่มีนัยยะสำคัญในการอธิบายการบริการโภชนาการเกือบทุกชนิด ยกเว้นอาหารประเภทไขมันไขมันเท่านั้น และรายได้อัปชันเป็นตัวแปรที่มีนัยยะสำคัญสูงที่สุดในการอธิบายการ

บริโภค อาหารประเภทผักและประเภทผลไม้ เมื่อเทียบกับอาหารประเภทอื่น ๆ นั่นคือ สรุปลง
ได้ว่าในกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้น้อยนั้น ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยยิ่ง เขาจะบริโภคอาหารผัก
และผลไม้มากขึ้นกว่าอาหารประเภทอื่นและในทางตรงข้ามเมื่อรายได้น้อยลง เขาก็จะลดการ
บริโภคผักและผลไม้ลง มากกว่าอาหารประเภทอื่น ส่วนการบริโภคน้ำมันของครัวเรือนกลุ่มนี้
ไม่ขึ้นอยู่กับรายได้ สำหรับครัวเรือนระดับกลางนั้น รายได้เป็นตัวแปรที่มีนัยยะสำคัญในการ
อธิบายการบริโภคอาหารประเภทปลา ประเภทผัก ประเภทผลไม้ และ ประเภทนมเนยไข่
ซึ่งหมายความว่าสำหรับครัวเรือนรายได้อัตกกลางแล้ว เขาจะบริโภคอาหารเหล่านี้มากขึ้น
หรือน้อยลงตามรายได้มากที่สุด ในขณะที่รายได้เป็นตัวแปรที่ไม่มีนัยยะสำคัญในการอธิบาย
การบริโภคข้าว อาหารประเภทถั่ว และอาหารประเภทน้ำมันและไขมัน ซึ่งหมายความว่า
การบริโภคข้าวและถั่ว และน้ำมันมากขึ้นหรือน้อยลงนั้น ไม่ขึ้นอยู่กับรายได้ สำหรับครัวเรือน
รายได้น้อยนั้น รายได้มิใช่ตัวแปรที่หนักในการอธิบายการบริโภคอาหาร เพราะไม่มีนัยยะสำคัญ
ในการอธิบายค่าใช้จ่ายอาหารหลายประเภท อธิบายได้แต่เพียงการบริโภคอาหารประเภท
ปลาและสัตว์น้ำและอาหารประเภทถั่ว เท่านั้น

เมื่อใช้รูปสมการการบริโภคเป็นรูปล็อก สรุปลงได้ว่า รายได้เป็นตัวแปรที่มีนัยยะ
สำคัญในการอธิบายการบริโภคอาหารทุกประเภทสำหรับครัวเรือนรายได้น้อย เช่นเดียวกับ
สมการเส้นตรง ส่วนครัวเรือนที่มีรายได้อัตกกลางนั้น รายได้เป็นตัวแปรที่อธิบายการบริโภค
อาหารเกือบทุกชนิด ยกเว้นอาหารประเภทข้าวและถั่ว แต่สำหรับครัวเรือนที่มีรายได้น้อย
รายได้เป็นตัวแปรที่ไม่มีนัยยะสำคัญในการอธิบายการบริโภคอาหารเกือบทุกชนิด ยกเว้นอาหาร
ประเภทปลาเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ไตผลเช่นเดียวกับสมการเส้นตรง

ดังนั้น อาจสรุปความสัมพันธ์ของการบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ กับรายได้ของ
ครัวเรือนได้ว่า ถ้าพิจารณาครัวเรือนทั้งหมดของกรุงเทพมหานคร รายได้เป็นตัวแปรที่อธิบาย
การบริโภคอาหารประเภทผลไม้ ผัก เนื้อสัตว์ และปลาได้ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับอาหาร
ประเภทอื่น ส่วนการบริโภคน้ำมันนั้น อธิบายด้วยรายได้ได้น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับอาหารอื่น
แต่อย่างไรก็ดี รายได้เป็นตัวแปรตัวหนึ่งเท่านั้นที่อธิบายพฤติกรรมการบริโภคอาหารเหล่านี้
เพราะสามารถอธิบายได้ประมาณ 10% เท่านั้น เมื่อแบ่งกลุ่มรายได้ อาจสรุปได้ว่าสำหรับ

ค่าประมาณการของสัมประสิทธิ์การบริโภคอาหารในรูปแบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ค่าใช้จ่ายอาหารประเภท (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
อาหารสด	898	1494.6525	.0827	7.610	.0607	57.9187
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	1073.8217	.1500	1.301	.0048	1.7083
6,000 - 12,000	349	1301.9804	.1156	2.052	.0120	4.2124
มากกว่า 12,000	190	2284.5346	.0480	1.979	.0204	3.9163
ข้าว	898	218.7914	.0094	7.551	.0598	57.0183
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	131.0128	.0250	3.538	.0339	12.5188
6,000 - 12,000	349	231.3933	.0101	1.350	.0052	1.8212
มากกว่า 12,000	190	321.3733	.0049	1.219	.0079	1.4866
เนื้อสัตว์ และสัตว์ปีก	898	409.2580	.0207	10.724	.1137	115.0130
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	242.7353	.0473	3.777	.0384	14.2627
6,000 - 12,000	349	408.0224	.0248	1.901	.0103	3.6122
มากกว่า 12,000	190	740.1593	.0064	1.208	.0077	1.4586
ปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ	898	162.6879	.0150	10.741	.1140	115.3742
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	79.3513	.0300	3.465	.0325	12.0080
6,000 - 12,000	349	77.3545	.0455	4.321	.0511	18.6702
มากกว่า 12,000	190	221.7593	3.232	2.785	.0526	10.4472

ค่าใช้จ่ายอาหารประเภท (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
นม เนย ไข่	898	129.8051	.0054	6.922	.0508	47.9982
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	62.2942	.0148	3.164	.0273	10.0090
6,000 - 12,000	349	85.1051	.0131	2.366	.0159	5.5956
มากกว่า 12,000	190	277.5421	-.0011	-.507	.0014	.2575
น้ำมัน และไขมัน	898	69.4870	.0020	5.643	.0343	31.840
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	58.2990	.0027	1.170	.0038	1.3700
6,000 - 12,000	349	58.0748	.0044	1.649	.0078	2.7187
มากกว่า 12,000	190	86.8358	.0011	1.191	.0075	1.4189
ผลไม้	898	121.7587	.0139	12.424	.1469	154.3549
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	43.2662	.0268	4.414	.0518	19.4820
6,000 - 12,000	349	74.7225	.0198	2.970	.0248	8.8220
มากกว่า 12,000	190	366.1733	.0038	1.078	.0062	1.1627
ข้าวเปลือกแข็งและผลิตภัณฑ์	898	6.9567	.0014	6.097	.0398	37.1723
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	-5.0159	.0048	3.363	.0307	11.3072
6,000 - 12,000	349	13.3707	.0008	.606	.0011	.3676
มากกว่า 12,000	190	-18.9621	2.5033	3.171	.0508	10.0584

สงวนลิขสิทธิ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค่าใช้จ่ายอาหารประเภท (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
ผัก	898	178.2921	.0086	10.480	.1092	109.8319
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	78.8945	.0290	5.004	.0655	25.0386
6,000 - 12,000	349	78.4703	.0207	3.867	.0413	14.9546
มากกว่า 12,000	190	309.6778	2.9364	1.304	.0090	1.7015
น้ำตาลและของหวาน	898	85.9303	.0026	3.521	.0136	12.3982
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	31.2558	.0123	2.068	.0118	4.2778
6,000 - 12,000	349	35.4569	.0099	1.624	.0076	2.6386
มากกว่า 12,000	190	-151.1507	-3.5103	-.227	.0003	.0516
อื่น ๆ	898	41.7561	.0062	4.471	.0218	19.9939
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	33.2557	.0002	.098	.0000	.0096
6,000 - 12,000	349	78.3519	-.0033	-1.436	.0059	2.0610
มากกว่า 12,000	190	-99.2131	.0104	1.823	.0174	3.3231

ค่าประมาณการของสัมประสิทธิ์การบริโภคอาหารในรูปล็อกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ค่าใช้จ่ายอาหารประเภท (บาท/เดือน)	N	a	b	t	χ^2	F
อาหารสด	898	3.0332	.5022	13.024	.1592	169.6175
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	1.9462	.6313	4.063	.0442	16.5092
6,000 - 12,000	349	2.2931	.5870	3.573	.0309	12.7629
มากกว่า 12,000	190	4.4780	.3520	3.756	.0650	14.1086
ข้าว	898	2.2320	.3617	8.215	.0700	67.4803
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	1.6544	.4305	3.017	.0249	9.0993
6,000 - 12,000	349	2.2807	.3549	1.542	.0059	2.3790
มากกว่า 12,000	190	3.6601	.2172	1.771	.0152	3.1366
เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก	898	1.5650	.5023	8.630	.0768	74.4843
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	1.4706	.5093	2.405	.0159	5.7840
6,000 - 12,000	349	-.2630	.7059	2.609	.0167	6.8075
มากกว่า 12,000	190	5.4731	.1056	.638	.0020	.4067
ปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ	898	-1.2991	.7049	8.281	.0711	68.5821
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	-1.6182	.7446	2.591	.0185	6.7153
6,000 - 12,000	349	-5.9057	1.2185	3.013	.0222	9.0776
มากกว่า 12,000	190	.0767	.5643	2.128	.0218	4.5292

ตารางที่ 5.16 (ต่อ)

ค่าใช้จ่ายอาหารประเภท (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
นม เนย ไข่	898	.5512	.4681	8.189	.0696	67.0638
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	-.6371	.6037	3.233	.0285	10.4553
6,000 - 12,000	349	-1.6026	.7187	2.933	.0211	8.6002
มากกว่า 12,000	190	5.0203	.0054	.024	.0000	.0006
น้ำมันและไขมัน	898	2.1122	.2224	3.893	.0166	15.1538
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	1.1620	.3295	1.910	.0101	3.6489
6,000 - 12,000	349	.1812	.4468	1.839	.0084	3.3835
มากกว่า 12,000	190	5.5038	-.1292	-.500	.0012	.2500
ผลไม้	898	-2.0406	.7795	11.125	.1214	123.7712
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	-4.8926	1.1228	4.689	.0580	21.9867
6,000 - 12,000	349	-2.6060	.8426	2.634	.0170	6.9357
มากกว่า 12,000	190	2.3322	.3327	1.358	.0090	1.8434
ข้าวเปลือกแข็งและผลิตภัณฑ์	898	-2.0749	.4067	4.636	.0234	21.4901
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	-7.2450	1.0360	4.075	.0444	16.6045
6,000 - 12,000	349	2.1259	-.0545	-.131	.0001	.0173
มากกว่า 12,000	190	-2.1767	.4096	1.116	.0061	1.2447

ค่าใช้จ่ายอาหารประเภท (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
ผัก	898	1.0509	.4661	8.857	.0805	78.4522
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	-1.2255	.7447	4.282	.0488	18.3318
6,000 - 12,000	349	-.3089	.6157	2.431	.0146	5.9077
มากกว่า 12,000	190	2.8875	.2800	1.658	.0134	2.7502
น้ำตาลและยoghurt	898	-1.0047	.5425	7.389	.0574	54.5947
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	-5.6091	1.0941	4.502	.0537	20.2706
6,000 - 12,000	349	-5.6062	1.0620	3.324	.0269	11.0459
มากกว่า 12,000	190	5.9230	-.1734	-.635	.0020	.4038
อื่น ๆ	898	.0744	.3581	6.327	.0428	40.0277
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	-.6359	.4400	2.558	.0180	6.5451
6,000 - 12,000	349	2.6981	.0677	.270	.0002	.0729
มากกว่า 12,000	190	1.6331	.1990	.824	.0033	.6796

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้มีรายได้น้อยนั้น รายได้เป็นตัวแปรที่ค่อนข้างสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มรายได้อื่น เพราะ รายได้สามารถอธิบายการบริโภคอาหารได้หลายประเภทโดยเฉพาะผักและผลไม้ แต่ในกลุ่ม ที่มีรายได้สูงอื่น รายได้อธิบายการบริโภคอาหารได้น้อยลง โดยเฉพาะผู้มีรายได้สูงนั้นรายได้ สามารถอธิบายการบริโภคอาหารประเภทปลาและข้าวได้เท่านี้

5.4.2 ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ กับรายได้และขนาดของครัวเรือน

เมื่อเพิ่มตัวแปรขนาดของครัวเรือนในสมการการบริโภคอาหารในหัวข้อที่แล้ว โดยคำนวณสมการถดถอยเชิงซ้อนของการบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ กับรายได้และขนาดของครัวเรือน ดังได้แสดงผลการประมาณสมการในตารางที่ 5.17 พอสรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาครัวเรือนทั้งหมดในเขตชั้นในของกรุงเทพมหานคร ขนาดของครัวเรือนเป็นตัวแปรที่อธิบายค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารได้หลายประเภท โดยเฉพาะข้าวและเนื้อสัตว์อธิบายได้ดีที่สุด นั่นคือ เมื่อครัวเรือนมีขนาดใหญ่ขึ้นหรือมีสมาชิกในครัวเรือนมากขึ้นจะบริโภคข้าวและเนื้อสัตว์มากขึ้น แต่ขนาดของครัวเรือนไม่สามารถอธิบายการบริโภคผลไม้ได้ และเมื่อประมาณสมการรูปล็อก ผลที่ได้เหมือนกับสมการเส้นตรงดังกล่าวแล้ว (ตารางที่ 5.18) กล่าวคือ การบริโภคข้าวและเนื้อสัตว์อธิบายได้ดีด้วยขนาดของครัวเรือนดีกว่าอาหารประเภทอื่น ๆ ส่วนการบริโภคผลไม้ที่อธิบายไม่ได้ด้วยขนาดของครัวเรือน ส่วนการบริโภคอาหารอื่น ๆ นั้นก็สามารถอธิบายด้วยขนาดของครัวเรือนได้ใกล้เคียงกัน

เมื่อแบ่งกลุ่มรายได้เป็น 3 กลุ่ม คือครัวเรือนที่มีรายได้น้อย กลาง และสูง สำหรับผู้มีรายได้น้อย ขนาดของครัวเรือนอธิบายการบริโภคอาหารประเภทข้าวได้ดีที่สุด เนื้อสัตว์ และผักได้รองลงมา ส่วนอาหารประเภทผลไม้ และถั่วนั้น ไม่สามารถอธิบายด้วยขนาดของครัวเรือนได้ สำหรับครัวเรือนที่มีรายได้ระดับกลาง ขนาดของครัวเรือนอธิบายการบริโภคอาหารประเภทข้าวได้ดีที่สุดเช่นเดียวกัน รองลงมาได้แก่การบริโภคอาหารประเภทเนื้อสัตว์ ผัก และน้ำมัน และไม่สามารถอธิบายการบริโภคอาหารประเภทปลานมเนยไข่ ผลไม้ และข้าวได้ สำหรับครัวเรือนที่มีรายได้สูงขนาดของครัวเรือนอธิบายการ

ค่าประมาณการของสมการการบริโภคอาหารในรูปแบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้และขนาดของครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระ

ค่าใช้จ่ายอาหารประเภท (บาท/เดือน)	N	a	b ₁	b ₂	t ₁	t ₂	R ²	F
อาหารสด	898	942.1399	.0679	123.0596	5.823	3.336	.0722	34.8501
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	960.5550	.1319	42.1575	1.092	.487	.0054	.9709
6,000 - 12,000	349	880.9171	.0924	105.5280	1.627	2.439	.0287	5.1115
มากกว่า 12,000	190	1159.1560	.0469	160.3737	1.953	2.032	.0416	4.0548
ข้าว	898	28.8063	.0044	42.3148	3.446	10.453	.1621	86.5841
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	16.6014	.0067	42.5835	.996	8.8031	.2066	46.3501
6,000 - 12,000	349	61.8609	.0007	42.4887	.099	8.011	.1609	33.1660
มากกว่า 12,000	190	28.5231	.0046	41.7330	1.182	3.274	.0616	6.1410
เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก	898	143.9856	.0136	59.0834	6.853	9.366	.1928	106.9349
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	103.6802	.0250	51.7558	1.984	5.729	.1196	24.1793
6,000 - 12,000	349	260.8629	.0167	36.8815	1.283	3.716	.0483	8.7788
มากกว่า 12,000	190	198.6502	.0059	77.1685	1.175	4.646	.1104	11.5997
ปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ	898	118.6267	.0138	9.8136	9.182	2.058	.1182	60.0138
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	41.0360	.0239	14.2608	2.637	2.198	.0455	8.4836
6,000 - 12,000	349	-70.5976	.0458	-1.6934	4.288	-.208	.0512	9.3309
มากกว่า 12,000	190	149.8381	.0116	10.2492	3.211	.866	.0564	5.5914
นม เนย ไข่	898	72.3925	.0039	12.7873	4.676	4.798	.0746	36.1003
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	46.8690	.0123	5.7410	2.512	1.638	.0346	6.3698
6,000 - 12,000	349	65.6698	.0120	4.8709	2.141	1.141	.0196	3.4508
มากกว่า 12,000	190	157.4772	-.0012	15.6850	-.559	2.234	.0273	2.6262

ค่าใช้จ่ายอาหารประเภท (บาท/เดือน)	N	a	b ₁	b ₂	t ₁	t ₂	R ²	F
น้ำมันและไขมัน	898	42.9550	.0013	5.9094	3.443	4.882	.0593	28.2418
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	40.0015	-.0002	6.8102	-.095	3.997	.0466	8.7011
6,000 - 12,000	349	34.5104	.0031	5.9058	1.158	2.881	.0310	5.5376
มากกว่า 12,000	190	62.6719	.0011	3.4435	1.168	1.138	.0143	1.3582
ผลไม้	898	132.1159	.0141	-2.3068	11.725	-.604	.1473	77.3048
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	48.0611	.0275	-1.7847	4.314	-.390	.0522	9.7939
6,000 - 12,000	349	89.0135	.0206	-3.5817	3.043	-.695	.0262	4.6467
มากกว่า 12,000	190	516.0752	.0039	-21.3620	1.124	-1.870	.0244	2.3384
ข้าวเปลือกแข็งและผลิตภัณฑ์	898	4.3454	.0014	.5815	5.377	.701	.0403	18.8214
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	-3.9859	.0049	-.3834	3.305	-.357	.0311	5.7037
6,000 - 12,000	349	10.4544	.0006	.7309	.478	.711	.0025	.4364
มากกว่า 12,000	190	-37.0304	.0025	2.5748	3.150	.993	.0558	5.5222
ผัก	898	109.4217	.0068	15.3393	7.765	5.539	.1387	72.0754
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	27.7459	.0208	19.0373	3.505	4.480	.1154	23.2225
6,000 - 12,000	349	36.9979	.0184	10.3939	3.415	2.536	.0588	10.3090
มากกว่า 12,000	190	240.0085	.0029	9.9283	1.279	1.346	.0185	1.7601
น้ำตาลและขนมหวาน	898	24.3181	.0010	13.7227	1.294	5.327	.0439	20.5758
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	-1.7376	.70792	12.1445	1.143	2.735	.0322	5.9182
6,000 - 12,000	349	7.2225	.0084	7.0762	1.352	1.501	.0140	2.4506
มากกว่า 12,000	190	20.4955	-.0047	18.6192	-.314	3.796	.0718	7.2332
อื่น ๆ	898	-46.4220	.0050	9.9483	3.351	2.105	.0266	12.2501
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	25.5647	-.0011	2.8626	-.622	2.323	.0150	2.7031
6,000 - 12,000	349	62.5534	-.0042	3.9595	-1.806	2.243	.0202	3.5576
มากกว่า 12,000	190	-343.5354	.0101	34.8175	1.796	1.879	.0356	3.4483

ค่าประมาณการของสัมประสิทธิ์การบริโภคในรูปล็อกซึ่งมีรายได้และขนาดของครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระ

ค่าใช้จ่ายอาหารประเภท (บาท/เดือน)	N	a	b ₁	b ₂	t ₁	t ₂	R ²	F
อาหารสด	298	3.6966	.3134	.6221	7.535	9.652	.2384	140.1120
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	3.7612	.2614	.8773	1.600	6.905	.1571	33.1752
6,000 - 12,000	349	2.6157	.4426	.4587	2.724	4.900	.0859	18.7527
มากกว่า 12,000	190	4.0618	.3231	.3714	3.580	4.267	.1423	16.7554
ข้าว	298	3.3045	.0567	1.0058	1.260	14.437	.2457	145.7620
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	4.0692	-.0615	1.1673	-.466	10.828	.2665	64.6585
6,000 - 12,000	349	3.3512	.0591	.9397	.269	7.428	.1267	28.9391
มากกว่า 12,000	190	2.8144	.1585	.7547	1.436	7.090	.2115	27.0851
เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก	298	2.5722	.2158	.9445	3.439	9.714	.1648	88.3006
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	3.9073	.0127	1.1778	.060	6.788	.1287	26.2978
6,000 - 12,000	349	.5400	.4839	.7054	1.602	4.559	.0654	13.9626
มากกว่า 12,000	190	4.5349	-.0404	.8372	-.261	5.603	.1362	15.9286
ปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ	298	-.8193	.5684	.4500	5.921	3.025	.0805	39.1777
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	-.1529	.4460	.7083	1.472	2.863	.0406	7.5243
6,000 - 12,000	349	5.5866	1.1303	.2801	2.750	1.183	.0256	5.2426
มากกว่า 12,000	190	-.2427	.5421	.2850	2.040	1.112	.0276	2.8855

ค่าใช้จ่ายอาหารประเภท (บาท/เดือน)	N	a	b ₁	b ₂	t ₁	t ₂	R ²	F
นม เนย ไข่	990	1.1155	.3076	.5292	4.822	5.354	.0985	48.8988
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	.8894	.2926	.7379	1.514	4.676	.0847	16.4645
6,000 - 12,000	349	-1.0292	.5603	.5034	2.281	3.556	.0511	10.7493
มากกว่า 12,000	190	4.9694	.0019	.0454	.008	.204	.0002	.0211
น้ำมันและไขมัน	897	2.8272	.0191	.6704	.302	6.853	.0657	31.4463
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	2.8395	-.0124	.8109	-.070	5.634	.0912	17.8540
6,000 - 12,000	349	.8090	.2733	.5511	1.127	3.942	.0456	9.5249
มากกว่า 12,000	190	5.1883	-.1512	.2815	-.584	1.127	.0075	.7599
ผลไม้	990	-2.1909	.8222	-.1409	10.360	-1.146	.1227	62.5637
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	-4.6847	1.0805	.1005	4.232	.482	.0586	11.0860
6,000 - 12,000	349	-2.8601	.9126	-.2231	2.807	-1.191	.0205	4.1806
มากกว่า 12,000	190	3.0431	.3821	-.6344	1.579	-2.718	.0439	4.6442
ข้าวเปลือกแข็งและผลิตภัณฑ์	890	-1.6757	.2931	.3744	2.957	2.437	.0299	13.7745
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	-6.8792	.9615	.1768	3.549	.799	.0462	8.6133
6,000 - 12,000	349	2.5787	-.1796	.3975	-.426	1.637	.0067	1.3490
มากกว่า 12,000	190	-2.8815	.3606	.6290	.985	1.781	.0215	2.2145

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค่าใช้จ่ายอาหารประเภท (บาท/เดือน)	N	a	b ₁	b ₂	t ₁	t ₂	R ²	F
ผัก	898	1.6786	.2875	.5887	4.933	6.516	.1222	02.2813
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	.5235	.3803	.8454	2.191	5.843	.1321	27.0870
6,000 - 12,000	349	.3116	.4442	.5447	1.752	3.729	.0477	10.0020
มากกว่า 12,000	190	2.7025	.2672	.1651	1.578	1.001	.0183	1.9861
น้ำตาลและของหวาน	898	1.2211	.3195	.7349	3.911	5.805	.0916	45.1405
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	4.0705	.7806	.7437	3.065	3.577	.0866	16.8680
6,000 - 12,000	349	5.1745	.9437	.3790	2.913	2.030	.0368	7.6274
มากกว่า 12,000	190	4.8992	2.2445	.9136	-.919	3.560	.0609	6.5511
อื่น ๆ	898	.5238	.2303	.4214	3.625	4.281	.0620	29.5637
รายได้น้อยกว่า 6,000	359	.3122	.2468	.4583	1.363	3.101	.0438	8.1610
6,000 - 12,000	349	3.2399	-.0820	.4756	-.325	3.274	.0263	5.3959
มากกว่า 12,000	190	1.4571	.1867	.1571	.770	.672	.0056	.5646

สถาบันวิทยบริการ
พาสองกรณีมหาวิทยาลัย

บริโภคอาหารประเภทข้าวได้ดีที่สุดเช่นเดียวกับครัวเรือนรายได้ระดับน้อยและกลาง และสามารถอธิบายการบริโภคเนื้อสัตว์และน้ำตาลได้ดีรองลงมา แต่ไม่สามารถอธิบายการบริโภคอาหารประเภทปลา น้ามัน ผัก ผลไม้ และถั่วได้ เป็นที่น่าสังเกตว่าการบริโภคอาหารประเภทผลไม้ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยขนาดของครัวเรือนและอาหารประเภทปลาและถั่วไม่สามารถอธิบายด้วยขนาดของครัวเรือนเช่นเดียวกันสำหรับผู้มีรายได้กลางและสูง ส่วนอาหารประเภทข้าวและเนื้อสัตว์อธิบายได้ด้วยขนาดของครัวเรือนดีที่สุดกว่าอาหารประเภทอื่น ทุกระดับรายได้

ถ้าใช้สมการรูปล็อกในการประมาณความสัมพันธ์ ผลที่ได้จะใกล้เคียงกับสมการเส้นตรง กล่าวคือ ขนาดครัวเรือนจะสามารถอธิบายค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ ได้ดีในครัวเรือนรายได้น้อย ยกเว้นค่าใช้จ่ายในการบริโภคผลไม้เท่านั้น ส่วนรายได้ระดับกลางและสูงนั้นขนาดของครัวเรือนสามารถอธิบายค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารได้น้อยลงโดยเฉพาะครัวเรือนรายได้สูง ขนาดของครัวเรือนอธิบายได้แต่เพียงการบริโภคข้าว เนื้อสัตว์ ผลไม้และน้ำตาลเท่านั้น

5.4.3 ความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารประเภทต่าง ๆ อันเนื่องมาจากรายได้

ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารประเภทต่าง ๆ อันเนื่องมาจากรายได้ของครัวเรือนรวมทั้งหมดและครัวเรือนรายได้ต่ำ กลาง และสูง ในกรุงเทพมหานคร แสดงในตารางที่ 5.19 ค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ ของครัวเรือนรวมมีค่าน้อยกว่า 1 ทั้งสิ้น ความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายอาหารสดรวมมีค่าเป็น .3617 ส่วนข้าวมีค่าความยืดหยุ่นเป็น .5023 ซึ่งใกล้เคียงกับความยืดหยุ่นของอาหารผัก อาหารประเภทปลา ถั่ว และผลไม้ มีค่าความยืดหยุ่นใกล้เคียงกันเป็น .4681 .4661 และ .4067 ตามลำดับ เนื้อสัตว์และน้ามันมีค่าความยืดหยุ่นสูงกว่าอาหารประเภทอื่นเป็น .7349 และ .7795 ตามลำดับ อาหารประเภทนมเนยไข่ และน้ำตาล มีค่าความยืดหยุ่นต่ำกว่าอาหารประเภทอื่น ๆ กล่าวคือ มีความยืดหยุ่นเป็น .2224 และ .3581 ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่า

อาหารประเภทนี้จะเปลี่ยนแปลงในอัตราที่น้อยกว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้

ถ้าพิจารณาเฉพาะครัวเรือนที่มีรายได้น้อย ข้าวซึ่งเป็นอาหารหลักมีค่า

ความยืดหยุ่นเท่ากับ .4305 อาหารประเภทเนื้อสัตว์ ปลา นมเนยไข่ น้ำจิ้ม และผักมีค่า

ความยืดหยุ่นต่ำกว่า 1 แสดงว่าถ้ารายได้เปลี่ยนแปลงไปจะเปลี่ยนแปลงการบริโภคอาหาร

ประเภทเหล่านี้ในอัตราที่น้อยกว่ารายได้ ส่วนอาหารประเภทผลไม้ ถั่ว และน้ำตาลมีค่า

ความยืดหยุ่นค่อนข้างสูงหมายความว่าถ้ารายได้เปลี่ยนไปจะเปลี่ยนแปลงการบริโภคอาหาร

เหล่านี้ในอัตราที่มากกว่ารายได้ สำหรับครัวเรือนรายได้ระดับกลาง ค่าความยืดหยุ่นของ

อาหารเกือบทุกประเภทมีค่าความยืดหยุ่นต่ำกว่า 1 ยกเว้นอาหารประเภทปลาที่มีค่าความยืดหยุ่น

เป็น 1.2185 ข้าวมีค่าความยืดหยุ่นต่ำกว่าอาหารอื่น ๆ สำหรับครัวเรือนรายได้ระดับนี้คือ

มีความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.3549 และต่ำกว่าครัวเรือนรายได้น้อย ส่วนเนื้อสัตว์และนมเนยไข่

มีค่าความยืดหยุ่นใกล้เคียงกันเท่ากับ .7059 และ .7187 ตามลำดับ ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า

สำหรับครัวเรือนรายได้ระดับกลาง เมื่อรายได้ของเขาเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจจะเพิ่มขึ้นหรือ

ลดลงก็ตาม เขาจะเปลี่ยนแปลงการบริโภคอาหารทุกประเภทในอัตราที่น้อยกว่าการเปลี่ยนแปลง

ของรายได้ยกเว้นอาหารปลา เท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงมากกว่ารายได้สำหรับครัวเรือนรายได้

สูง เนื่องจากมีผลการคำนวณผลการหลายสมการใช้ไม่ได้เพราะไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะนำมา

นำค่าความยืดหยุ่นมาตีความหมายได้ สำหรับค่าความยืดหยุ่นที่ให้ได้นั้น เป็นค่าที่ค่อนข้างต่ำมาก

เมื่อเทียบกับครัวเรือนกลุ่มอื่น เช่น ข้าวมีค่าความยืดหยุ่นเพียง .2172 ปลาที่มีค่าความยืด

หยุ่นเพียง .5643 และผักมีค่าความยืดหยุ่นเพียง .28 เท่านั้น ซึ่งหมายความว่า ถ้ารายได้

ของครัวเรือนกลุ่มนี้เพิ่มขึ้นจะเพิ่มการบริโภคดังกล่าวนี้ในอัตราที่น้อยกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของ

รายได้มาก

ถ้าพิจารณาในแต่ละประเภทของสินค้าอาหารและเปรียบเทียบระหว่าง

รายได้ระดับต่าง ๆ จะสรุปได้ดังนี้คือ

ข้าวและอาหารประเภทแป้ง ความยืดหยุ่นต่อรายได้ของครัวเรือนรายได้

น้อย กลาง และสูง มีค่าต่ำลงเมื่อรายได้สูงขึ้นโดยมีค่าเป็น .4305 .3549 และ .2172

ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเศรษฐกิจศาสตร์ กล่าวคือข้าวเป็นอาหารหลักที่ครัวเรือนจำเป็นต้อง

ต้องบริโภค เมื่อรายได้สูงขึ้นจะมีแนวโน้มเป็นการบริโภคเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง นอกจากนั้นจะ

เห็นได้ว่าค่าความยืดหยุ่นของข้าวมีค่าต่ำ ซึ่งก็สอดคล้องกับความเข้าใจในทางเศรษฐศาสตร์ที่ว่าสินค้าจำเป็นมีความยืดหยุ่นน้อย

เมื่อสัตว์และสัตว์ปีก ความยืดหยุ่นต่อรายได้ของครัวเรือนรายได้น้อยและกลางเป็น .4305 และ .3549 ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่ามีค่าลดลงเมื่อรายได้สูงขึ้น และยังมีค่าความยืดหยุ่นน้อยกว่า 1 ซึ่งก็แสดงว่าเป็นสินค้าที่จำเป็นของครัวเรือนถึงแม้จะไม่จำเป็นเท่ากับข้าว เพราะมีค่าความยืดหยุ่นสูงกว่าก็ตาม ส่วนค่าความยืดหยุ่นของครัวเรือนรายได้นั้นไม่สามารถบอกได้เพราะสมการการบริโภคที่ประมาณได้ไม่มีความสำคัญทางสถิติ

อาหารประเภทปลาและสัตว์น้ำ ค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้แตกต่างกันจากอาหารประเภทข้าวและเนื้อสัตว์ที่กล่าวแล้ว เพราะมีค่าความยืดหยุ่นสูงที่สุดที่ครัวเรือนรายได้ระดับกลางเป็น 1.2185 รองลงมาเป็นค่าความยืดหยุ่นของครัวเรือนรายได้น้อย และสูงโดยมีค่าความยืดหยุ่นเป็น .7446 และ .5643 ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่าเมื่อรายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์ ครัวเรือนรายได้น้อยและสูงจะบริโภคปลาเพิ่มขึ้น .7446 และ .5643 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ ในขณะที่ครัวเรือนรายได้ระดับกลางมีรายได้เพิ่มขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์ จะบริโภคปลาเพิ่มขึ้นมากกว่ารายได้คือ 1.2185 เปอร์เซ็นต์

อาหารประเภท นมเนยไข่ และอาหารประเภทไขมันและไขมัน มีลักษณะคล้ายกันคือเมื่อรายได้สูงขึ้นจะมีค่าความยืดหยุ่นสูงขึ้นเล็กน้อย ส่วนค่าความยืดหยุ่นของครัวเรือนรายได้นั้นไม่สามารถบอกได้เพราะสมการการบริโภคไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าเมื่อครัวเรือนมีรายได้สูงขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์ ครัวเรือนรายได้ระดับกลางจะบริโภคอาหารทั้ง 2 ประเภทเหล่านี้สูงขึ้นในเปอร์เซ็นต์ที่มากกว่าครัวเรือนรายได้น้อย แต่อย่างไรก็ดี ค่าความยืดหยุ่นนั้นน้อยกว่า 1 แสดงว่าครัวเรือนบริโภคอาหารเหล่านี้เพิ่มขึ้นเป็นเปอร์เซ็นต์น้อยกว่ารายได้

อาหารประเภทผลไม้ สำหรับครัวเรือนรายได้น้อยนั้นมีค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ต่ำมากกว่า 1 คือเป็น 1.1228 แสดงว่าเมื่อสินค้าที่ค่อนข้างฟุ่มเฟือยสำหรับครัวเรือนรายได้น้อย และสำหรับครัวเรือนรายได้ระดับกลางมีค่าความยืดหยุ่นลดลงเป็น .8426 ส่วนครัวเรือนรายได้นั้นไม่สามารถสรุปได้เพราะสมการการบริโภคไม่มีนัยยะสำคัญ

อาหารประเภทน้ำตาลและขนมหวานเป็นอาหารค่อนข้างจะฟุ่มเฟือยสำหรับ
ครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร และมีความยืดหยุ่นใกล้เคียงกันสำหรับครัวเรือนรายได้น้อย
และรายได้กลาง โดยมีค่าความยืดหยุ่นเป็น 1.0941 และ 1.0630 ตามลำดับ

อาหารสัตว์รวม ค่าความยืดหยุ่นของอาหารสัตว์รวมของครัวเรือนรายได้น้อย
กลาง และสูงเป็น .6313 .5870 และ .3520 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นว่าค่าความยืดหยุ่น
ของอาหารสัตว์รวมจะมีค่าลดลงเมื่อรายได้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ กล่าว
คือ เมื่อรายได้เพิ่มขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์ ครัวเรือนที่มีระดับรายได้สูงกว่าจะบริโภคอาหารเพิ่ม
ขึ้นเป็นเปอร์เซ็นต์ที่น้อยกว่าครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่ำกว่า

ตารางที่ 5.19 ค่าความยืดหยุ่นของการบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ ของครัวเรือนรายได้
ต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร

ประเภทของอาหาร	ครัวเรือนรวม	รายได้น้อย	รายได้กลาง	รายได้สูง
อาหารสัตว์รวม	.3617	.6313	.5870	.3520
ข้าว	.5023	.4305	.3549	.2172
เนื้อสัตว์สัตว์ปีก	.7049	.5093	.7059	.1056 ✓
ปลา	.4681	.7446	1.2185	.5643
นม เนย ไข่	.2224	.6037	.7187	.0054 ✓
น้ำมัน	.7795	.3295	.4468	-.1292 ✓
ผลไม้	.4067	1.1228	.8426	.3327 ✓
ถั่ว	.4661	1.036	-.0545 ✓	.4056 ✓
ผัก	.5425	.7447	.6157	.2800
น้ำตาล	.3581	1.0941	1.0630	-.1734 ✓
อื่น ๆ	.5022	.4400	.0677 ✓	.1990 ✓

หมายเหตุ ค่าที่มีเครื่องหมาย ✓ แสดงว่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในสมการการบริโภคไม่มีความ

สำคัญในทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

6.1 สรุปผลการวิเคราะห์ในด้านค่าใช้จ่ายบริโภคอุปโภค และค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหาร
ของครัวเรือน

จากผลการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปประเด็นสำคัญในด้านค่าใช้จ่ายได้ดังนี้คือ สำหรับในด้านค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครชั้นกลางนั้น พบว่า ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ใช้เป็นค่าอาหาร เครื่องดื่มและยาสูบ รองลงมาคือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย สำหรับค่าใช้จ่ายที่ครัวเรือนใช้น้อยที่สุดก็คือค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล แต่เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคหมวดต่าง ๆ ของครัวเรือนแต่ละระดับรายได้แล้ว จะเห็นได้ว่า แม้ว่าค่าใช้จ่ายในด้านอาหาร เครื่องดื่มและยาสูบ จะเป็นรายการการใช้จ่ายที่มีสัดส่วนต่อค่าใช้จ่ายรวมของครัวเรือนมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบครัวเรือนรายได้สูงกับครัวเรือนรายได้ต่ำจะพบว่า ครัวเรือนที่มีรายได้สูงจะมีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายหมวดนี้ต่อค่าใช้จ่ายรวมต่ำกว่าของครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ ส่วนค่าใช้จ่ายหมวดค่าพาหนะเดินทาง ค่าใช้จ่ายหมวดการบันเทิงและค่าใช้จ่ายหมวดการศึกษา นั้น สัดส่วนของค่าใช้จ่ายของแต่ละหมวดดังกล่าวต่อค่าใช้จ่ายรวมของครัวเรือนสำหรับครัวเรือนที่มีรายได้สูงจะมีค่ามากกว่าของครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำในระดับต่ำ ดังนั้น จากข้อมูลปฐมภูมิในส่วนนี้ยังชี้ให้เห็นว่า ครัวเรือนในระดับรายได้ต่างกันจะมีการแบ่งการใช้จ่ายไปในหมวดต่าง ๆ แตกต่างกัน โดยครัวเรือนที่มีระดับรายได้สูงจะให้ความสำคัญแก่การศึกษา การบันเทิงและค่าพาหนะเดินทางมากกว่าครัวเรือนระดับรายได้ต่ำ ในขณะที่ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำนั้นจะใช้จ่ายเงินส่วนใหญ่ไปเป็นค่าอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ นอกจากนี้ จากข้อมูลส่วนนี้ยังชี้ให้เห็นอีกว่าประชากรในกรุงเทพมหานครชั้นกลางไม่ค่อยให้ความสำคัญแก่ค่าใช้จ่ายในหมวดการรักษาพยาบาล นั่นคือ เกือบทุกครัวเรือนมีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายหมวดการรักษาพยาบาลน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายหมวดอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม เมื่อแบ่งครัวเรือนออกตามขนาดของครัวเรือนก็จะพบว่าทุกครัวเรือนไม่ว่าจะเป็นครัวเรือนขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ต่างก็ใช้จ่ายค่าอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ ในสัดส่วนต่อค่าใช้จ่ายรวมมากที่สุด เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายในหมวดอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังพบอีกด้วยว่า เมื่อครัวเรือนมีรายได้สูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นครัวเรือนขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ต่างก็มีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบต่อค่าใช้จ่ายรวม ลดต่ำลง สำหรับค่าใช้จ่ายในหมวดที่อยู่อาศัย พาหนะ เดินทาง การบันเทิง การศึกษาก็เช่นเดียวกันกับครัวเรือนรวม นั่นคือสำหรับครัวเรือนทุกขนาดเมื่อครัวเรือนมีระดับรายได้สูงขึ้น ค่าใช้จ่ายหมวดต่าง ๆ ดังกล่าวมีสัดส่วนต่อค่าใช้จ่ายรวมเพิ่มขึ้น

สำหรับค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ ของครัวเรือนนั้น สรุปได้ว่าครัวเรือนในกรุงเทพมหานครทุก ๆ ระดับรายได้ ใช้จ่ายเงินซื้ออาหารประเภทเนื้อสัตว์และสัตว์ปีกมากที่สุด สำหรับอาหารประเภทที่ใ้ใช้จ่ายรองลงมาก็แตกต่างกันไป แล้วแต่ระดับรายได้ของครัวเรือน และขนาดของครัวเรือน นั่นคือ ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาทต่อเดือน ใช้จ่ายเงินซื้ออาหารประเภทข้าวและแป้งมากเป็นอันดับสอง ในขณะที่ครัวเรือนที่มีรายได้มากกว่า 8,000 บาทต่อเดือน แต่ไม่เกิน 12,000 บาทต่อเดือน ใช้จ่ายเงินซื้ออาหารประเภทปลาและสัตว์น้ำมากเป็นอันดับสอง สำหรับค่าใช้จ่ายในการซื้อข้าวและแป้ง ครัวเรือนกลุ่มนี้ซื้อข้าวเป็นอันดับที่สาม ครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่า 12,000 บาทต่อเดือน ใช้จ่ายเงินซื้ออาหารประเภทผลไม้มากเป็นอันดับสอง รองจากเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก และใช้จ่ายเงินซื้ออาหารประเภทข้าวและแป้ง เป็นอันดับที่สี่ ประเภทของอาหารที่ครัวเรือนทุกระดับรายได้ ใช้จ่ายเงินในการซื้อบริโภคน้อยที่สุดคืออาหารประเภทถั่ว เป็ดอกแข็งและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากถั่ว เมื่อแบ่งครัวเรือนออกตามขนาดของครัวเรือน หรือตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน แบบแผนของค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือนขนาดต่าง ๆ ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับครัวเรือนรวม นั่นคือ ใช้จ่ายเป็นค่าอาหารประเภทเนื้อสัตว์และสัตว์ปีกมากที่สุด ส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคข้าวและแป้งนั้นก็มีสัดส่วนของการใช้จ่ายต่อค่าใช้จ่ายรวมแตกต่างกันไปแล้วแต่ว่าครัวเรือนขนาดต่าง ๆ นั้นมีระดับรายได้มากน้อยอย่างไร นั่นคือ ไม่ว่าครัวเรือนจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่ อย่างไรก็ตาม เมื่อครัวเรือนมีรายได้ต่ำจะมีค่าใช้จ่ายหมวดข้าวและแป้งในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง

และสัดส่วนนี้จะลดลงเมื่อครัวเรือนมีรายได้สูงขึ้น และจะเป็นไปในทางกลับกัน สำหรับค่าใช้จ่ายในการบริโภคปลาและผลไม้ นั่นคือ เมื่อครัวเรือนมีรายได้ต่ำ สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการบริโภคปลาและผลไม้จะมีค่าค่อนข้างต่ำและสัดส่วนดังกล่าวนี้จะสูงขึ้น เมื่อครัวเรือนมีรายได้สูงขึ้น

6.2 บริโภคนิสัย

จากการวิจัยพบว่าประชากรในกรุงเทพมหานครชั้นกลาง ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงบริโภคนิสัยเท่าใดนัก ซึ่งการที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นั้น มักจะได้จากแม่บ้านมากกว่าที่จะได้จากผู้เป็นหัวหน้าครัวเรือน อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มครัวเรือนที่มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดหาอาหาร หรือชนิดของอาหารที่รับประทานนั้น พบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงนั้นส่วนใหญ่เนื่องจากสะดวกกว่า สบายเวลาในการจัดหาน้อยกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัญหาการเร่งรีบในสังคมไทยมีอิทธิพลในการกำหนดบริโภคนิสัยของประชากรในกรุงเทพมหานคร สำหรับการรับประทานอาหารสำเร็จรูปของครัวเรือนก็พบว่า ครัวเรือนต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะบริโภคอาหารสำเร็จรูปมากขึ้น ทั้งในเมืองกลางที่และมือเป็น โดยส่วนใหญ่ของอาหารสำเร็จรูปก็คืออาหารถุงพลาสติก ซึ่งซื้อกลับบ้านหรือที่ตลาด

ทางด้านกรรับประทานอาหารมังสาวิริดินั้น จากครัวเรือนตัวอย่าง 1,797 ครัวเรือน มีครัวเรือนที่รับประทานมังสาวิริดิถึง 351 ครัวเรือน หรือประมาณ ร้อยละ 20 โดยร้อยละ 25 รับประทานมังสาวิริดิตลอดเวลา ส่วนที่เหลือรับประทานในบางโอกาส สาเหตุของการรับประทานส่วนใหญ่ก็เนื่องจากเป็นประเพณีนิยม รองลงมาก็เนื่องจากความเชื่อทรงคำล้นาเกี่ยวกับการใช้สื่อมวลชน สื่อต่าง ๆ ในการโฆษณาอาหารนั้น พบว่า ครัวเรือนบางส่วนยอมรับว่าการโฆษณามีอิทธิพลต่อการซื้ออาหารประเภทต่าง ๆ ของลมาชิกในครัวเรือนและอาหารที่ครัวเรือนซื้อ เนื่องจากอิทธิพลของโฆษณาก็คือขนม กลุ่มลมาชิกที่ได้รับอิทธิพลของการโฆษณาต่อการซื้ออาหารก็คือ ทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 12 ปี สำหรับสื่อในการโฆษณาที่มีอิทธิพลต่อบริโภคนิสัยมากที่สุดก็คือโทรทัศน์

6.3 สรุปผลการวิเคราะห์สัมมนาการบริโภคของค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคของครัวเรือน

ถ้าแบ่งครัวเรือนในกรุงเทพมหานครเป็น 3 กลุ่มรายได้ คือกลุ่มรายได้น้อย รายได้ปานกลาง และรายได้สูง แล้วคำนวณสัมมนาการบริโภคของค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภค แต่ละประเภทของกรุ่มรายได้แต่ละกลุ่ม โดยมีรายได้เป็นตัวแปรที่อธิบายค่าใช้จ่ายนั้น จะสรุปได้ว่ารายได้เป็นตัวแปรที่อธิบายค่าใช้จ่ายประเภทอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบได้ดีที่สุดทั้ง 2 กลุ่มรายได้ โดยเฉพาะกลุ่มรายได้น้อย และอธิบายได้น้อยลง เมื่อรายได้สูงขึ้น แต่สำหรับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบันเทิง รายได้เป็นตัวแปรที่อธิบายได้ดีขึ้นในกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้สูงขึ้นไป ส่วนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลนั้น รายได้เป็นตัวแปรที่อธิบายได้ไม่เด่นชัด โดยเฉพาะกลุ่มรายได้น้อยและสูง รายได้อธิบายไม่ได้เลย เมื่อเปรียบเทียบผลการคำนวณสัมมนาการในรูปแบบเส้นตรงและรูปล็อกจะให้ผลใกล้เคียงกันมาก ถ้าเพิ่มตัวแปรขนาดของครัวเรือนในสัมมนาการบริโภคข้างต้นจะได้ข้อสรุปว่า ค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคส่วนใหญ่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับขนาดของครัวเรือน ยกเว้นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาเท่านั้น ส่วนครัวเรือนที่มีรายได้น้อยนั้นยังมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพาหนะเดินทาง และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่มด้วย และเช่นเดียวกันการใช้สัมมนาการในรูปล็อกให้ผลที่ใกล้เคียงกับสัมมนาการเส้นตรง

ส่วนความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคนั้น สำหรับครัวเรือนรวม ความยืดหยุ่นต่อรายได้อของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร ที่อยู่อาศัย รักษาพยาบาล และเครื่องนุ่งห่มมีค่าน้อยกว่า 1 โดยความยืดหยุ่นของค่ารักษาพยาบาลมีค่าน้อยที่สุด ส่วนความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพาหนะเดินทาง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบันเทิงมีความยืดหยุ่นมากกว่า 1 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกรุ่มรายได้ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารมีความยืดหยุ่นต่ำและลดลงเมื่อรายได้สูงขึ้น ความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาลสำหรับครัวเรือนรายได้น้อยและรายได้สูง แต่มีค่าสูงสำหรับครัวเรือนรายได้ระดับปานกลาง ส่วนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาสำหรับครัวเรือนรายได้น้อยมีความยืดหยุ่นสูง และลดลงต่ำกว่า 1 สำหรับครัวเรือนรายได้กลางและสูง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มมีค่าความยืดหยุ่นใกล้ 1 สำหรับครัวเรือนที่มีรายได้สูง

6.4 สรุปผลการวิเคราะห์สัมมนาการบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ ของครัวเรือน

เมื่อพิจารณาครัวเรือนรวมทั้งหมด รายได้อธิบายการบริโภคอาหารประเภทผลไม้ ประเภทผัก ประเภทเนื้อ และประเภทปลาได้ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับอาหารประเภทอื่น การบริโภคอาหารประเภทน้ำมันและไขมันนั้น รายได้อธิบายได้น้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม กล่าวโดยทั่วไปแล้วรายได้นั้นเป็นตัวแปรที่สำคัญมากในการบริโภคอาหารเพราะอธิบายการบริโภคอาหารได้เพียงประมาณร้อยละ 10 เท่านั้น เมื่อแบ่งกลุ่มรายได้เป็น 3 ระดับ คือรายได้น้อย ปานกลาง และรายได้สูงนั้น รายได้เป็นตัวแปรสำคัญสำหรับผู้มีรายได้น้อย มากกว่ากลุ่มอื่นเพราะสามารถอธิบายการบริโภคอาหารได้หลายประเภท โดยเฉพาะอาหารประเภทผัก และประเภทผลไม้ เมื่อครัวเรือนรายได้สูงขึ้น รายได้เป็นตัวแปรที่อธิบายการบริโภคอาหารได้น้อยลง สำหรับครัวเรือนรายได้สูง อธิบายได้เพียงแต่การบริโภคอาหารประเภทปลาเท่านั้น เมื่อนำเอาขนาดของครัวเรือนมาเป็นตัวแปรอีกตัวหนึ่งในสัมมนาจะเห็นว่าขนาดของครัวเรือนอธิบายการบริโภคข้าวและเนื้อสัตว์ได้ดีที่สุดในทุกระดับรายได้ การบริโภคอาหารประเภทผลไม้ไม่สามารถอธิบายด้วยขนาดของครัวเรือนในทุกระดับรายได้ ส่วนอาหารประเภทปลาและถั่ว เบสิอกแข็งไม่สามารถอธิบายด้วยขนาดของครัวเรือนได้เช่นเดียวกันสำหรับครัวเรือนรายได้ปานกลางและสูง ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าขนาดของครัวเรือนอธิบายการบริโภคอาหารต่าง ๆ ได้ดีกว่าในครัวเรือนที่มีรายได้น้อย ยกเว้นผลไม้ซึ่งครัวเรือนที่มีรายได้สูงนั้นขนาดของครัวเรือนเป็นตัวแปรที่อธิบายได้ดีกว่า

ค่าความยืดหยุ่นของอาหารทุกประเภทของครัวเรือนรวมมีค่าน้อยกว่า 1 ทั้งสิ้น อาหารประเภทข้าวมีค่าความยืดหยุ่น .5023 อาหารประเภทเนื้อสัตว์และประเภทน้ำมันและไขมัน สูงกว่าประเภทอื่นคือมีความยืดหยุ่น .7049 และ .7795 ตามลำดับ อาหารประเภทนม เนย ไข่ และประเภทน้ำตาลมีค่าต่ำกว่าประเภทอื่น เมื่อพิจารณาเฉพาะครัวเรือนที่มีรายได้น้อย อาหารประเภทข้าวมีค่าความยืดหยุ่น .4305 อาหารประเภทเนื้อสัตว์ ปลา นมเนยไข่ น้ำมัน และผัก มีค่าความยืดหยุ่นน้อยกว่า 1 ส่วนผลไม้ ถั่ว และน้ำตาล มีค่าความยืดหยุ่นมากกว่า 1 ส่วนครัวเรือนที่มีรายได้ระดับปานกลาง อาหารทุกประเภทมีค่าความยืดหยุ่นน้อยกว่า 1 ยกเว้นอาหารประเภทปลามีค่าความยืดหยุ่น 1.2185 อาหารประเภทถั่ว มีค่า

ความยืดหยุ่นต่ำกว่าประเภทอื่นมีค่าความยืดหยุ่น .3549 อาหารประเภทเนื้อสัตว์ หมนเนยไข่ มีค่าความยืดหยุ่นใกล้เคียงกันคือ .7059 และ .7187 ตามลำดับ ส่วนครัวเรือนที่มีรายได้สูง นั้น สัมการการบริโภคหลายสัมการใช้ไม่ได้เพราะไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ และค่าความยืดหยุ่นจากสัมการใช้ได้ส่วนใหญ่มีค่าต่ำ เช่น ข้าวมีค่าความยืดหยุ่น .2172 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มรายได้ อาหารประเภทข้าวและเนื้อสัตว์มีค่าความยืดหยุ่นน้อยกว่า 1 และต่ำลงเมื่อรายได้สูงขึ้น อาหารประเภทปลา ครัวเรือนที่มีรายได้ปานกลางมีค่าความยืดหยุ่นสูงสุด คือ 1.2185 อาหารประเภทหมนเนยไข่ และอาหารประเภทน้ำมัน ค่าความยืดหยุ่นสูงขึ้นเล็กน้อยเมื่อรายได้สูงขึ้น อาหารประเภทผลไม้สำหรับผู้มีรายได้น้อยมีค่าความยืดหยุ่นมากกว่า 1 และมีค่าลดลงเมื่อรายได้สูงขึ้น อาหารประเภทผักมีค่าความยืดหยุ่นน้อยกว่า 1 และลดลงเล็กน้อยเมื่อรายได้สูงขึ้น และเมื่อรวมทั้งหมดเป็นอาหารสัตว์รวมแล้วมีค่าความยืดหยุ่นน้อยกว่า 1 และจะมีค่าลดลงเมื่อรายได้สูงขึ้น

6.5 การเปรียบเทียบผลการสำรวจของโครงการวิจัยกับรายงานผลการสำรวจภาวะ

เศรษฐกิจและสังคม

6.5.1 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามหมวดค่าใช้จ่าย

ผลของการวิจัยก็ได้เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการสำรวจข้อมูลทางด้านภาวะ

เศรษฐกิจและสังคมของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2518-19 ปรากฏว่าสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในหมวดต่าง ๆ มีค่าเปลี่ยนแปลงไป แต่ก็ไม่มากนัก ยกเว้นในบางหมวดซึ่งได้แก่หมวดที่อยู่อาศัย ซึ่งค่าใช้จ่ายเป็นตัวเลขเงินใน 2 ช่วงเวลาแทบไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ค่าใช้จ่ายรวมในปี 2527 เติบโตจากปี 2518-19 เกือบเท่าตัว จากค่าใช้จ่ายในหมวดต่าง ๆ นี้เมื่อนำมาสังเกตกลุ่ม จะพบว่าค่าใช้จ่ายหมวดอาหาร การศึกษา และหมวดอื่น ๆ มีสัดส่วนต่อค่าใช้จ่ายรวมเพิ่มขึ้น ในขณะที่ค่าใช้จ่ายหมวดต่าง ๆ ที่เหลือมีสัดส่วนลดลง เมื่อพิจารณาตารางที่ 6.1 ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในแต่ละหมวดในปี 2527 กับปี 2518-19 พบว่า ค่าใช้จ่ายรวมของครัวเรือนในปี พ.ศ. 2527 มีค่าสูงกว่า พ.ศ. 2518-19 ร้อยละ 96

หรือค่าเฉลี่ยต่อปีก็คือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.6 ค่าใช้จ่ายหมวดอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ เพิ่มขึ้นจาก 1,548 บาทต่อเดือนใน พ.ศ. 2518-19 เป็น 4,094 บาทต่อเดือน ในปี 2527 นั่นคือ เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.4 ต่อปี ค่าใช้จ่ายหมวดเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.6 ค่าใช้จ่ายหมวดที่อยู่อาศัยเป็นหมวดที่แตกต่างจากหมวดอื่น ๆ นั่นคือค่าใช้จ่ายมีค่าไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก นั่นคือเพิ่มขึ้นจาก 826 บาท/เดือน ในปี 2518-19 เป็น 857 บาท/เดือน ในปี 2527 ซึ่งแสดงว่าเฉลี่ยต่อปีค่าใช้จ่ายหมวดนี้เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.4 ค่าใช้จ่ายหมวดการรักษาพยาบาล เพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อปี ร้อยละ 1.4 ค่าใช้จ่ายด้านยานพาหนะเดินทาง เพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อปี ร้อยละ 4.4 การบันเทิงเพิ่มขึ้น ร้อยละ 6.3 ต่อปี สำหรับค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา ก็เป็นอีกหมวดหนึ่งที่น่าสนใจ ทั้งนี้เพราะสัดส่วนของค่าใช้จ่ายหมวดนี้ต่อค่าใช้จ่ายรวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อปีถึงร้อยละ 23.4 ซึ่งนับเป็นหมวดที่เพิ่มขึ้นมากที่สุด ส่วนค่าใช้จ่ายในหมวดอื่น ๆ นั้น โครงการวิจัยได้รวมค่าบริการส่วนบุคคลซึ่งสำนักงาน igit แห่งชาติแยกไว้เป็นรายการต่างหาก นั้น เข้าไว้กับรายการอื่น ๆ ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยรวมในลักษณะเดียวกัน ก็พบว่าค่าใช้จ่ายหมวดนี้เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.7 ต่อปี

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.1 ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคต่อเดือนของครัวเรือน^{1/} จำแนกตามหมวด

ค่าใช้จ่าย เปรียบเทียบผลการสำรวจปี 2527 และ ปี 2518-19

หมวดค่าใช้จ่ายในการ อุปโภคบริโภค	การสำรวจปี 2518-19*		การสำรวจปี 2527		อัตราการเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี
	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	
ยอดรวม	3,482	100.0	6,839	100.0	9.6
อาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ	1,548	44.4	4,094	59.9	16.4
เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม	273	7.8	318	4.6	1.6
ที่อยู่อาศัย	826	23.7	857	12.5	0.4
การรักษาพยาบาล	118	3.4	135	2.0	1.4
พาหนะเดินทาง	364	10.5	526	7.7	4.4
การบันเทิง	117	3.4	191	2.8	6.3
การศึกษา	112	3.2	374	5.5	23.4
อื่น ๆ	124	3.6	344	5.0	17.7

*ที่มา สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

1/ ครัวเรือนในกรุงเทพมหานครชั้นกลาง

6.5.2 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือนจำแนกตาม
รายละเอียดอาหารประเภทต่าง ๆ

จากตารางที่ 6.2 ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือนต่อเดือนจำแนกตามรายละเอียดอาหารประเภทต่าง ๆ พบว่า ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นไม่มากนัก แสดงว่าเงินที่ใช้จ่ายเป็นค่าอาหารของครัวเรือนไม่เปลี่ยนแปลงมากนักแม้ว่าระยะเวลาจะผ่านไปถึง 10 ปี ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้นเห็นได้ชัดก็คือค่าใช้จ่ายอาหารประเภทผลไม้และถั่ว เปส็อกแข็ง และค่าใช้จ่ายอาหารสำเร็จรูปทั้งที่รับประทานในบ้านและนอกบ้าน จากตารางที่ 6.2 พบว่า สัดส่วนของค่าใช้จ่ายบริโภคอาหาร ประเภทต่าง ๆ โดยทั่วไปมีค่าลดลง นั่นคือ สัดส่วนต่อค่าใช้จ่ายรวมของค่าใช้จ่ายบริโภคอาหารประเภทข้าวและแป้ง เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ปลาและสัตว์น้ำ นมเนยและไข่ น้ำมันไขมัน ผัก กาแฟ ชาสำเร็จและเครื่องปรุงรส ของปี 2527 ต่างมีค่าลดลงเมื่อเทียบกับปี 2518-19 ค่าใช้จ่ายบริโภคอาหารประเภทที่มีสัดส่วน ต่อค่าใช้จ่ายรวมสูงขึ้นมี 3 รายการคือ ผลไม้ และถั่ว เปส็อกแข็ง น้ำตาลและขนมหวาน และอาหารสำเร็จรูป โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายบริโภค อาหารสำเร็จรูปพบว่าในปี 2527 สัดส่วนของค่าใช้จ่ายอาหารสำเร็จรูปต่อค่าใช้จ่ายบริโภคอาหารของครัวเรือน มีค่าสูงถึงร้อยละ 43.7 ในขณะที่ในปี 2518-9 สัดส่วนของค่าใช้จ่ายอาหารสำเร็จรูปมีค่าเป็นร้อยละ 27.1 ของค่าใช้จ่ายรวมเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปีของค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ พบว่า ค่าใช้จ่ายรวมมีอัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปี ร้อยละ 15.4 สำหรับค่าใช้จ่ายบริโภคอาหารประเภทน้ำตาลและขนมหวานนั้น มีอัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปีสูงถึง ร้อยละ 48.5 รองลงมาคือ อัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของค่าใช้จ่ายอาหารสำเร็จรูป ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีค่าสูงถึง ร้อยละ 30.9 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคผลไม้และถั่ว เปส็อกแข็งมีอัตราเพิ่มโดยเฉลี่ยต่อปี ร้อยละ 23.9 ค่าใช้จ่ายบริโภค นมเนยไข่ เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก น้ำมันและไขมัน และ ปลาและสัตว์น้ำมีอัตราเพิ่มต่อปีร้อยละ 11.8 11.0 10.3 และ 9.6 ตามลำดับ กาแฟ ชาสำเร็จและเครื่องปรุงรสเป็นรายการที่การเพิ่มขึ้น ของค่าใช้จ่ายในการบริโภคเป็นไปใน

อัตราที่ค่อนข้างต่ำ คือ เฉลี่ยร้อยละ 1 ต่อปี ส่วนอาหารประเภทข้าวและแป้ง มีอัตราเพิ่ม เฉลี่ยร้อยละ 3.3 ต่อปี ในขณะที่ผัก มีอัตราเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 4.9 ต่อปี

ตารางที่ 6.2 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารประเภทต่าง ๆ ต่อเดือนของครัวเรือน^{1/}เปรียบเทียบผลการสำรวจปี 2517 และ 2518-19

	2518-19*		2527		อัตราการเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี
	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	
ค่าใช้จ่ายรวม	1,371	100.0	3,485	100.0	15.4
ข้าวและแป้ง	208	15.2	276	7.9	3.3
เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก	249	18.2	523	15.0	11.0
ปลาและสัตว์น้ำ	135	9.9	264	7.6	9.6
นม เนย และ ไข่	77	5.6	168	4.8	11.8
น้ำมันและไขมัน	40	2.9	81	2.3	10.3
ผลไม้และถั่วเปลือกแข็ง	77	5.6	261	7.5	23.9
ผัก	154	11.2	229	6.6	4.9
น้ำตาลและขนมหวาน	20	1.5	117	3.4	48.5
กาแฟ ชาสำเร็จและ					
เครื่องปรุงรสต่าง ๆ	39	2.8	43	1.2	1.0
อาหารสำเร็จรูป	372	27.1	1,523	43.7	30.9

*ที่มา สำนักงานสถิติแห่งชาติ

^{1/} ครัวเรือนในกรุงเทพมหานครชั้นกลาง

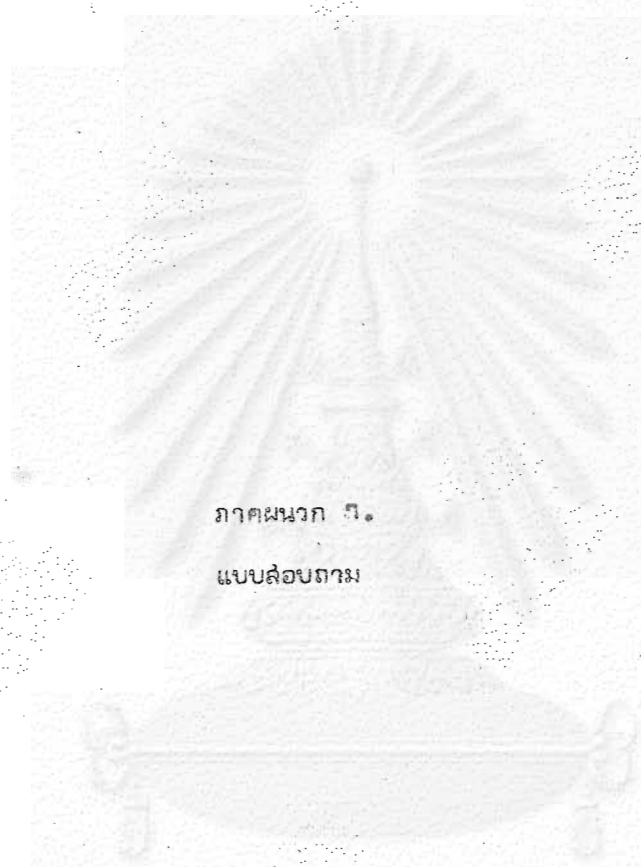
บรรณานุกรม

- เกษม ศิริสุโขตม. 2518. ความยืดหยุ่นของการใช้จ่ายของครอบครัวชนบทอันเนื่องมาจากรายได้ในบางจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2516. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยนอร์ปรีญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชินวรา ลุ่มทาสิมะ. 2509. "ค่าความยืดหยุ่นในการใช้จ่ายของครอบครัวอันเนื่องมาจากรายได้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" วารสารเศรษฐศาสตร์เกษตร สัมมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย 4 (ฉบับพิเศษ) : 1-11.
- เทียนฉาย กิระนันท์. 2525. สถานะทางเศรษฐกิจสังคมและประชากรของกรุงเทพมหานคร กรุงเทพฯ :
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2518-19 เขตกรุงเทพมหานคร กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศแห่งประเทศไทย.
- รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2518-19, ทั่วราชอาณาจักร, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศแห่งประเทศไทย.
- สมภพ ถาวรยิ่ง. 2516. ความยืดหยุ่นในการใช้จ่าย เกี่ยวกับอาหาร อันเนื่องมาจากรายได้ของครอบครัวชนบทในจังหวัดอยุธยา เชียงใหม่และขอนแก่น. วิทยาลัยนอร์ปรีญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Brown and Deaton., "Model of Consumer Behavior," Economic Journal, December 1972.
- Chaipravat, Olan. 1970. A Cross Section of Consumption Expenditure. Ph.D. Thesis, M.I.T. Massachusetts,
- Food and Agricultural Organization, 1972. Income Elasticities of Demand for Agricultural Products. Projection Research Working Paper No.1, Rome.

- Har, K.C. and H.W. Pak, An Analysis of Food Consumption in Korea,
Yonsai University, Seoul, Korea, 1969.
- Houthakker, H.S., "The Econometrics of Family Budget." Journal
of The Royal Statistical Society, Series A, Part 1, 1952.
- Houthakker, H.S. and S.T. Prais, "The Analysis of Family Budgets",
Cambridge University Press, London, 1955 (1st edition)
- Houthakker, H.S. and T.D. Lester, Consumer Demand in the United
States. Cambridge Massachusetts : Harvard University Press.
1970.
- Podder, P.N., "Pattern of Household Consumption Expenditures in
Australia", Economic Record, September 1971, pp.379-397.
- Millindankura, Supanee, 1969. The Pressure of Nutritional
Requirement Increases in Population and Per Capita Income
in Thai Agriculture. Bangkok : M.S. Thesis, Kasetsart
University.
- Rahman, A.N., "Expenditure Elasticities in Rural West Pakistan."
Pakistan Development Review, Vol. 3, 1963.
- Rudra and Roy, "A Study on the Pattern of Consumer Expenditure in
Rural and Urban India." Studies on Consumer Behavior,
Statistical Publishing Society, Calcutta, India, 1960.
- Sutcliff, R.B., Industry and Underdevelopment, Addison-Wesley
Publishing Co., 1971.
- Sinha, R.P., "An Analysis of Food Expenditure in India."
Journal of Farm Economics Vol 48, No.1, 1966, pp.114-115.
- Slatter, J.M. 1966. "Regional Consumer Expenditure Studies Using
National Food Survey Data." Journal of Agricultural
Economics. 20(2) : pp 197-216.

Stevens, Robert D., Elasticity of Food Consumption Associated with Changes in Income in Developing Countries, U.S. Dpt. of Agricultural, Foreign Agricultural Economic Report No.23, March 1965.

Thammatinno, Pradit. 1973. Pattern of Household Consumption Expenditure in Thailand, 1963 and 1969. Bangkok : M.A. Thesis, Thammasat University.

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถาม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการสำรวจค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารและบริโภคน้ดื่มของครัวเรือน

กรุงเทพมหานคร

รหัสครัวเรือน 1

เขต.....แขวง.....

5

BD #BLK #

7 9 11

บ้านเลขที่ตรอก, ซอย..... ถนน/.....

โทรศัพท์เขตปทุมธานี กทม.

ชื่อและนามสกุลหัวหน้าครัวเรือน (นาย, นาง, นางสาว)

ชื่อและนามสกุลผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย, นาง, นางสาว)

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อผู้สัมภาษณ์

ข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกในครัวเรือน

ลำดับที่สมาชิก	ชื่อและนามสกุล	ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน	เพศ	อายุ	สถานภาพสมรส	ระดับการศึกษา	กำลังเรียนหรือไม่	อาชีพหลัก	รายได้ต่อเดือน	อาชีพรอง	รายได้ต่อเดือน	รายได้ประจำจากประกอบอาชีพทั้งหมด
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13 ☐		15 ☐	16 ☐	17 ☐	19 ☐	20 ☐	21 ☐	22 ☐	24 ☐	29 ☐	31 ☐	36 ☐

ข้อมูลค่าใช้จ่ายต่อเดือนของครัวเรือน

บัตรเลขที่ 1

รหัสครัวเรือน 2

เขต 6

แขวง 8

บัตรเลขที่ ED# 10

BLK#12

14

16

18

23

28

33

37

41

45

49

53

57

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน คน

รายได้รวมของครัวเรือนต่อเดือนโดยประมาณ บาท

รายจ่ายของครัวเรือนของท่านต่อเดือนโดยประมาณ บาท

1. อาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ บาท
2. ที่อยู่อาศัย (ค่าเช่าบ้าน, ค่าเช่าซื้อ, ค่าซ่อมแซมที่อยู่อาศัย, ค่าน้ำ, ค่าไฟ, ค่าโทรศัพท์) บาท
3. ค่ารักษาพยาบาล บาท
4. ค่าเครื่องนุ่งห่ม บาท
5. ค่าพาหนะเดินทาง บาท
6. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา บาท
7. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบันเทิง บาท
8. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ บาท

ข้อมูลค่าใช้จ่ายอาหารปรุงที่บ้านของครัวเรือน

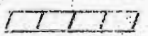
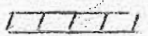
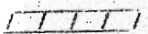
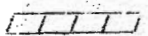
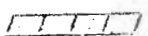
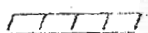

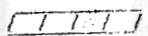
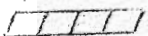
ครัวเรือนของท่านจ่ายกับข้าวเดือนละ	ครั้ง	61	☐
รายจ่ายค่าอาหารปรุงที่บ้านของครัวเรือนของท่านประมาณ เดือนละ	บาท	63	☐
1. ข้าวและอาหารที่ทำจากแป้ง	บาท	68	☐
2. เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก	บาท	72	☐
3. ปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ	บาท	76	☐
เลขที่บัตร 1 <u>2</u>			
4. นม เนย และไข่	บาท	8	☐
5. น้ำมันและไขมัน	บาท	6	☐
6. ผลไม้	บาท	10	☐
7. ถั่ว เป็ดอกแข็งและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากถั่ว	บาท	14	☐
8. ผัก	บาท	18	☐
9. น้ำตาลและขนมหวาน	บาท	22	☐
10. อื่น ๆ (เช่น เกสอ พริกไทย)	บาท	26	☐
		30	☐

*ถ้าไม่ได้จ่ายกับข้าวเป็นเดือน ถามต่อครั้งแล้วนำมาปรับ

ศูนย์ส่งเสริมบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อมูลค่าใช้จ่ายอาหารกิ่งลำไยที่ซื้อเข้ามาปรุงที่บ้าน

- ค่าใช้จ่ายอาหารกิ่งลำไยที่ซื้อของครัวเรือนต่อเดือน บาท
1. ข้าวและอาหารที่ทำจากแป้ง
(เช่น ะหรี่ปั๊ว เส้นหมี่ห่อ โจ๊กของ ข้าวต้มของ ข้าวเกรียบ และอื่น ๆ)
..... บาท
2. เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก
(ลูกชิ้นเนื้อวัว ลูกชิ้นไก่ กุนเชียง และอื่น ๆ) บาท
3. ปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ
(ปลาดูเค็ม ปลาแห้ง ปลากรอบ กุ้งแห้ง หอยแห้ง กะปิ ปลาร้า
ปลาเจ่า ไตปลา และอื่น ๆ) บาท
4. นม เนย และไข่
(เนยสด เนยแข็ง นมข้น นมสด ไข่เค็ม ไข่เป็ดย้อม ฯลฯ) บาท
5. ผลไม้
(ผลไม้แห้ง ผลไม้กระป๋อง ฯลฯ) บาท
6. ผัก
(ผักตอง หัวผักกาดเค็ม ผักกระป๋อง ฯลฯ) บาท
7. น้ำตาลและขนมหวาน
(แยม เยลลี่ และอื่น ๆ) บาท
8. กาแฟผงสำเร็จ ชาสำเร็จ โอวัลติน บาท
9. อื่น ๆ
(ข้อลประเภทต่าง ๆ เครื่องปรุงรสต่าง ๆ เต้าเจี้ยว

34 38 42 46 50 54 58 62 66 70

ข้อมูลเกี่ยวกับบริโภคนิสัยของครัวเรือน

1. โดยปกติส่วนไหนของท่านและสมาชิกในครัวเรือนรับประทานอาหารเช้าบ้างและทำเองหรือไม่

วิธีการจัดหาอาหาร	เช้า	กลางวัน	เย็น	74 ☐
1. ทำเอง				
2. ซื้อสำเร็จรูปรับประทานที่บ้าน				
3. ทำเองและซื้อสำเร็จรูปรับประทานที่บ้าน				
4. ซื้อรับประทานนอกบ้าน				
5. อื่น ๆ (ระบุ)				
6. ไม่รับประทาน				

2. การจัดหาอาหารที่เป็นอยู่ในปัจจุบันตามข้อ 1 เปลี่ยนแปลงจากในอดีตหรือไม่

	เช้า	กลางวัน	เย็น	77 ☐
1. ไม่เปลี่ยน				
2. เปลี่ยนจาก สาเหตุเพราะ.....				

3. ในอนาคตท่านคาดว่าจะเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดหาอาหารที่เป็นอยู่ในปัจจุบันหรือไม่

	เช้า	กลางวัน	เย็น	เลขที่บัตร 3 2 ☐
1. ไม่เปลี่ยน				
2. เปลี่ยนเป็น มีสาเหตุเพราะ.....				
3. ไม่ทราบ				6 ☐

4. ประเภทของอาหาร ที่รับประทานเป็นส่วนใหญ่ในปัจจุบัน

	เช้า	กลางวัน	เย็น
1. ข้าว			
2. กว๊วยเตี่ยว			
3. อาหารฝรั่ง			
4. อื่น ๆ			

9

5. ประเภทของอาหารที่รับประทานในปัจจุบันตามข้อ 4 เปลี่ยนแปลงจากในอดีตหรือไม่

	เช้า	กลางวัน	เย็น
1. ไม่เปลี่ยน			
2. เปลี่ยน จาก			
สาเหตุเพราะ			

12

6. ในอนาคตท่านคาดว่าจะเปลี่ยน ประเภทของการที่รับประทานในแต่ละมื้อหรือไม่

	เช้า	กลางวัน	เย็น
1. ไม่เปลี่ยน			
2. เปลี่ยนเป็น			
สาเหตุเพราะ			
3. ไม่ทราบ			

15

7. อาหารสดหรืออาหารกึ่งสำเร็จรูปเพื่อปรุงอาหาร ท่านซื้อจากที่ใดเป็นส่วนใหญ่

18

- ตลาดสด
- ซูเปอร์มาเก็ต
- ร้านขายของชำใกล้บ้าน
- รถขายกับข้าว
- อื่น ๆ (ระบุ)

8. แหล่งที่ทำงานซื้ออาหารสดหรืออาหารกึ่งสำเร็จรูปตามข้อ 7. ได้เปลี่ยนแปลงจากแหล่งที่ซื้อในอดีตหรือไม่ 19
- เปลี่ยน ไม่เปลี่ยน
- ในอดีตท่านซื้อจาก (ระบุ) 20
9. จำเหตุสาเหตุที่ท่านเปลี่ยนแหล่งซื้ออาหารสดหรืออาหารกึ่งสำเร็จรูป 21
- สะดวก
- สะอาด
- ราคายุติธรรม
- คุณภาพดีกว่า
- บริการดีกว่า
- มีสินค้าให้เลือกมากกว่า
- อื่น ๆ (ระบุ)
10. เมื่อเป็นท่านซื้ออาหารสำเร็จรูปมารับประทานที่บ้านบ่อยเพียงใด ครั้งต่อสัปดาห์ 22
11. ในเมื่อเป็นอาหารสำเร็จรูปที่ท่านซื้อมารับประทานที่บ้านเป็นอาหารประเภทใด 23
- อาหารปิ้งทอด
- อาหารถุงพลาสติก
- อาหารปิ้งทอดและถุงพลาสติก
- อาหารจานเดียว (เช่น ข้าวผัด ก๋วยเตี๋ยวผัด ไก่ย่างข้าวเหนียว ฯลฯ)
- อื่น ๆ (ระบุ)
12. ถ้าท่านรับประทานอาหารปิ้งทอดท่านรับประทานมานานเพียงใด ปี 24
13. ถ้าท่านรับประทานอาหารปิ้งทอด ค่าใช้จ่ายอาหารปิ้งทอดต่อเดือน บาท 26
14. ถ้าท่านรับประทานอาหารสำเร็จรูปประเภทอาหารถุงพลาสติก ท่านซื้อจาก 30
- ร้านอาหารใกล้บ้าน
- ร้านอาหารใกล้ที่ทำงาน
- ตลาดหรือบริเวณตลาด
- อื่น ๆ (ระบุ)

15. ถ้าท่านรับประทานอาหารเช้ารูปประเภทอาหารถั่วผลสด ค่าใช้จ่ายอาหาร ต่อเดือน บาท 31
16. ในสื่อเป็น ในการซื้ออาหารเช้ารูปไม่ว่าจะเป็นอาหารมื้อโต หรืออาหารถั่ว ถั่วผลสดที่ท่านต้องประกอบอาหารเพิ่มเติมหรือไม่ 35
- ประกอบ
- ไม่ประกอบ
- ท่านเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอีกประมาณเดือนละ บาท 36

17. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่รับประทานอาหารเช้ารูปที่ซื้อตามข้างต้น ...คน 40

18. เหตุผลสำคัญที่ครัวเรือนท่านซื้ออาหารเช้ารูปรับประทาน

เหตุผล	เช้า	กลางวัน	เย็น	
ไม่มีเวลา				43 ☐
สะดวก				
เสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่า				
รสชาติดี				
อื่น ๆ (ระบุ)				

19. ท่านเป็นผู้ที่รับประทานอาหารเช้ารูปหรือไม่ 44

เป็น ไม่เป็น

ถ้าตอบว่าไม่เป็นให้ข้ามไปถามข้อ 25. เลย

20. ท่านรับประทานอาหารเช้ารูปเป็นประจำหรือไม่ 45

รับประทานเป็นประจำ

รับประทานเป็นบางครั้ง

↳ ตามเทศกาล

ตามที่กำหนดขึ้นเอง

อื่น ๆ ระบุ

21. ท่านเป็นผู้รับประทานอาหารมังสวิรัตประเภทใด 46
- ไม่รับประทานเนื้อสัตว์ทุกชนิด และผลิตภัณฑ์ของสัตว์ทุกชนิด. (รวมทั้งไข่ นม)
- ไม่รับประทานเนื้อสัตว์เท่านั้น
- ไม่รับประทานเนื้อสัตว์บางชนิด ได้แก่
- อื่น ๆ ระบุ
22. เหตุผลสำคัญที่ท่านรับประทานอาหารมังสวิรัต 47
- เพื่อสุขภาพของท่าน
- ความเชื่อทางศาสนา
- ประเพณีนิยม
- ไม่ชอบกลิ่นและรสชาติเนื้อสัตว์
- อื่น ๆ
23. ท่านรับประทานอาหารมังสวิรัตเป็นเวลานานเท่าไร ใน 1 ปีเดือน 48
24. การที่ท่านรับประทานอาหารมังสวิรัต ท่านต้องบริโภคอาหารพิเศษอะไรเพื่อชดเชย 49
- สารอาหารที่ขาดไปหรือไม่
- บริโภค ไม่บริโภค 51
- ถ้าบริโภคเป็นอาหารประเภทใด (ระบุ) 52
- (เช่น โปรตีนเกษตร, ไข่, เห็ด ฯลฯ)
25. ท่านเป็นผู้ที่ไม่รับประทานอาหารประเภทใดหรือรับประทานน้อยมาก 53
- เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ไก่แก่
- ปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ ไก่แก่
- นม เนย และไข่
- น้ำมันและไขมัน
- ผลไม้
- ผัก
- ขนมหวาน
26. เหตุผลที่ท่านไม่รับประทานอาหารตามข้อ 25 เพราะ 55

27. ท่านคิดว่าการโฆษณาที่มีอิทธิพลในการบริโภคอาหารของครัวเรือนท่านหรือไม่ 56
- มี ไม่มี
28. ถ้ามี ส่วนใหญ่มีอิทธิพลในการกำหนดการบริโภคอาหารประเภทใด 57
- อาหารสำเร็จรูป เครื่องดื่ม
- อาหารกึ่งสำเร็จรูป อาหารประเภทปรุงสำเร็จ (ฟาสต์ฟู้ด)
- ชนม อื่น ๆ (ระบุ)
29. การโฆษณา มีอิทธิพลต่อบริโภคนิสัยของสมาชิกในครัวเรือนของท่านทุกคนหรือไม่ 58
- ทุกคน
- เฉพาะเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 12 ปี
- เฉพาะผู้ที่มีอายุระหว่าง 13-20 ปี
- เฉพาะผู้ที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี
- เฉพาะผู้ที่มีอายุมากกว่า 30 ปี
30. การโฆษณาทางสื่อใดที่มีอิทธิพลต่อบริโภคนิสัยของสมาชิกในครัวเรือนของท่านมากที่สุด 59
- วิทยุ
- โทรทัศน์
- หนังสือพิมพ์
- แผ่นปลิว
- อื่น ๆ (ระบุ)

ข้อมูลอื่น ๆ

1. ถ้าล้มเลิกครัวเรือนของท่าน สิ่งป่วยส่วนใหญ่จะรักษาอย่างไร
- รักษาเอง
- ให้แพทย์หรือผู้อื่นรักษา
- 60
2. ในกรณีที่รักษาเอง ท่านได้ความรู้ในการรักษาพยาบาลมาจากที่ใดมากที่สุด
- ประสบการณ์
- หนังสือ
- ร้านขายยา
- ญาติ หรือ เพื่อน
- อื่น ๆ ระบุ
- 61
3. ยาที่ซื้อใช้ในการรักษาเอง เป็นยาประเภทใดมากที่สุด
- ยาแก้ปวดหัว ไช้หวัด ปวดท้อง
- ยาบำรุง
- ยาใส่แผล
- ยารักษาโรคเรื้อรังประจำตัว เช่น โรคภูมิแพ้ หืดหอบ ปวดเมื่อย ฯลฯ
- ยาแผนโบราณ
- อื่น ๆ ระบุ
- 62
4. ท่านมีเหตุผลสำคัญที่สุดอะไรที่รักษาเอง
- อาการป่วยไม่รุนแรง โต้แก้
- เสียค่าใช้จ่ายน้อย
- ไม่มีเวลาไปให้ผู้อื่นรักษา
- อื่น ๆ ระบุ
- 63
5. ในกรณีที่ให้ผู้อื่นรักษา ท่านให้ใครรักษามากที่สุด
- โรงพยาบาลของรัฐ
- โรงพยาบาลของเอกชน
- คลินิกเอกชน
- 64

สัณนิษฐาน

แพทย์แผนโบราณ

อื่น ๆ ระบุ

6. ท่านมีเหตุผลสำคัญที่สุดอย่างไรที่ให้ผู้อื่นรักษา

65

เชื่อถือในความสามารถ

ราคาถูก

สะดวกในการรับการรักษา

รู้จักกับผู้รักษา

อื่น ๆ ระบุ

7. ประเภทที่อยู่อาศัย

66

บ้านโตต

ห้องแถวหรือตึกแถว

ห้องชุด (อพาร์ทเมนท์ หรือแฟลต)

ที่อยู่อาศัยบนร้านค้า

ห้องภายในบ้าน

เเพงพักชั่วคราว

อื่น ๆ ระบุ

8. สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัย

67

เป็นเจ้าของบ้านและที่ดิน

เป็นเจ้าของบ้านแต่เช่าที่ดิน

เช่าซื้อ

เช่า

อยู่โดยผู้อื่นจำยค่าเช่าให้

อยู่โดยไม่ต้องเสียค่าเช่าเลย

อื่น ๆ ระบุ

10. การประเมินฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ให้สัมภาษณ์ (จากการสังเกต)

68

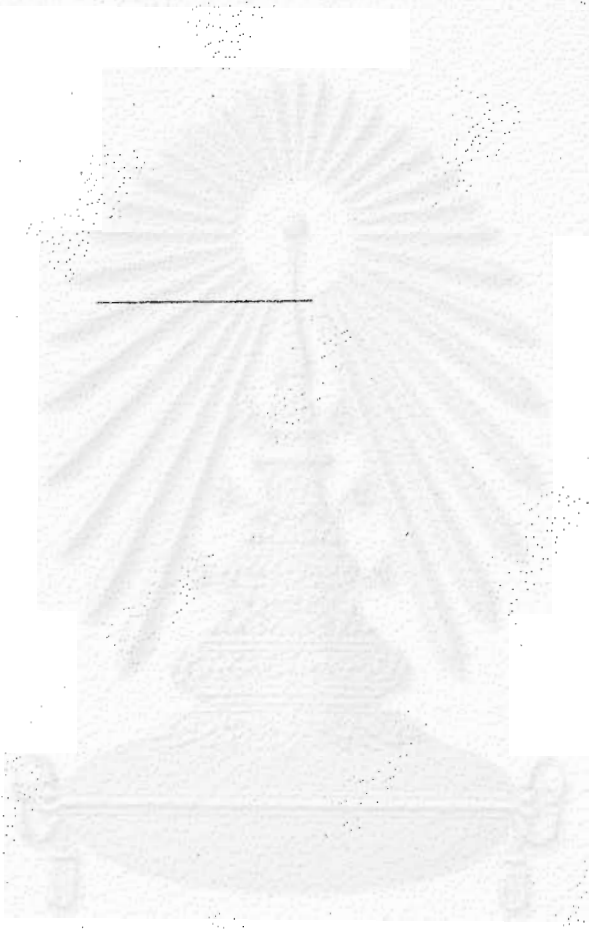
ดีมาก

ดี

ปานกลาง

แย่

แย่มาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ แบ่งตามชั้นของรายได้อะและขนาดของครัวเรือน

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ข.1 ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ แบ่งตามชั้นของรายได้ของครัวเรือนขนาดเล็ก

ระดับรายได้ บาท/เดือน	ค่าใช้จ่าย อาหารสด บาท/เดือน	ค่าใช้จ่าย อาหารกึ่ง สำเร็จรูป บาท/เดือน	ค่าใช้จ่าย อาหาร สำเร็จรูป บาท/เดือน	ค่าใช้จ่าย อาหาร เครื่องดื่ม และ ยาสูบ บาท/เดือน
น้อยกว่า 2,000	366.4285	100.00	540.7143	1,021.4286
2,001 - 4,000	659.6167	97.1667	42.4500	1,405.7667
4,001 - 6,000	1,037.5898	211.5897	651.5385	2,306.4359
6,001 - 8,000	1,050.1875	307.0000	1,785.6250	3,017.8125
8,001 -10,000	1,254.0000	215.0000	1,846.0000	3,416.0000
10,001 -12,000	800.0000	300.0000	2,650.0000	3,750.0000
12,001 -14,000	1,810.5000	341.5000	1,975.0000	4,127.0000
14,001 -18,000	-	-	-	-
มากกว่า 18,000	-	-	-	-

ตาราง ข.2 ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ แบ่งตามชั้นรายได้ของครัวเรือนขนาดกลาง

ระดับรายได้ บาท/เดือน	ค่าใช้จ่าย อาหารสด บาท/เดือน	ค่าใช้จ่าย อาหารกึ่ง สำเร็จรูป บาท/เดือน	ค่าใช้จ่าย อาหาร สำเร็จรูป บาท/เดือน	ค่าใช้จ่าย อาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ บาท/เดือน
น้อยกว่า 2,000	961.6666	160.0000	19.3333	1,097.333
3,001 - 4,000	925.6104	195.4421	630.1158	1,738.3474
4,001 - 6,000	1,358.9666	274.2652	944.2050	2,590.3226
6,001 - 8,000	1,598.7836	351.8245	1,420.9837	3,361.9020
8,001 -10,000	1,924.3408	494.8889	1,568.5111	4,165.7926
10,001 -12,000	2,305.4692	503.2716	2,218.2716	4,978.1358
12,001 -14,000	2,386.8293	721.5366	2,274.0732	5,412.9024
14,001 -18,000	2,283.4525	586.1190	3,067.5238	5,909.3571
มากกว่า 18,000	3,543.2500	884.8750	3,063.2812	7,560.4062

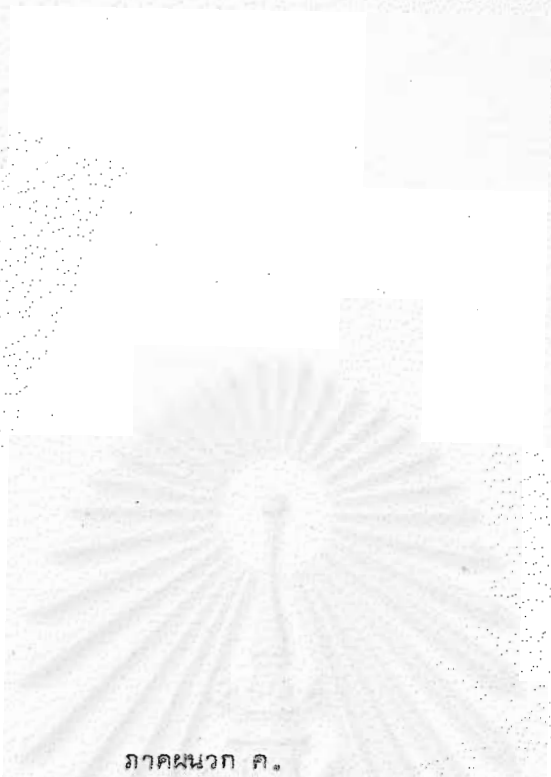
สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ข.3 ค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ แบ่งตามขั้นรายได้ของครัวเรือนขนาดใหญ่

ระดับรายได้ บาท/เดือน	ค่าใช้จ่าย อาหารสด บาท/เดือน	ค่าใช้จ่าย อาหารที่ สำเร็จรูป บาท/เดือน	ค่าใช้จ่าย อาหาร สำเร็จรูป บาท/เดือน	ค่าใช้จ่าย อาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ บาท/เดือน
น้อยกว่า 2,000	1,800.0000	600.0000	5,600.000	8,000.000
2,001 - 4,000	872.500	51.5000	701.0000	1,625.0000
4,001 - 6,000	1,550.0877	279.2807	958.0000	2,795.7368
6,001 - 8,000	1,927.5832	368.2986	1,259.38,9	3,531.2153
8,001 -10,000	2,099.8527	422.2326	1,813.2093	4,353.2713
10,001 - 12,000	2,424.7332	452.4667	2,457.4167	5,311.6917
12,001 - 14,000	2,840.0681	577.9659	2,467.4886	5,835.4432
14,001 - 18,000	3,200.9770	735.6860	2,977.3837	6,936.8023
มากกว่า 18,000	4,088.3049	941.4512	3,273.7561	8,570.0976

สถาบันวิจัยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.

ค่าประมาณของสัมภาระการบริโภคอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ
และของสัมภาระการบริโภคอาหารสด ในรูปเส้นตรงและรูปโค้ง

สถาบันวิจัยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ค.1 ค่าประมาณของสัมประสิทธิ์การบริโภคอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ในรูปสมการล็อก โดยมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้	บาท/เดือน	N	a	b	R ²	t	F
น้อยกว่า	2,000	39	-.03144	.99677	0.19490	2.993	8.95702
	2,001 - 4,000	312	3.22243	.55351	0.10712	6.244	38.99035
	4,001 - 6,000	426	2.09380	.69094	0.10600	7.630	58.21605
	6,001 - 8,000	308	2.53576	.64108	0.06407	5.343	28.54825
	8,001 - 10,000	211	.83920	.82568	0.02833	2.468	6.09325
	10,001 - 12,000	144	9.09774	-.06778	0.00023	-.223	.04972
	12,001 - 14,000	85	-7.66018	1.71572	0.05425	2.156	4.64632
	14,001 - 18,000	115	6.96618	.17651	0.00251	.577	.33276
	มากกว่า 18,000	167	7.48222	.13094	0.01330	1.549	2.40001
	รวม	1,797	3.21861	0.55975	0.59132	50.962	2,597.16632

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ก.2 ค่าประมาณของสัมประสิทธิ์การบริโภคอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ในรูปล็อก โดยรายได้และขนาดของครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ บาท/เดือน	N	a	b ₁	b ₂	R ²	t ₁	t ₂	F
น้อยกว่า 2,000	39	1.39851	.74574	.41605	.35089	2.368	2.941	9.73042
2,001 - 4,000	312	3.97153	.39815	.39864	.36565	5.236	11.491	93.37918
4,001 - 6,000	416	2.36090	.60161	.34270	.33484	7.665	12.984	123.33261
6,001 - 8,000	308	3.30049	.50753	.26160	.18832	4.487	7.980	48.25908
8,001 -10,000	211	-.08385	.86209	.34538	.22258	2.874	7.209	29.77555
10,001 -12,000	144	7.75773	.01742	.32048	.18303	.063	6.920	23.97126
12,001 -14,000	85	-5.86833	1.45905	.34794	.22135	2.000	4.143	11.37072
14,001 -18,000	115	6.29455	.18694	.31377	.19584	1.678	5.612	15.95096
มากกว่า 18,000	167	6.16446	.18501	.41261	.24476	2.483	7.365	28.68140
รวม	1,797	3.65075	.44598	.36947	.68747	41.451	23.493	1,973.09594

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ค.3 ค่าประมาณของสมการการบริโภคอาหารสัตว์ ในรูปสมการเส้นตรง โดยมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ บาท/เดือน	N	a	b	R ²	t	F
น้อยกว่า 2,000	16	289.9606	.4108	.0406	.770	.5925
2,000 - 4,000	147	45.1771	.5021	.0049	.847	.7179
4,001 - 6,000	196	918.6481	.1669	.0207	2.024	4.0969
6,001 - 8,000	167	-2,215.5275	.6046	.0226	1.953	5.8138
8,001 -10,000	111	2,242.554	.0085	.00003	.054	.00288
10,001 -12,000	71	4,955.4718	-.2124	.0224	-1.257	1.5806
12,001 -14,000	46	-4,483.4381	.5497	.0581	1.648	2.7159
14,001 -18,000	55	973.4553	.1154	.0123	.814	.6619
มากกว่า 18,000	89	3,584.7079	.0075	.00025	.148	.02203
รวม	1,797	1,042.8388	.4452	.7559	74.551	5557.9142

ตาราง ค.4. ค่าประมาณของสัมประสิทธิ์การบริโภคอาหารสัตว์ในรูปสัมภาระ เส้นตรงโดยมีรายได้และขนาดคัว เรือนเป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ บาท/เดือน	N	a	b ₁	b ₂	R ²	t ₁	t ₂	F
น้อยกว่า 2,000	16	233.5632	.3459	61.7455	.0576	.612	.484	.3970
2,000 - 4,000	147	515.7599	.5125	-121.5663	.0070	.862	-.547	.5066
4,001 - 6,000	196	491.2819	.1138	142.5744	.1468	1.462	5.341	16.6010
6,001 - 8,000	167	-2,509.1542	.6055	52.7449	.0240	1.951	.523	2.0353
8,001 -10,000	111	909.6706	.0587	139.1206	.1091	.387	3.636	6.6123
10,001 -12,000	71	2,521.0081	-.0701	129.5011	.1498	-1.425	3.192	5.9891
12,001 -14,000	46	-4,895.2730	.4705	202.6991	.1910	1.498	2.657	5.0761
14,001 -18,000	55	-714.3020	.1411	187.9780	.1351	1.050	2.717	4.0619
มากกว่า 18,001	89	2,718.2827	.0094	110.6998	.0064	.187	.731	.2779
รวม	1797	551.0467	.4000	150.6376	.78124	61.884	14.421	3203.3448

ตาราง ค.4 ค่าประมาณของสัมประสิทธิ์การบริโภคอาหารสัตว์ในรูปสัมภาระ เส้นตรงโดยมีรายได้อและขนาดครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ บาท/เดือน	N	a	b ₁	b ₂	R ²	t ₁	t ₂	F
น้อยกว่า 2,000	16	233.5632	.3459	61.7455	.0576	.612	.484	.3970
2,000 - 4,000	147	515.7599	.5125	-121.5663	.0070	.862	-.547	.5066
4,001 - 6,000	196	491.2819	.1138	142.5744	.1468	1.462	5.341	16.6010
6,001 - 8,000	167	-2,509.1542	.6055	52.7449	.0240	1.951	.523	2.0353
8,001 -10,000	111	909.6706	.0587	139.1206	.1091	.387	3.636	6.6123
10,001 -12,000	71	2,521.0081	-.0701	129.5011	.1498	-1.425	3.192	5.9891
12,001 -14,000	46	-4,895.2730	.4705	202.6991	.1910	1.498	2.657	5.0761
14,001 -18,000	55	-714.3020	.1411	187.9780	.1351	1.050	2.717	4.0619
มากกว่า 18,001	89	2,718.2827	.0094	110.6998	.0064	.187	.731	.2779
รวม	1797	551.0467	.4000	150.6376	.78124	61.884	14.421	8203.3448

ตาราง ๕.5 ค่าประมาณของสัมประสิทธิ์การบริโภคอาหารสัตว์ ในรูปสมการล็อก โดยมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ บาท/เดือน	N	a	b	R ²	t	F
น้อยกว่า 2,000	16	12.61760	-0.8227	0.00804	-.337	.11350
2,001 - 4,000	157	3.93511	0.37772	.00406	.795	.63151
4,001 - 6,000	230	-1.57961	1.04242	.02480	2.408	5.79806
6,001 - 8,000	220	-2.24161	1.10167	.02883	2.544	6.47133
8,001 -10,000	111	9.83273	-.24431	.00032	-.188	.03523
10,001 -12,000	110	5.09979	.28644	.00198	.463	.21404
12,001 -14,000	46	-23.47801	3.29708	.08305	1.996	3.98525
14,001 -18,000	66	10.58671	-.27842	.00259	-.408	.16622
มากกว่า 18,000	98	7.52706	.05507	.00101	.311	.09692
รวม	898	3.03321	0.50215	0.15917	13.024	169.61747

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ค.6 ค่าประมาณของสมการการบริโภคอาหารสัตว์ ในรูปสมการล็อก โดยมีรายได้และขนาดของครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ บาท/เดือน	N	a	b ₁	b ₂	R ²	t ₁	t ₂	F
น้อยกว่า 2,000	16	15.46867	-1.28285	0.64171	0.03804	-0.484	0.637	0.03804
2,001 - 4,000	157	4.45589	0.08164	1.39833	0.20741	.191	6.286	20.14969
4,001 - 6,000	230	1.07518	0.54918	1.02022	0.18897	1.365	6.779	26.44479
6,001 - 8,000	220	-2.23655	1.04366	.31149	0.05109	2.428	2.256	5.84174
8,001 -10,000	111	4.50680	.19819	.73044	0.11315	.160	3.707	6.88942
10,001 -12,000	110	3.76652	.35259	.40527	0.13598	.609	4.074	8.41992
12,001 -14,000	46	-20.58493	2.89624	.47603	.18834	1.832	2.362	4.98096
14,001 -18,000	66	8.78968	-.18758	.49397	.14243	3.205	-.294	5.23188
มากกว่า 18,000	98	7.05343	.05062	.27171	.04876	.2920	2.184	2.43503
รวม	898	3.69664	0.31333	0.62214	0.23844	1.53501	9.652	140.11201

ภาคผนวก ง.

ค่าประมาณของสัมภาระการบริโภคอาหารสัตว์ จำแนกตามรายละเอียดของอาหาร
ประเภทต่าง ๆ ในรูปสัมภาระเส้นตรงและสัมภาระค็อก และค่าความยืดหยุ่น
ต่อรายได้ของค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ง.1 ค่าประมาณของสมการการบริโภคอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบแบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	11	575.0318	.8404	.327	.0118	.1071
2,001-4,000	159	163.9478	.5874	10.910	.4312	119.0289
4,001-6,000	375	232.6818	.6084	11.632	.2662	135.300
6,001-8,000	405	617.0818	.5257	8.438	.1501	71.1936
8,001-10,000	269	719.7834	.5190	4.859	.0812	23.6069
10,001-12,000	203	-671.5201	.7092	4.624	.0961	21.3779
12,001-14,000	133	3791.1961	.1900	.749	.0043	.5610
14,001-18,000	128	1885.0326	.3966	2.205	.0372	4.8621
มากกว่า 18,000	114	3684.6679	.2643	6.031	.2452	36.3768
รวม	1797	1042.8388	.4452	74.551	.7559	5557.9142

ตารางที่ 4.2 ค่าประมาณของสมการการบริโภคอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ แบนลิกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	11	-1.4786	1.1977	1.605	0.2225	2.5763
2,001-4,000	159	0.6602	0.8594	11.352	0.4446	128.8629
4,001-6,000	375	0.4868	0.8906	10.979	0.2442	120.5350
6,001-8,000	405	0.1197	0.9323	9.592	0.1762	92.0097
8,001-10,000	169	0.7526	0.8594	5.987	0.1028	35.8463
10,001-12,000	203	-1.3802	1.0994	4.216	0.0813	17.7777
12,001-14,000	133	4.4225	0.4563	0.947	0.0068	0.8961
14,001-18,000	128	2.0134	0.7188	2.153	0.0344	4.6358
มากกว่า 18,000	114	3.5862	0.5544	4.840	0.1717	23.4251
รวม	1797	0.9139	0.8384	89.272	0.8162	7969.5380

ตาราง ๓.3 ค่าประมาณของสมการการบริโภคอาหารสดแบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	-1856.4026	1.8712	1.490	.3569	2.2202
2,001-4,000	61	60.2935	.6794	.326	.0018	.1063
4,001-6,000	199	296.6683	.3179	3.694	.0648	13.6472
6,001-8,000	183	63.9590	.3327	3.141	.0517	9.8650
8,001-10,000	144	-2346.2275	.6983	1.448	.0146	2.0981
10,001-12,000	112	1856.9040	.0861	.414	.0016	.1715
12,001-14,000	71	-2937.4845	.5904	1.958	.0526	3.8318
14,001-18,000	66	-735.0504	.3399	1.684	.0424	2.8361
มากกว่า 18,000	56	2930.9971	.0728	.523	.0051	.2739
รวม	898	960.1118	.1867	9.334	.0886	87.1285

ตารางที่ ง.4 ค่าประมาณของสัมประสิทธิ์การบริโภคอาหารสัตว์แบบบล็อกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	-18.4563	3.4495	1.514	0.3644	2.2930
2,001-4,000	61	7.7660	-0.1598	-0.137	0.0003	0.0188
4,001-6,000	199	-0.9874	0.9995	4.209	0.0825	17.7133
6,001-8,000	183	2.3918	0.5821	0.849	0.0037	0.7214
8,001-10,000	114	-8.7928	1.8620	2.369	0.0335	5.6121
10,001-12,000	112	7.7106	0.0082	0.012	0.0000	0.0002
12,001-14,000	71	-14.3377	2.4160	1.761	0.0430	3.1016
14,001-18,000	66	-3.8012	2.1612	1.712	0.0425	2.9316
มากกว่า 18,000	56	3.2831	0.4979	1.426	0.0356	2.0337
รวม	698	0.8311	0.7668	16.092	0.2242	258.9534

ตาราง ง.5 ค่าประมาณของสัมประสิทธิ์การบริโภคข้าวแบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	547.4753	-.3128	-1.210	.2679	1.4639
2,001-4,000	61	15.7315	.0554	1.858	.0553	3.4518
4,000-6,000	199	-44.1927	.0683	4.026	.0760	16.2119
6,001-8,000	183	30.8780	.0458	1.395	.0106	1.9455
8,001-10,000	144	295.6190	.00435	.107	.00008	.0115
10,001-12,000	112	-986.9416	.1664	1.975	.0343	3.9013
12,001-14,000	71	-1019.6326	.1433	1.519	.0323	2.3059
14,001-18,000	66	-146.0213	.0451	1.403	.0299	1.9689
มากกว่า 18,000	56	342.3367	.0106	.574	.0061	.3291
รวม	898	144.9140	.0234	10.119	.1025	102.3882

ตาราง ง.6 ค่าประมาณของสัมประสิทธิ์การบริโภคข้าวแบบล็อกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	16.2258	-1.6287	-0.361	0.0315	0.1303
2,001-4,000	61	1.5409	0.3988	0.470	0.0035	0.2205
4,001-6,000	199	-5.0251	1.2473	3.940	0.0730	15.5207
6,001-8,000	183	4.6569	0.0858	0.121	0.0001	0.0146
8,001-10,000	144	-8.7928	1.8620	2.369	0.0335	5.6121
10,001-12,000	112	-8.5662	1.5821	1.076	0.0104	1.1571
12,001-14,000	71	-20.0642	2.8040	1.089	0.0169	1.1853
14,001-18,000	68	-16.1006	2.3321	1.492	0.0326	2.2274
มากกว่า 18,000	56	1.5672	0.4509	0.999	0.0178	0.9975
รวม	898	0.2845	0.5938	10.737	0.1140	115.2918

ตาราง ง.7 ค่าประมาณของสัมประสิทธิ์การบริโภคเนื้อสัตว์และสัตว์ปีกแบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	-1107.8088	.8788	2.680	.6423	7.1833
2,001-4,000	61	158.3252	.0396	.731	.0090	5.343
4,001-6,000	199	154.4665	.0704	1.651	.01365	2.7265
6,001-8,000	183	300.4396	.0440	.936	.0048	.8768
8,001-10,000	144	661.2077	.0072	-.080	.00004	.0064
10,001-12,000	112	654.3468	.0082	.097	.00009	.0094
12,001-14,000	71	-1142.1494	.1910	1.552	.0337	2.408
14,001-18,000	66	-967.2523	.1620	1.967	.0570	3.8688
มากกว่า 18,000	56	580.2984	.0276	1.155	.02412	1.3347
รวม	898	237.7118	.0527	15.239	.2058	232.2380

ตาราง 4.8 ค่าประมาณของสมการการบริโภคเนื้อสัตว์และสัตว์ปีกแบบล็อกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	-188.8496	26.4622	3.142	0.7117	9.0727
2,001-4,000	61	-7.1015	-0.2549	-0.270	0.0012	0.0727
4,001-6,000	199	-3.8175	1.1647	1.963	0.0192	3.0525
6,001-8,000	183	5.0451	0.1103	0.115	0.0001	0.0131
8,001-10,000	144	3.4393	0.3010	0.240	0.0004	0.0576
10,001-12,000	112	6.9395	-0.0567	-0.053	0.0000	.0028
12,001-14,000	71	-3.6842	1.0809	0.287	0.0012	0.0824
14,001-18,000	66	-26.7144	3.5553	2.068	0.0609	4.2782
มากกว่า 18,000	56	2.5978	0.4217	0.876	0.0137	0.7668
รวม	898	-1.3550	0.8492	11.701	0.1325	136.9108

ตาราง ๙.9 ค่าประมาณของสมการการบริโภคปลาและสัตว์น้ำต่าง ๆ แบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	-177.9550	.1839	.676	.1026	.4572
2,001-4,000	61	-19.2107	.0625	.694	.0081	.4819
4,001-6,000	199	142.5131	.0191	.643	.0021	.4132
6,001-8,000	183	-49.7606	.0545	1.675	.0153	2.8059
8,001-10,000	144	36.6632	.0367	.791	.0044	.6251
10,001-12,000	112	-938.4213	.1591	1.618	.0232	2.6166
12,001-14,000	71	1622.4586	-.1224	-1.182	.0198	1.3963
14,001-18,000	66	-679.9902	.0945	1.529	.0353	2.3393
มากกว่า 18,000	56	108.1729	.0301	2.085	.0745	4.3468
รวม	898	78.1021	.0325	12.549	.1495	157.4748

ตาราง 4.10 ค่าประมาณของสัมประสิทธิ์การบริการลูกค้าและสัดส่วนต่าง ๆ แบบล็อกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
น้อย	6	-37.4727	5.6643	0.578	0.0771	0.3343
2,001-4,000	61	3.6339	0.0100	0.007	0.0000	0.0001
4,001-6,000	199	-3.5778	1.0085	0.981	0.0049	0.9615
6,001-8,000	183	-0.3220	0.5989	0.434	0.0010	0.1885
8,001-10,000	144	-7.4954	1.4218	0.779	0.0037	0.6064
10,001-12,000	112	-16.8887	2.4624	0.887	0.0071	0.7870
12,001-14,000	71	35.3264	-3.2586	0.652	0.0061	0.4256
14,001-18,000	66	2.7227	0.3057	0.118	0.0002	0.0140
มากกว่า 18,000	56	4.2042	0.7929	0.275	0.0014	0.0758
รวม	898	-3.6573	0.9923	9.136	0.0851	83.3623

ตาราง ง.11 ค่าประมาณของสมการการบริโภคคนม เนย ใช้แบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	-762.8174	.6336	1.883	.4698	3.5444
2,001-4,000	61	21.9513	.0299	.894	.0134	.7992
4,001-6,000	199	-3088	.0313	1.758	.0154	3.0843
6,001-8,000	183	-35,7018	.0354	1.487	.0121	2.2122
8,001-10,000	144	476.0460	-.0411	-1.312	.0120	1.7201
10,001-12,000	112	353.7898	-.0173	-.462	.0019	.2137
12,001-14,000	71	-837.6005	.1103	2.014	.0555	4.0576
14,001-18,000	66	367.7837	-.0071	-.145	.0003	.0211
มากกว่า 18,000	56	229.8659	.0029	.430	.0034	.1851
รวม	898	86.1397	.0137	9.357	.0890	87.5513

ตาราง ง.12 ค่าประมาณของสมการการบริโภค นม เนย ไข่ แบบล็อกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	-54.5352	8.1425	2.662	0.6915	7.0848
2,001-4,000	61	6.8837	-0.3722	-0.379	0.0023	0.14836
4,001-6,000	199	-10.9388	1.8541	2.686	0.0353	7.2162
6,001-8,000	183	-3.4617	0.9400	1.078	0.0060	1.1613
8,001-10,000	144	1.1584	0.4292	0.408	0.0010	0.1663
10,001-12,000	112	22.6144	-1.9508	-1.276	0.0146	1.6281
12,001-14,000	71	-24.9446	3.2640	0.901	0.0116	0.8115
14,001-18,000	66	11.9645	-0.7202	-0.418	0.0026	0.1747
มากกว่า 18,000	56	3.6018	0.1590	0.181	0.0006	0.0330
รวม	898	-1.3677	0.6994	9.637	0.0929	92.8734

ตาราง ง. 13 ค่าประมาณของสมการการบริโภคหนี้เงินและเงินแบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	147.3224	-.0710	-.434	.0449	.1881
2,001-4,000	61	51.9773	.0008	.049	.0000	.0024
4,001-6,000	199	2.6024	.0159	2.272	.0255	5.1634
6,001-8,000	183	-13.5135	.0175	2.010	.0218	4.0418
8,001-10,000	144	106.7687	-.0020	-.158	.0002	.0249
10,001-12,000	112	88.8782	.0011	.072	.0000	.0052
12,001-14,000	71	398.7409	-.0287	-.746	.0080	.5571
14,001-18,000	66	223.7116	-.0086	-.664	.0069	.4411
มากกว่า 18,000	56	115.2027	.0014	.300	.0017	.0900
รวม	898	48.3498	.0058	8.720	.0782	76.0365

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ง.14 ค่าประมาณของสมการการบริโภคน้ำมันและไขมันแบบล็อกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	N	a	b	c	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	16.7000	-1.8099	-0.459	0.0500	0.2105
2,001-4,000	64	5.5228	-0.2650	-0.307	0.0015	0.0941
4,001-6,000	199	-7.4773	1.6731	2.131	0.0225	4.5391
6,001-8,000	183	-10.2654	1.6742	2.078	0.0220	4.3173
8,001-10,000	144	10.2723	-0.6749	-0.719	0.0032	0.5173
10,001-12,000	112	-4.8556	1.0123	0.540	0.0026	0.2915
12,001-14,000	71	27.6650	-2.5493	-0.653	0.0061	0.4266
14,001-18,000	66	3.3124	0.1191	0.053	0.0001	0.0034
มากกว่า 18,000	56	14.0007	-0.9979	-1.069	0.0204	1.1437
รวม	898	0.1528	0.4525	6.235	0.0416	38.8733

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	-	-	-	-	-
2,001-4,000	61	30.1949	.0269	.962	.0154	.9255
4,001-6,000	199	61.2135	.0282	1.120	.0063	1.2543
6,001-8,000	183	.0708	.0030	3.005	.0475	9.0300
8,001-10,000	144	-6.7911	.0375	1.012	.0072	1.0243
10,001-12,000	112	-97.4771	.0464	.767	.0053	.5880
12,001-14,000	71	-.6482	.0389	.435	.0027	.1894
14,001-18,000	66	438.7635	.0019	.028	.0000	.0008
มากกว่า 18,000	56	422.0526	.0054	.457	.0039	.2087
รวม	898	53.6825	.0286	13.753	.1743	189.1321

ตาราง ง.16 ค่าประมาณของสัมประสิทธิ์การบริโภคผลไม้แบบล็อกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	16.9497	-1.9234	-0.167	0.0069	0.0279
2,001-4,000	61	-6.9769	1.3823	1.244	0.244	1.5481
4,001-6,000	199	-10.0019	1.7693	2.034	0.0206	4.1368
6,001-8,000	183	-14.4181	2.2146	1.955	0.0176	3.3304
8,001-10,000	144	-4.6225	1.1019	0.877	0.0038	0.6216
10,001-12,000	112	22.4076	-1.9089	-0.918	0.0076	0.8426
12,001-14,000	71	-1.4566	0.7596	0.210	0.0006	0.0442
14,001-18,000	66	-5.4324	1.2015	0.838	0.0105	0.7030
มากกว่า 18,000	56	-7.7090	1.3765	1.408	0.0348	1.9822
รวม	893	-4.0890	1.0331	11.510	0.1288	132.4806

ตาราง ง.17 ค่าประมาณของสัมประสิทธิ์การบริโภคข้าวเปลือกแข็งและผลิตภัณฑ์ของข้าวแบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	-	-	-	-	-
2,001-4,000	61	8.6243	.00027	.039	.0000	.0015
4,001-6,000	199	-18.6710	.00802	1.925	.0185	3.7066
6,001-8,000	183	-5.1526	.0037	.819	.0037	.6705
8,001-10,000	144	48.6741	-.0032	-.298	.0006	.0887
10,001-12,000	112	-103.2426	.0154	1.734	.0266	3.0077
12,001-14,000	71	39.3270	-.0016	-.137	.0003	.0188
14,001-18,000	66	-363.1125	.0342	1.545	.0360	2.3882
มากกว่า 18,000	56	48.1160	-.0008	-.473	.0041	.2242
รวม	898	6.2676	.0021	4.546	.0226	20.6667

ตารางที่ ๔.18 ค่าประมาณของสัมประสิทธิ์การบริโภคข้าวเปลือกแข็งและผลิตภัณฑ์จากข้าวเปลือกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ บาท/เดือน	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	-	-	-	-	-
2,001-4,000	61	-5.4777	0.8281	0.915	0.0133	0.8366
4,001-6,000	199	-20.5172	2.6382	2.783	0.0378	7.7472
6,001-8,000	183	3.9922	-0.3048	-0.234	0.0003	0.0548
8,001-10,000	144	-24.6408	2.9878	1.494	0.0136	2.2518
10,001-12,000	112	-40.8453	4.7306	1.455	0.0189	2.1176
12,001-14,000	71	-5.6557	0.8086	0.152	0.0003	0.0231
14,001-18,000	66	-37.0310	4.1616	1.220	0.0220	1.4874
มากกว่า 18,000	56	19.0318	-1.7702	-1.491	0.0389	2.2240
รวม	898	-3.9768	0.6346	5.654	0.0344	31.9712

ตารางที่ ง.19 ค่าประมาณของสมการการบริโภคผักแบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ บาท/เดือน	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	64.9441	.01803	.100	.0025	.01003
2,001-4,000	61	10.5356	.0439	1.444	.0341	2.0837
4,001-6,000	199	73.2462	.0314	1.697	.0144	2.8795
6,001-8,000	183	-67.3550	.0550	2.168	.0253	4.6989
8,001-10,000	144	79.0276	.0279	.728	.0037	.5295
10,001-12,000	112	400.6458	-.0089	-.217	.0004	.0472
12,001-14,000	71	-612.6948	.0965	1.487	.0311	2.2109
14,001-18,000	66	282.9782	.0073	.179	.0005	.0319
มากกว่า 18,000	56	356.4338	.0013	.170	.0005	.0290
รวม	898	140.9421	.0171	11.019	.1194	121.4261

ตารางที่ 4.20 ค่าประมาณของสมการการบริโภคผักแบบล็อกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ บาท/เดือน	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	-38.605	5.8725	0.613	0.0858	0.3756
2,001-4,000	61	2.6597	0.2149	0.249	0.0010	0.0619
4,001-6,000	199	-1.3070	0.7655	1.299	0.0085	1.6878
6,001-8,000	183	-4.2032	1.0828	1.213	0.0076	1.4707
8,001-10,000	144	-6.3310	1.3177	1.124	0.0077	1.2630
10,001-12,000	112	14.4099	-0.9752	-0.841	0.0064	0.7068
12,001-14,000	71	-19.9741	2.7627	0.765	0.0084	0.5859
14,001-18,000	66	-3.6635	0.9922	0.568	0.0049	0.3225
มากกว่า 18,000	56	8.0944	-0.2499	-0.508	0.0047	0.2532
รวม	898	-0.5874	0.6652	9.926	0.0991	98.5195

ตารางที่ ง.21 ค่าประมาณของสัมประสิทธิ์การบริโภคน้ำตาลและของหวานแบบเส้นตรงซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ บาท/เดือน	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	-360.5372	.2894	1.080	.2257	1.1658
2,001-4,000	61	64.8738	-.0069	-.299	.0015	.0897
4,001-6,000	199	18.4911	.0123	.762	.0029	.5806
6,001-8,000	183	323.1207	-.0427	-2.105	.0239	4.4311
8,001-10,000	144	-232.0106	.0516	1.828	.0230	3.3414
10,001-12,000	112	345.5212	-.0227	-.464	.00195	.2151
12,001-14,000	71	-1330.4535	.1498	2.017	.0557	4.0699
14,001-18,000	66	251.6999	-.0067	-.177	.0005	.0312
มากกว่า 18,000	56	249.7499	-.0036	-.635	.0074	.4034
รวม	898	45.8533	.0094	6.612	.0465	43.7123

ตารางที่ ง.22 ค่าประมาณของสัมประสิทธิ์การบริโภคน้ำตาลและของหวานแบบล็อกซึ่งมีรายได้เป็นตัวแปรอิสระ

ระดับรายได้ บาท/เดือน	N	a	b	t	R ²	F
น้อยกว่า 2,000	6	-72.9580	10.3746	1.053	0.2171	1.1095
2,001-4,000	61	2.2819	0.0684	0.061	0.0001	0.0037
4,001-6,000	199	-9.5898	1.5659	1.711	0.0146	2.9278
6,001-8,000	183	16.3520	-1.4666	-1.322	0.0090	1.7479
8,001-10,000	144	-27.1383	3.5330	2.298	0.0316	5.2786
10,001-12,000	112	9.9439	-0.6241	-0.280	0.0007	0.0781
12,001-14,000	71	-41.3034	4.9345	1.316	0.0245	1.7313
14,001-18,000	66	24.8188	-2.7805	-0.826	0.0102	0.6829
มากกว่า 18,000	56	77.6383	-1.3407	-1.741	0.0523	3.0325
รวม	898	-4.2305	0.9254	10.032	0.1010	100.6473

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ง.23 - ค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ของค่าใช้จ่ายอาหารประเภทต่าง ๆ

ระดับรายได้ บาท/เดือน	ค่าความยืดหยุ่น ต่อรายได้ของค่าใช้จ่ายอาหารประเภท											
	อาหาร เครื่อง ดื่ม ยาสูบ	อาหารสด	ข้าว	เนื้อสัตว์	ปลา	เนยนม ไข่	น้ำมัน	ผลไม้	ถั่ว	ผัก	น้ำตาล	อื่น ๆ
น้อยกว่า 2,000	1.1976	3.4495	-1.6286	26.4621	5.6642	8.1424	-1.8099	-1.8233	-	5.8724	10.3746	5.0014
2,001 - 4,000	0.6602	-0.1597	0.3987	-0.2548	0.0100	-0.3721	-0.2650	1.3823	0.8280	0.2149	0.0684	0.0659
4,001 - 6,000	0.8906	0.9995	1.2473	1.1647	1.0085	1.8541	1.3730	1.7692	2.6382	0.7654	1.5658	1.0319
6,001 - 8,000	0.9323	0.5820	0.0858	0.1102	0.5988	0.9400	1.6742	2.2145	-0.3048	1.0827	-1.4665	-0.0203
8,001 - 10,000	0.8594	1.8620	1.8620	0.3010	1.4218	0.4292	-0.6748	1.1018	2.9877	1.3177	3.5335	-0.1244
10,001 - 12,000	1.0994	0.0051	1.5821	-0.0567	2.4624	-1.9508	1.0122	-1.9088	4.7305	-0.9752	0.6241	3.0598
12,001 - 14,000	0.4562	2.4160	2.8040	1.0808	-3.2586	3.2640	-2.5492	0.7596	0.3086	2.7626	4.9345	5.6025
14,001 - 18,000	0.7188	1.2611	2.3321	3.5553	0.3057	-0.7201	0.11906	1.2014	4.1611	0.9922	-2.1805	0.3690
มากกว่า 18,000	0.5544	0.4978	0.4509	0.4217	0.1928	0.1589	-0.9978	1.3765	-1.7701	-0.2498	-1.3406	0.1772
รวม	0.8383	0.7667	0.5937	0.8492	0.9923	0.6994	0.4524	1.0331	0.6345	0.6652	0.9254	0.5127